

**HRANT DINK
VAKFI
2013
FAALİYET
RAPORU**

**HRANT DINK
FOUNDATION
2013
ANNUAL
REPORT**

HRANT DINK'İN, 19 OCAK 2007'DE, GAZETESİ AGOS'UN ÖNÜNDE ÖLDÜRÜLMESİNDEN SONRA, BENZER ACILARIN YENİDEN YAŞANMAMASI İÇİN; ONUN DAHA ADİL VE ÖZGÜR BİR DÜNYAYA YÖNELİK HAYALLERİNİ, DİLİNİ VE YÜREĞİNİ YAŞATMAK AMACIYLA KURULDU. ETNİK, DİNİ, KÜLTÜREL VE CİNSEL TÜM FARKLILIKLARIYLA HERKES İÇİN DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI TALEBİ, VAKFIN TEMEL İLKESİDİR. VAKIF, İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNÜN ALABİLDİĞİNE KULLANILDIĞI, TÜM FARKLILIKLARIN TEŞVİK EDİLİP YAŞANDIĞI, YAŞATILDIĞI VE ÇOĞALTILDIĞI, GEÇMİŞE VE GÜNÜMÜZE BAKIŞIMIZDA VİCDANIN AĞIR BASTIĞI BİR TÜRKİYE VE DÜNYA İÇİN ÇALIŞIR. HRANT DINK VAKFI OLARAK 'UĞRUNA YAŞANASI DAVAMIZ', DİYALOG, BARIŞ, EMPATİ KÜLTÜRÜNÜN HÂKİM OLDUĞU BİR GELECEKTİR.

HRANT DINK VAKFI

HRANT DINK FOUNDATION

HRANT DINK FOUNDATION WAS ESTABLISHED AFTER THE ASSASSINATION OF HRANT DINK IN FRONT OF HIS NEWSPAPER AGOS ON JANUARY 19, 2007, IN ORDER TO AVOID SIMILAR PAINS AND TO CONTINUE HRANT DINK'S LEGACY, HIS LANGUAGE AND HEART AND HIS DREAM OF A WORLD THAT IS MORE FREE AND JUST. DEMOCRACY AND HUMAN RIGHTS FOR EVERYONE REGARDLESS OF THEIR ETHNIC, RELIGIOUS OR CULTURAL ORIGIN OR GENDER IS THE FOUNDATION'S MAIN PRINCIPLE.

THE FOUNDATION WORKS FOR A TURKEY AND A WORLD WHERE FREEDOM OF EXPRESSION IS LIMITLESS AND ALL DIFFERENCES ARE ALLOWED, LIVED, APPRECIATED, MULTIPLIED AND CONSCIENCE OUTWEIGHS THE WAY WE LOOK AT TODAY AND THE PAST. AS THE HRANT DINK FOUNDATION 'OUR CAUSE WORTH LIVING' IS A FUTURE WHERE A CULTURE OF DIALOGUE, PEACE AND EMPATHY PREVAILS.

HALASKARGAZI CAD. SEBAT APT. NO:74 / 1
OSMANBEY 34371 ŞİŞLİ / İSTANBUL / TR
T: +90 212 240 33 61-62 F: +90 212 240 33 94
info@hrantdink.org www.hrantdink.org
facebook.com/hrantdinkfoundation
twitter.com/hrantdinkvakfi
instagram.com/hrantdinkfoundation
youtube.com/hrantdinkvakfi

DÜZELTİ
EDITING
EMRE CAN DAĞLIOĞLU

REDAKSİYON
PROOFREADING
BURCU BECERMEN

TASARIM
DESIGN
SERA DİNK

MİZANPAJ
LAYOUT
MURAT GÖZOĞLU

BASKI
PRINTED IN
APA UNIPRINT BASIM SAN. VE TİC. A.Ş.
Hadımköy Mahallesi 434 Sokak No:6
34555 Arnavutköy / İstanbul / TÜRKİYE
Tel : +90 212 798 28 40

VAKIF ÇALIŞANLARI
STAFF
HERMİNE SAYAN
VAKIF SEKRETERİ / ADMINISTRATION
MURAT GÖZOĞLU
ARŞİV SORUMLUSU / ARCHIVE MANAGER

PROJE SORUMLULARI
PROJECT STAFF
BURCU BECERMEN, DENÇA KARTUN, DUYGU COŞKUNTUNA,
EMİNE KOLİVAR, MEHMET FERDA BALANÇAR,
MELİSA AKAN, MELİSA KABARACIYAN, NORA MILDANOĞLU,
NURAN GELİŞLİ, ÖZGE KANTARCI, ROJDİT BARAK,
ZEYNEP ARSLAN, ZEYNEP TAŞKIN

MÜTEVELLİ HEYETİ
BOARD OF TRUSTEES
RAHİL DİNK, ZABEL DİNK, HAYKANOŞ DİNK
HASROF DİNK, YERVANT DİNK, ARAT DİNK, DELAL DİNK

YÖNETİM KURULU ASİL ÜYELERİ
BOARD OF DIRECTORS
RAHİL DİNK
BAŞKAN / PRESIDENT
DELAL DİNK
BAŞKAN YARDIMCISI / VICE PRESIDENT

YERVANT DİNK
MUHAŞİP ÜYE / TREASURER
ARAT DİNK
HASAN CEMAL
İBRAHİM BETİL
TOSUN TERZİOĞLU

YÖNETİM KURULU YEDEK ÜYELERİ
DEPUTY MEMBERS OF
THE BOARD OF DIRECTORS
AYŞE KADIOĞLU, SİBEL ASNA

DENETİM KURULU ASİL ÜYELERİ
AUDIT COMMITTEE
ZABEL DİNK, HAYKANOŞ DİNK, CENGİZ AKTAR

DENETİM KURULU YEDEK ÜYELERİ
DEPUTY MEMBERS OF THE AUDIT COMMITTEE
HASROF DİNK, BETÜL TANBAY

HUKUK DANIŞMANI
LEGAL ADVISOR
FETHİYE ÇETİN

DANIŞMA KURULU
ADVISORY BOARD
ALİ BAYRAMOĞLU, ALİ NESİN, ALPER ÖKTEM,
AYFER BARTU CANDAN, AYŞE GÜL ALTINAY,
AYŞE SOYSAL, BETÜL TANBAY,
BÜLENT ERKMEK, CEM BOYNER, CEMAL UŞAK,
CENGİZ AKTAR, CÜNEYT CEBENOYAN,
ÇELİK KURDOĞLU, DİANA KAMPAROSYAN,
DİKRAN ALTUN, EDHEM ELDEM, ETYEN MAHÇUPYAN,
FUAT KEYMAN, FÜSUN ECZACIBAŞI,
GÖRGÜN TANER, GÜNDÜZ VASSAF, HİDAYET TUKSAL,
JOOST LAGENDIJK, MEHMET BETİL,
MEHMET ERBUDAK, MİTHAT ALAM, ORAL ÇALIŞLAR,
ORHAN MİROĞLU, SELAHATTİN HAKMAN,
SERRA YILMAZ, TARHAN ERDEM, TATYOS BEBEK,
TÜBA ÇANDAR, YILDIZ RAMAZANOĞLU, YILMAZ ERDOĞAN

HRANT DİNK VAKFI
FAALİYET RAPORU

2013

HRANT DINK FOUNDATION
ANNUAL REPORT

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

8	YENİ MEKÂN HAZIRLIKLARI TOWARDS NEW PREMISES	39	'İKİ YAKIN HALK İKİ UZAK KOMŞU (...)' 'TWO CLOSE PEOPLES TWO FAR NEIGHBOURS (...)' Hrant Dink	70	AGBU GORİZ SEMİNERİ AGBU GORİZ SEMINAR	89	BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ 2013 Hrant Dink İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Konferansı BOGAZICI UNIVERSITY 2013 Hrant Dink Memorial Lecture on Freedom of Expression and Human Rights
10	TARİH HISTORY	40	MANŞETİ KOMŞUDA ATALIM! Türkiye-Ermenistan Gazeteciler Diyalog Programı LET'S PIN DOWN THE HEADLINE AT THE NEIGHBOUR'S! Turkey-Armenia Journalists' Dialogue Programme	72	ARŞİV ARCHIVE	90	SABANCI ÜNİVERSİTESİ Hrant Dink Anısına Atölye Çalışmaları 2013 SABANCI UNIVERSITY 2013 Hrant Dink Memorial Workshop
12	'TARİHİ AÇMAK VE AŞMAK' 'TO UNLOCK AND TRANSCEND HISTORY' Hrant Dink	46	GÖNÜLLÜLÜK PROGRAMI VOLUNTEERING PROGRAMME	73	HRANT DİNK ARŞİVİ HRANT DINK ARCHIVE	94	19 OCAK 2013 JANUARY 19 TH , 2013
14	MÜSLÜMANLAŞ(TIRIL)MIŞ ERMENİLER KONFERANSI CONFERENCE ON ISLAMIZED ARMENIANS	48	DİYALOG İÇİN MULTİMEDYA Beklemekten Öte... Türkiye-Ermenistan Sınırından Hikâyeler MULTIMEDIA FOR DIALOGUE Beyond Waiting... Stories from Turkey-Armenia Border	74	HRANT DİNK ARŞİVİ HRANT DINK ARCHIVE	102	BAĞIŞÇILARIMIZ DONATIONS
22	TARİH ARAŞTIRMA TEŞVİK FONU THE FUND FOR THE SUPPORT OF HISTORICAL RESEARCH	52	KAPALI SINIR... THE SEALED BORDER...	75	İSTANBUL ERMENİ VAKIFLARI ARŞİVİ ARCHIVES OF ARMENIAN FOUNDATIONS IN ISTANBUL	103	DESTEKÇİLERİMİZ SUPPORTERS
24	ANADOLU ERMENİLERİ SÖZLÜ TARİH PROJESİ ORAL HISTORY STUDY ON THE ARMENIANS OF ANATOLIA	54	DEMOKRATİKLEŞME VE İNSAN HAKLARI DEMOCRATIZATION AND HUMAN RIGHTS	76	YAYINLAR PUBLICATIONS	105	BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU INDEPENDENT AUDIT REPORT
28	KÜLTÜR SANAT CULTURE AND ARTS	56	'DOKUN! DEMOKRATİKLEŞİRSİN!' 'TOUCH! YOU WILL DEMOCRATIZE!' Hrant Dink	86	2013 HRANT DİNK ANMALARI 2013 HRANT DINK MEMORIALS		
30	'SIRTLAYIP GETİRENLERE...' 'TO THOSE WHO SHOULDERED AND BROUGHT THE BOOKS...' Hrant Dink	58	MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ MEDIA WATCH ON HATE SPEECH	87	'İLAHLARA İLLALLAH' 'ENOUGH WITH THE DIVINITIES' Hrant Dink		
32	VİCDAN FİLMLERİ FILMS ABOUT CONSCIENCE	64	2013 ULUSLARARASI HRANT DİNK ÖDÜLÜ 2013 INTERNATIONAL HRANT DINK AWARD	88	GEZİLER VISITS		
36	TÜRKİYE VE ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ TURKEY AND ARMENIA RELATIONS						

MİMARLAR
ARCHITECTS
HAYDAR KARABEY
LORİ ZAKAR
HAYRİYE SÖZEN
EMRE SAVGA
MEHMET ERKÖK
EYLEM EFE

MÜHENDİSLER
ENGINEERS
NAZAR BİNATLI
HÜSNÜ MALKOÇ

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
ZEYNEP TAŞKIN

YENİ MEKÂN HAZIRLIKLARI

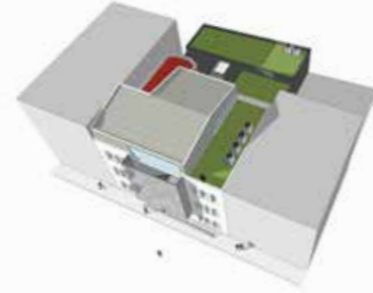
TOWARDS NEW PREMISES

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

ara®
mimarlık ofisi
/ office for architecture

Vakfımızın genişleyen faaliyet alanları, arşivi ve kütüphanesiyle birlikte, çeşitli proje ekiplerinin çalışma alanı ihtiyacı, bizi daha büyük bir mekân arayışına yöneltti. Neticede, Anarad Hığutyun İlköğretim Okulu Vakfı ile sağlanan anlaşma sonucu Pangaltı'ndaki 2004 yılından beri öğrencisi olmayan okul binası kiralandı ve binanın onarım ve tadilat işlerine başlandı.

Harbiye'de, toplu taşıma araçlarıyla ulaşım son derece elverişli bir konumda olan 800 m²'lik binada, geniş ofis alanlarının yanı sıra, kütüphane, arşiv, çok amaçlı salon ve bir sergi alanına kavuşacağız. Yeni mekânın sunduğu imkânlarla azınlık hakları, tarih, kültür-sanat, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin gelişmesi konularındaki çalışmalarımızı genişleterek sürdürmeyi, binanın geçmişine yaraşır eğitim atölyeleri düzenlemeyi, kültür-sanat etkinlikleri gerçekleştirmeyi, temellerini atmış olduğumuz arşivleme çalışmalarını büyüterek, yeni kütüphanemizde Ermeni kültürünü ve tarihini araştırma olanaklarını tüm araştırmacılara açmayı ve bu yolla ülkenin demokratikleşmesine, geçmişle yüzleşip sağlıklı bir gelecek inşasına katkı sunmayı amaçlıyoruz.

Our Foundation's expanding fields of activity, the archive, the library and project teams' working space requirements compelled us to search for a bigger place. We signed a contract with Anarad Hığutyun Armenian Primary School's Foundation and hired the building of the closed school, which had no students since 2004. Right after that we started a renovation.

The 800-m² building is situated centrally (in Harbiye) and is easily accessible by public transportation. This building will offer us wide working spaces, a library, an archive, a multi-purpose hall and an exhibition space. Thanks to the facilities of this new venue, we would like to expand our activities in the fields of minority rights, history, culture and arts, Turkey-Armenia relations; organise trainings and workshops that honours the history of the building; organise cultural events; expand the existing archives and make the new library available for all researchers studying Armenian culture and history; and through these efforts we would like to contribute to the democratisation of the country, its coming to terms with the past and its building of a healthy future.

Ofis alanlarından bir kısmının Agos gazetesine kiralanacak olan binanın, Hrant Dink'in ve Vakfın kucaklayıcı ve paylaşımcı üslubunu yansıtacak, genç, çağdaş ve yeni teknolojilerle donatılan bir mekân olması ana hedefimiz. Bu çerçevede, projenin finansmanı için yine katılımcı bir yöntemi benimseyerek, "Bir Tuğla da Sen Koy!" çağrısı ile onlarca, yüzlerce katılımcının ortak projesi haline geleceğine inandığımız bir girişimde bulunduk. Bağış yapanların isimleri -uygun gördükleri takdirde- *Uluslararası Hrant Dink Ödülü*'nün de tasarımcısı Erdağ Aksel'in heykel duvarında yer alacak.

The building will hire some of its working space to Agos Newspaper. Our main aspiration is to make a venue equipped with young, modern and new technologies that reflect Hrant Dink's and the Foundation's inclusive and sharing spirit. Within this concept frame, for the financing of the project we adopted a participatory method and through our "Add a Brick!" appeal, we invited dozens and hundreds whom we believe will become the owners of this shared project. If they deem it appropriate – the names of the supporters will displayed on the wall sculpture to be designed by our dear friend Erdağ Aksel, the designer of the *International Hrant Dink Award* statuette.

İLK TUĞLALARI KOYANLAR
THE PERSONS WHO CONTRIBUTED THE FIRST
BRICKS

DENİZ CİHAT AKSEL
ERDAĞ AKSEL
CENGİZ AKTAR
AYŞE GÜL ALTINAY
ALAEDDİN ASNA
MURATCAN ZİNCİRCİ ASNA
SİBEL ASNA
TATYOS BEBEK
İBRAHİM BETİL
MEHMET BETİL
AYFER BARTU CANDAN
CÜNEYT CEBENOYAN
TÜBA ÇANDAR
DİNK AİLESİ
DINK FAMILY
FARUK ECZACIBAŞI
FÜSUN ECZACIBAŞI
EDHEM ELDEM
MEHMET ERBUDAK
MELİH FERELİ
AYŞE GÖZEN
AHMET İNSEL
AYŞE KADIOĞLU
FUAT KEYMAN
ALİ NESİN
HARRY PARSEKIAN - FRIENDS OF HRANT DINK
ALPER ÖKTEM
HERMİNE SAYAN
AYŞE SOYSAL
BETÜL TANBAY
GÖRGÜN TANER
TOSUN TERZİOĞLU
HİDAYET ŞEFKATLİ TUKSAL
TARIK TÜTEN
CEMAL UŞAK
SERRA YILMAZ
NADYA ZİNCİRCİ

TARİH HISTORY

HRANT DİNK VAKFI, TARİH ALANINI GEÇMİŞLE YÜZLEŞEREK, VİCDANA VE BARIŞ DİLİNE YASLANAN DAHA FARKLI BİR GELECEK YARATABİLMENİN ANAHTARI OLARAK GÖRÜR. GEREK ERMENİ TARİHİNE, GEREKSE TÜRKİYE'NİN TARİHİNE İLİŞKİN PROJELER, TARİH YAZIMINA RESMİ SÖYLEM DIŞINDAN, FELSEFİ VE ETİK OLARAK YAKLAŞABİLME HEDEFİYLE HAZIRLANMAKTADIR.

BU ANLAYIŞ AYNI ZAMANDA CANLI VARLIĞIN KENDİ DOĞAL YAŞAM ALANIYLA BAĞINI GÖZETMEKTE; O VARLIĞIN YAŞADIĞI TECRÜBEDEN YOLA ÇIKARAK, TARİHİ, DONDURULMUŞ, MESAFELİ BİR ZAMAN DİLİMİ DEĞİL, BUGÜNKÜ BİLİNCİMİZİN PARÇASI KILMAYI HEDEFLEMEDİR. VAKIF OLARAK ORTAK BELLEK YARATMAYA YÖNELİK TÜM SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMALARINI DESTEKLERKEN,

TEZLERİN VE SLOGANLARIN BİTTİĞİ YERDEN BAŞLAYAN, TOPLUMLARIN BİRBİRİNİ TANIMASINI SAĞLAYAN VE ELEŞTİREL BAKIŞA HİZMET EDEN GİRİŞİMLERİ ÖNCELİĞİMİZ OLARAK BELİRLEDİK. ÇÜNKÜ VİCDANLI TARİH, UMUTLU GELECEK YARATIR.

THE HRANT DINK FOUNDATION PERCEIVES THE FIELD OF HISTORY AS THE PLATFORM WHERE THE PAST CAN BE CONFRONTED, AND A DIFFERENT FUTURE BASED ON A CONSCIENTIOUS AND PEACEFUL LANGUAGE CAN BE CREATED. PROJECTS ON BOTH ARMENIAN HISTORY AND THE HISTORY OF TURKEY ARE PREPARED WITH THE AIM OF PHILOSOPHICALLY AND ETHICALLY

APPROACHING THE WRITING OF HISTORY FROM OUTSIDE THE OFFICIAL DISCOURSE. THIS APPROACH TAKES INTO CONSIDERATION THE BOND BETWEEN THE LIVING BEING AND ITS NATURAL LIVING SPACE. DEPARTING FROM THE EXPERIENCE OF THIS LIVING BEING, IT AIMS TO RENDER HISTORY NOT A FROZEN AND DISTANT STRIP OF TIME BUT A PART OF OUR AWARENESS IN THE PRESENT.

THE FOUNDATION SUPPORTS ALL ORAL HISTORY STUDIES AIMED AT CREATING A COMMON MEMORY. PROJECTS THAT BEGIN WHERE THESES AND SLOGANS END, HELP SOCIETIES BECOME ACQUAINTED WITH ONE ANOTHER AND SERVE A CRITICAL VIEW ARE GIVEN PRIORITY. BECAUSE, A HISTORY OF CONSCIENCE CREATES A FUTURE OF HOPE.

Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde en önemli engel olarak görülen tarih tartışmaları, bugünden yarına iki ülkenin üzerinde uzlaşma sağlayarak altından kalkabilecekleri bir sorun olmaktan şimdilik uzak gözüküyor. Bu da çok doğal, çünkü karşılıklı algılamalar ve söylemler kilitlenmiş durumda. Üstelik tarihin asıl sahipleri devletler de değil... Halklar. O nedenle, Türkiye ile Ermenistan devletlerinin tarihi çözmesi, Türklerin ve Ermenilerin de çözdüğü anlamına gelmiyor. Sonuçta, tarih konusunda devletler, siyasal bir uzlaşmaya varsalar da, halklar arasındaki uzlaşma öyle siyasal kararlarla kolay kolay gerçekleşmiyor, zaman içinde üretilecek moral ve etik ilişkilere ihtiyaç duyuluyor. Halklar arasında varolan buzdağları ancak kurulacak ilişkilerin sıcaklığıyla eriyebiliyor. Ancak sağlanacak ilişki ve diyalog ortamlarında karşılıklı algılar değişebiliyor. Dolayısıyla 'tarihin çözülmesi' aslında gerçek bir kavram ve problem de değil.

Tarihin çözülecek bir yanı zaten yok... Sadece anlaşılacak bir yanı var. Anlama ise, zamana yayılmış bir öğrenme, bilgilenme ve idrak süreci gerektiriyor. Gününbirlik devlet kararlarıyla asla sağlanamıyor.

Tarih, çözülmesi gereken bir problem değil, öğrenilmesi algılanması ve idrak edilerek içselleştirilmesi gereken bir yaşanmışlıktır. Aslolan, Türkiye'nin tarihsel gerçekliğinin farkına varmasıdır. Bu da ancak Türkiye'deki demokrasi mücadelesinin gelişmesiyle mümkün olabilecektir. Şu gerçeği bir kez daha özetlemekte yarar var: Türkiye'nin bugün önündeki problem ne 'inkâr' ne de 'ikrar' sorunudur. Türkiye'nin temel sorunu 'irdrak'tir. İdrak sürecinde ise Türkiye'nin ciddi bir şekilde alternatif tarih etüdüne ve bunun için de demokratik bir ortama ihtiyacı var. İdrak sürecini yaşamakta olan bir toplumun bireylerine

inkârı ya da ikrarı siyasal baskılarla ya da yasalarla dayatmak haksızlıktır. Böylesi bir yöntem idrak sürecine indirilecek en büyük darbedir. İdrak edilmemiş bir inkârın veya ikrarın hiç kimseye yararı da yoktur. Bu idrak sürecinin farkında olmayan veya görmezden gelenlerin iç ya da dış dayatmaları, süreci kısıltacağı yerde uzatmaktadır.

Şu yaşanan süreçte, Türkiye'den tarihsel gerçekliği kabul etmesini bekleyenlerin ya da reddetmesini dayatanların, Türk toplumunun güncel gerçekliğini iyi okuyabildikleri söylenemez. Sonuçta, toplum gerçeği biliyor da inkâr ediyor değil, bildiği gerçeği savunuyor. Bu toplum daha dünkü 'Susurluk Vakası'nı, toprak altından çıkan 'Hizbullah cesetleri'ni hukuk dilinde tanımlamakta, adlandırmakta ve arkasını getirmekte zorlanırken, 90 yıl önceki bir tarihi nasıl sancı çekmeden algılayabilecek ve adlandırabilecek? Üstelik de yıllarca bu denli karşı bilgi bombardımanına tutulmuşken.

Evet, tarih ve güncel siyaset arasındaki karmaşık ilişki işte yine karşımızda. Cümlemiz bir kilitlenmenin varlığını kabul ediyoruz. Ancak şu var ki, bugün Türk-Ermeni ilişkilerine baktığımızda, neyin kilit, neyin anahtar olduğunu da karıştırmış durumdayız. "Gel önce tarihi çözelim sonra ilişkiye geçelim" diyenlerle, "Gel ilişki kuralım, tarihin çözümünü ilişkinin akışına bırakalım" diyenler karşılıklı olarak inatlaşmış durumda. Birine göre siyaset kilit, tarih anahtar, diğerine göre tarih kilit, siyaset anahtar. Bendeniz siyasetin anahtar olduğuna inananlardanım. Ve nedenleri ne olursa olsun tarihin kilidini açmak ve aşmak hepimizin temel görevi.

TARİHİ AÇMAK VE AŞMAK

TO UNLOCK AND TRANSCEND HISTORY

HRANT DİNK

AGOS
27 MAYIS 2005
MAY 27TH, 2005

The dispute over history is considered to be the most significant obstacle in Turkey-Armenia relations, and seems - for now - unlikely to be a problem the two countries will strike a compromise over in the immediate future. This is quite natural, because perceptions and discourses on both sides have reached a deadlock. Moreover, the real owners of history are not the two states... but the People. Therefore, a solution by the Turkish and Armenian states regarding history would not mean that the Turks and the Armenians have reached a solution. Ultimately, even if states manage to reach a political compromise over history, the compromise between the two communities can not be simply achieved through political decisions. Moral and ethical relationships are necessary, and can only be produced over time. The icebergs that exist between the two societies can only melt with the warmth of the relationships that will be formed. Perceptions on both sides can only change in an environment of contact and dialogue. Therefore,

'solving history' is not actually a real concept, or a problem. There is nothing to be solved about history anyway... It needs to be understood. And understanding necessitates a process of learning, enlightenment and comprehension, spread out over time. It can never be achieved with save-the-day state decrees.

History is not a problem that needs solving, but an experience that has to be learned, perceived, comprehended and internalized. The essential point lies in Turkey becoming aware of its historical reality. And this can only be achieved through the development of the struggle for democracy in Turkey. It is important to summarize the following truth once again: The problem Turkey faces today is neither a problem of 'denial' or 'acknowledgement.' Turkey's main problem is 'comprehension.' And for the process of comprehension, Turkey seriously needs an alternative study of history and for this, a democratic environment.

It is unfair, either through political pressure or laws, to impose denial or acknowledgement upon the individuals of a society who are in the middle of a process of comprehension. Such a method would be the greatest blow inflicted on the process of comprehension. After all, denial or acknowledgement without comprehension benefits no one. The internal or external impositions of those who are either not aware of or prefer to turn a blind eye to this process of comprehension, extend the duration of the process rather than reducing it.

In the process we are going through, it is impossible to say that, those who expect Turkey to accept historical reality or impose denial on it are reading the current reality of Turkish society well. After all, it is not that the society knows, or denies the truth; the society is defending the truth it knows. This society has shown difficulty in defining, naming and doing whatever else is necessary in legal terms regarding the 'Susurluk Case' or the unearthed 'Hizbullah corpses', events that have taken place only

yesterday. So how is it to effortlessly and painlessly perceive and define a historical event of 90 years ago? And especially after having been subjected to a bombardment of counter-information for so many years.

Yes, the complex relationship between history and contemporary politics stands before us once again. We all accept the existence of a deadlock. However, there is also the fact that in Turkish-Armenian relations today, we are in a state of confusion over where to find the lock and the key. There is a dogged standstill between those who say, "Let us sort out history first and then establish relations," and those who say, "Let us establish relations and leave the solution of history to the flow of relations." For one side, politics is the lock and history the key, and for the other history is the lock and politics the key. I am among those who believe politics is the key. And whatever the motivation, it is a fundamental duty that befalls all of us to unlock and transcend history.

MÜSLÜMANLAŞ(TIRIL)MIŞ ERMENİLER KONFERANSI

THE CONFERENCE ON ISLAMIZED ARMENIANS

PROJE ORTAKLARI PROJECT PARTNERS

DESTEKÇİLER SUPPORTERS

Hrant Dink Vakfı'nın Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü ve MalatyaHAYDer işbirliğiyle ve Friedrich Ebert Vakfı, Chrest Vakfı ve Olof Palme International Center'in desteğiyle düzenlediği *Müslümanlaş(tırl)miş Ermeniler Konferansı*, 2-4 Kasım tarihleri arasında Boğaziçi Üniversitesi Albert Long Hall'da gerçekleştirildi. Bu konunun akademide araştırılması için bir giriş niteliğinde olması beklenen konferans, üç güne yayılmış sekiz panel, bir yuvarlak masa toplantısı, bir forum ve bir atölye çalışmasından oluştu. Konferansla eşzamanlı olarak konuyla ilgili film gösterimleri de yapıldı.

19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başı, Osmanlı coğrafyasında önemli siyasal ve toplumsal dönüşümlerin yaşandığı bir dönem olmuştur. Bu dönüşümlerden bazıları, bireysel ve kitlesel din değiştirme deneyimlerini içermiş, çeşitli zamanlarda ve süreçler sonucunda Müslümanlaş(tırl)an çok sayıda Ermeni olmuştur. Özellikle de 1915-16 yıllarında, Müslümanlaş(tırl)an Ermenilerin sayısında önemli bir artış yaşanmıştır. Tam sayılarını bilememekle birlikte, Müslüman aileler tarafından evlat edinilen bazı

Ermeni çocukları ve gençlerinin 1915 ölüm yürüyüşü ve katliamlarından bu yolla kurtulduklarını biliyoruz. Yetişkinler arasından da Müslümanlarla evlenerek kurtulan kadınların ve daha az sayıda olmakla birlikte, erkeklerin olduğunu; daha istisnai durumlarda ise, bir ailedeki, mahalledeki veya köyedeki Ermenilerin önemli bir kısmının Müslümanlaşma yoluyla hayatta kaldığını da biliyoruz. Bu şekilde hayatta kalan Ermenilerin bir kısmı, özellikle de erkekler, ilerleyen yıllarda Ermeni aileleriyle tekrar bir araya gelmiş olsalar da, pek çoğu Türk, Kürt, Arap isimleri alarak veya onlara bu isimler verilerek, hayatlarının kalanını Müslüman olarak geçirdiler, hikâyeleri kendilerinde saklı kaldı. Yakın zamana kadar hiçbir tarih anlatısı, Müslümanlaş(tırl)arak hayatta kalan Ermenilerin hikâyelerine yer vermezken, son yıllarda çok sayıda roman, hayat hikâyesi, tanıklık ve tarihsel araştırma ile bu sessizlik kırılmaya başlandı.

Osmanlı coğrafyasında, özellikle 1915 yılında yaşananların ve toplumsal yansımalarının incelendiği toplantının açılış konuşmalarını Hrant Dink Vakfı

Başkanı Raket Dink, Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Gülay Barbarosoğlu, MalatyaHAYDer Başkanı Hosrof Köletavitoğlu ve Sabancı Üniversitesi'nden Ayşe Gül Altınay yaptı. "Bugün hiç sorgulanmayan, konuşulması dahi ağır olan sayfaları aralamak için buradayız" diyen Raket Dink'in ardından söz alan Gülay Barbarosoğlu, "Bu konferans, Hrant Dink'e olan vefa borcumuzla, üniversitemizin bilimsel misyonunu bir araya getiren bir fırsattır" dedi. Hosrof Köletavitoğlu, konferansın amacının çok uzun süredir tabu olan ama içten içe kanayan bir yara üzerinde çalışmalar yapmak olduğunu ifade ederken, Ayşe Gül Altınay ise, "Fısıltılarla başlayan bu hikâyeler gürül gürül akan sulara, sayıları gittikçe artan anı, edebiyat, araştırma ve belgesellerle ifade bulmaya devam ediyor" diye konuştu.

Konferans, Fethiye Çetin, Nebahat Akkoç ve Sibel Asna'nın kişisel hikâyelerini ele aldığı açılış sohbetinin ardından, 'Tarihin Yükü, Tanımlamanın Siyaseti' başlıklı oturumla devam etti. Ayfer Bartu Candan'ın başkanlığında gerçekleştirilen oturumda, Zeynep Türkyılmaz'ın, ABD'den Skype bağlantısıyla katıldığı

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: BERGE ARABIAN

The *Conference on Islamized Armenians*, organized by the Hrant Dink Foundation in cooperation with Boğaziçi University History Department and MalatyaHAYDer with the support of Friedrich Ebert Foundation, Chrest Foundation and Olof Palme International Center, took place in Boğaziçi University's Albert Long Hall on November 2-4. The three-day conference, intended as a gateway to amplify the academic research on the issue, consisted of eight panels, one round table discussion, one forum and one workshop. The conference also hosted simultaneous film screenings.

The turn of the 20th century was a period of significant social and political transformation in the Ottoman geography. Some of these transformations included individual and collective acts of conversion, leading to a number of Armenians who (became) Islamized in different times and processes. Especially during 1915-1916, the number of (forcibly) Islamized Armenians has increased significantly. Although the exact number is not known, we know that some of the Armenian children and teenagers survived the death marches and massacres

of 1915 through adoption by Muslim families. Among the adults, we know that there were women who survived by marrying a Muslim or, in fewer cases, men; and in even more exceptional cases a whole family, neighbourhood or village of Armenians survived by Islamization.

Even though many of the Armenians –especially men– reunited with their families in upcoming years, many of them took Turkish, Kurdish or Arabic names and remained a "Muslim" for the rest of their lives. Their stories were kept silent. While until very recent times no narrative of history provided a place for the Armenians who survived by Islamizing, the last years saw an increase in the numbers of novels, life stories, witnessing and historical research that shed light on the issue.

The conference, which was dedicated especially to the research of the events of 1915 and its societal reflections, was opened with speeches by Raket Dink (Hrant Dink Foundation President), Gülay Barbarosoğlu (Boğaziçi University President), Hosrof Köletavitoğlu (MalatyaHAYDer President), and Ayşe Gül Altınay (Sabancı University).

Raket Dink stated that "We are here today to crack open the pages of an issue that has never been questioned, that is too heavy even for talking about it", and Gülay Barbarosoğlu continued "This conference is an opportunity to perfectly merge the scientific mission of our university with our debt to Hrant Dink." While Hosrof Köletavitoğlu expressed the aim of the conference as being able to work on an issue that has long remained a taboo, that still remains a bleeding wound; Ayşe Gül Altınay expressed that "These stories, which started out as whispers, are now turning into flowing waters, into increasing numbers of memoirs, literature, research and documentaries."

The conference started with the panel "Burden of History, Politics of Naming" after the opening conversation between Fethiye Çetin, Nebahat Akkoç and Sibel Asna where they discussed their personal stories. The first panel, chaired by Ayfer Bartu Candan, opened with Skype connection to Zeynep Türkyılmaz in the US who delivered her paper on the Armenians of Trabzon, entitled "Researching and Conceptualizing Religious

ve Trabzonlu Ermenilere değindiği sunumu ‘Din Değiştirme Araştırma ve Kavramsallaştırmaları: Osmanlı ve Cumhuriyet Tarihi ve Tarih Yazımı Üzerine Düşünceler’ adını taşıyordu. Avedis Hadjian ‘Ermeni Patriği Şnork’un Anadolu Ermenileri ve Bugünün Müslüman Ermenileri için Kullandığı Dörtlü Sınıflandırma’, Ayşe Gül Altınay ise yeni bir akademik dil arayışının gerekliliğini ele aldığı ‘Etnisite, Millet ve Toplumsal Cinsiyet Eksenel Müslümanlaş(tırıl) mış Ermenilere Dair Tarihsel Suskunluk ve Yeni Hafıza Çalışmaları’ tebliğlerini sundu.

Müslümanlaş(tırıl)ma sürecinin Hemşin örneği üzerinden tartışıldığı ‘Müslümanlaş(tırıl)manın Uzak ve Yakın Tarihi’ başlıklı ikinci oturum, Meltem Toksöz başkanlığında yapıldı. Sergey Vardanian, gerek Osmanlı coğrafyasında, gerek SSCB’de yaşayan Hemşinlilerin, Ermeni, Hıristiyan ve Müslüman kimliklerini irdelerken; Serap Demir, Hemşinli Müslümanlaş(tırıl) mış Ermenilerin bu süreç boyunca gösterdiği özgün tutumları dile getirdi. Mahir Özkan, kendi aile hikâyesi üzerinden Hemşinli kimliğini; Uğur Bahadır Bayraktar

ise Osmanlı döneminde yaşanan Müslümanlaşma sürecinin değişik aşamalarını ve kurallarını dile getirdi. ‘Hamidiye Katliamları Sırasında Toplu Din Değiştirme’ başlıklı tebliği, toplantıya katılmayan Selim Deringil’in yerine Ohannes Kılıçdağı sundu.

Raymond Kévorkian başkanlığındaki ‘1915’te Müslümanlaş(tırıl)ma; Tarih ve Tanıklık I’ başlıklı son panelde, Taner Akçam, ‘Ermenilerin Din Değiştirmesinde Yapısal Bir Unsur Olarak Asimilasyon’ başlıklı sunumunda, asimilasyonun, soykırımın önemli unsurlarından biri olduğunu dile getirdi. Armen Marsoobian, ‘Anlatılmayan bir Kurtuluş Hikâyesi’ adlı araştırmasıyla, Merzifon’da kendi ailesinin Müslümanlaşma deneyimini ve Hıristiyan aileleri kurtuluşunu fotoğraflar eşliğinde anlattı. Oturum, Anna Aleksanyan’ın bir kurtarıcı olarak tanımlanan Ruben Heryan’ı anlattığı ‘Ermeni Soykırımı Sonrasında Ermeni Kadın ve Çocukların Müslüman Ailelerden Kurtarılması’ ve Gayane Çobanyan’ın Ermenice sunduğu ‘Araplaşmış Ermeniler Sorunu’ başlıklı tebliğleri ile son buldu.

3 Kasım Pazar gününün Ronald Grigor Suny başkanlığındaki ‘1915’te Müslümanlaş(tırıl)ma; Tarih ve Tanıklık II’ başlıklı ilk panelinde; Halep bölgesindeki Ermeni kadınların hayatta kalma çabalarının farklı boyutlarını ve Ermeni toplumu tarafından konunun ele alınış tarzını dile getiren Vahe Tachjian; Ermeni Soykırımı’nda kadın olmak üzerinden hayatta kalma yollarını anlatan Arda Melkonian; sözlü tarih çalışmaları çerçevesinde Ermeni çocukların yaşanmış soykırım deneyimlerini araştıran Doris Melkonian; ‘Müslüman Ermeniler’in sosyolojik bir katman olarak ele alınması gereğine değinen Ishkhan Chiftjian ve 1915-1917 yılları arasında yaşanan sürgünlerin asimilasyon sürecini ve merkez ile uçlar arasındaki farklılaşmaları anlatan Hilmar Kaiser söz aldı.

Günün ‘Hafızanın İzleri: Müzik, Yemek ve Anı Çalışmaları’ başlıklı ikinci panelinin başkanlığına Ferhunde Özbay yaptı. Oturumda, Wendy Hamelink, Sasun Ermeni müziğini; Cafer Sarıkaya, ‘Ünye lokumu’ olarak bilinen çöreğin hikâyesini ve Nevin Yıldız Tahincioğlu, Ermenileri hedef alan saldırılar

sırasında tüm ailesini yitiren 1871 doğumlu Sara’nın acıklı öyküsünü sundu. Toplantıya katılmayan Rubina Peroomian’ın sunumundaysa, kimliklerini yitirmek zorunda bırakılmış Ermenilerin yeni konumları sorgulandı ve onlar için kabul alanları yaratılması gereği dile getirildi. Tebliği, Rubina Peroomian adına Arda Melkonian sundu.

Konferansın ikinci gününün üçüncü paneli, Yektan Türkyılmaz başkanlığında ‘Hafıza, Etnisite, Din: Kürt Kimliği’ başlığı altında yapıldı ve Ermenilerin yaşadığı sürecin Kürt edebiyatı, öykü ve diğer alanlardaki yansımaları konuşuldu. Panelde, Diyarbakır-Pasur (Kulp) örneğini anlatan Adnan Çelik; Kürt edebiyatında Ermeni hikâyeleri araştırmasıyla Davut Yeşilmen; Kürtlerin, Ermenilere bakışını analiz eden Ramazan Aras ve Besni Ermeni yetimlerinin hikâyesinden kesitler sunan Ümit Kurt ve Murad Uçaner tebliğlerini sundular.

Günün son oturumu ‘Hafıza, Etnisite, Din: Dersim’, Murat Yüksel başkanlığında gerçekleşti. Panelde, Nezahat Gündoğan ve Kazım Gündoğan, 1937-38

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: BERGE ARABIAN

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: BERGE ARABIAN

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: BERGE ARABIAN

Conversion: Reflections on Ottoman and Republican History and Historiography.” Avedis Hadjian contributed with “Patriarch Shnork’s Four Categories of Anatolian Armenians and Today’s Muslim Armenians” and Ayşe Gül Altınay emphasized the necessity for a new academic language in her “The Historical and Historiographical Silence on Islamized Armenians and New Memory Work along the Axis of Ethnicity, Nation, and Gender”.

The 2nd panel, “The Recent and Distant History of the Islamization” which discussed the process of Islamization taking Hemshin as a case study, was chaired by Meltem Toksöz. While Sergey Vardanian questioned the Armenian, Christian and Muslim identities of Hemshinians living in the Ottoman Empire or in USSR; Serap Demir presented the unique attitudes of the Hemshinian Islamized Armenians throughout this process. Mahir Özkan talked about his Hemshinian identity in conjunction with his family’s story. Uğur Bahadır Bayraktar presented the various stages and rules of the conversion in the Ottoman period. Selim Deringil’s paper, “Mass Conversion during

the Hamidian Massacres 1894-1897” was presented by Ohannes Kılıçdağı.

The last panel of the day, chaired by Raymond Kévorkian, was “Islamized in 1915: History and Bearing Witness I” where Taner Akçam put assimilation as a component of genocide in his “Assimilation as a Structural Element in the Conversion of the Armenians.” Armen Marsoobian, with his “An Untold Story of Survival” talked about his own family’s Islamization experiences in Merzifon, and how they saved Christian families as well as photographs. The panel ended with Anna Aleksanyan’s presentation on Ruben Heryan, who is claimed to be a saviour, entitled “Ruben Heryan: Liberator of Armenian Women and Children from Muslim Families after the Armenian Genocide” and Gayane Çobanyan’s “The Question of Arabized Armenians”, presented in Armenian.

In the first panel of November 3rd, Sunday; bearing the title “Islamized in 1915: History and Bearing Witness II” chaired by Ronald Grigor Suny; Vahe Tachjian

talked about the different dimensions of the survival efforts of Armenian women in Aleppo region and the perceptions of these efforts by the Armenian community. Arda Melkonian presented the ways of survival through gender during the Armenian genocide and Doris Melkonian contributed with her research on the genocide experiences of Armenian children within the framework of oral history. Ishkhan Chiftjian stated that Muslim Armenians shall be evaluated as a social strata, whereas Hilmar Kaiser talked about the centre-periphery differentiations and the assimilation processes of the 1915-1917 exiles.

The second panel of the day, “Traces of Memory: Music, Food and Stories” was chaired by Ferhunde Özbay. The panel included Wendy Hamelink, who presented Sasun Armenians’ music, Cafer Sarıkaya, who talked about the story of a sweetmeat commonly known as “Ünye lokumu”, and Nevin Yıldız Tahincioğlu, whose speech was about the sad story of Sara, a woman born in 1871 who lost all of her family to attacks aimed at Armenians. Rubina Peroomian, who could not attend the sessions,

had her paper presented by Arda Melkonian. In her article, she questioned the new identities of Armenians who were forced to forego their identities and she pressed forth the necessity of acceptance.

The third panel of the day was conducted under the rubric “Memory, Ethnicity, Religion: Kurdish Identity”, chaired by Yektan Türkyılmaz. The general discussion was about the reflections of Armenians’ experiences within Kurdish literature, short story and other fields. Adnan Çelik presented the case of Diyarbakır – Pasur (Kulp), whereas Davut Yeşilmen researched narratives about Armenians within Kurdish literature. Ramazan Aras analysed the perception of the Armenians by the Kurds and Ümit Kurt, along with Murad Uçaner, told the story of Armenian orphans from Besni.

Last panel of the day was dedicated to “Memory, Ethnicity, Religion: Dersim”, chaired by Murat Yüksel. The panel contained the discussion of 1937-1938 Dersim massacres from the personal perspectives of the grandchildren by Nebahat and Kazım Gündoğan, of the

Dersim Katliamı ve torunların kişisel anılarını; Hranush Kharatyan, Ermenice yaptığı sunumda Alevleşmiş Ermeni kimliğini ve Gökçen B. Dinç ise Dersim Ermenilerini anlattı.

Konferans, 4 Kasım Pazar günü yapılan atölye çalışmaları, 'Hafıza ve Kimlik' paneli, yuvarlak masa oturumu ve forumlarla sona erdi. Bilimsel toplantının son gününde özellikle kişisel yüzleşmeler, kimlik ve din konuları ele alındı. Müge Gürsoy Sökmen başkanlığındaki 'Hafıza ve Kimlik' başlıklı panelde konuşmacılar, Anadolu'da yaptıkları araştırma ve incelemelerin analizlerini sundular. Laurence Ritter, Güneydoğu Anadolu'da ortaya çıkan gizlenmiş kimliklerin hikâyelerini; Alice von Bieberstein, etnik ve dini kimlik üzerine yapılan ayrımcılık ve özneliştirmeyi anlattı. Oturum, psikolojik ve fiziksel ötekileştirmeyi 1970 doğumlu Batmanlı torun Arman'ın gözünden anlatan Anoush Suni ve torunların hissettiklerini, kendi hikâyesinden yola çıkaran anlatan Helin Anahit'in sunumlarıyla son buldu.

Gedikpaşa Ermeni Protestan Kilisesi Pastörü Krikor Ağabaloğlu, Gazeteci ve Yazarlar Vakfı'ndan Cemal Uşak ve gazeteci-yazar Hidayet Şefkatli Tuksal'ın 'Din ve Kimlik' konusunu tartıştığı yuvarlak masa toplantısının başkanlığını Rober Koptaş yaptı. Sohbet süresince dinin dayatmacı bir yönü olmamasına karşın içinde doğduğu dönem, erk ve toplumsal dinamiklerin onu farklı geliştirebileceği, bugünün insanının sorgulayıcı yapısının, edinilen dogmalardan çıkış yolu göstereceği dile getirildi.

Konferans, Ayşe Gül Altınay'ın yönetimindeki 'Torunlar' başlıklı forumla sona erdi. Forumda, kişisel deneyimlerin yanı sıra, 'torunlar' ile yapılan çalıştayın sonuçları paylaşıldı.

Türkçe ve İngilizce simultane çeviri yapılan toplantı, Hrant Dink Vakfı'nın internet sitesinden her iki dilde de canlı yayınlandı ve dünyanın dört bir yanından izlendi.

Konferansta sunulan tebliğleri içeren kitabın Türkçesinin Haziran 2014'te, ilerleyen zamanlarda da İngilizcesinin yayımlanması planlanıyor.

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: BERGE ARABIAN

Alevized Armenian identity by Hranush Kharatyan in Armenian and of Dersim Armenians by Gökçen B. Dinç.

The conference ended with workshops, "Memory and Identity" panel, round table discussion and forum. The last day of this scientific meeting was dedicated to personal face-offs, identity and religion.

In the "Memory and Identity" panel, the researchers presented their analysis of their research conducted in Anatolia. Laurence Ritter narrated the stories of hidden identities in South Eastern Anatolia, whereas Alice von Bieberstein presented her research on discrimination through ethnic and religious identities. The session included Anoush Suni's presentation on psychological and physical othering through the eyes of Arman, a grandchild born in 1970 in Batman. The last presentation belonged to Helin Anahit, who narrated the emotions of the grandchildren while setting her own story as a starting point.

The round table discussion on "Religion and Identity" was chaired by Rober Koptaş with the contribution of

Krikor Ağabaloğlu (Gedikpaşa Armenian Protestant Church - Pastor), Cemal Uşşak (President of The Journalists and Writers Foundation) and Hidayet Şefkatli Tuksal (Journalist-Author). During the conversation, it became apparent that although religion is not imposing by nature; its surrounding conditions, power and societal dynamics could make it grow differently and the inquisitive nature of today's human being could find a way out of the learned dogmas. The conference ended with "Grandchildren" forum, conducted by Ayşe Gül Altınay. The results of the "grandchildren" workshops as well as personal experiences were shared.

The conference, simultaneously interpreted into English and Turkish, was broadcasted online on the Hrant Dink Foundation's website in both languages and was followed throughout the world.

In June 2014, the conference proceedings will be compiled in a publication in Turkish, to be followed by the English version.

HRANT DİNK VAKFI MÜSLÜMANLAŞ(TIRIL)MIŞ ERMENİLER KONFERANSI

ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ
ԻՍԼԱՄԱՅ(ՌԻ)ԱԾ
ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

KONFERANSA ERMENİYÊN MİSİLMAN(KİRÎ)

2-4 KASIM 2013
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ GÜNEY KAMPÜS
ALBERT LONG SALONU (BTS)
www.hrantdink.org

MÜSLÜMANLAŞ(TIRIL)MIŞ ERMENİLER KONFERANSI
AFİŞİ
CONFERENCE ON ISLAMIZED ARMENIANS
POSTER

qzınlıq bərabərliyi və azadlıq...
qzınlıq bərabərliyi və azadlıq...
qzınlıq bərabərliyi və azadlıq...

AYŞE GÜL ALTINAY: MÜSLÜMANLAŞTIRILMIŞ ERMENİLER HİÇBİR ALANDA KONUŞULMUYOR
1915 Ermeni soyqırımından sonra kəndlilərin...
1915 Ermeni soyqırımından sonra kəndlilərin...

Türkiyə'deki dəyişimə bağlı olaraq, ölkənin dörd bir yanında...
Türkiyə'deki dəyişimə bağlı olaraq, ölkənin dörd bir yanında...

Bu hikayenin kötüsü bizim...
Bugünün devletləri, kanlı bir gəçmişin mirasıdır. Yaxın tarixi, dünya savaşlarının yarımi kadar otiriter...
Bugünün devletləri, kanlı bir gəçmişin mirasıdır. Yaxın tarixi, dünya savaşlarının yarımi kadar otiriter...

Kılıç artıklarının fısıltıları duyuluyor

Boğaziçi Üniversitesi'ndeki Albert Long Hall'ü dün dolduran yüzlerce kişinin ortak bir amacı vardı: 1915'ten yani soykırdımdan sonra Müslümanlaşdırılan Ermenilerin bugüne kadar üzeri örtülen, görməzden gələn öykülerini dinlemek. Hrnt Dink Vakfı, Malatya HayDer ve Boğaziçi Üniversitesi işbirliğiyle düzenlenen Müslümanlaşdırılmış Ermeniler konferansının açılış konuşmasını yapan Raket Dink de üç gün sürecek etkinliğin bu yönünə vurgu yaptı. Dink, "Sorgulanmayan sayfalara aralamak için buradayız. Dile gəlməyən sirlərə sahiblik edəceğiz"

konuşmasına söyle devam etti: "Onların nələr yaşadıklarını bilmək istemeyiz. Ne olmuş, nasıl olmuş konuşmayız. Vədicənə, soykırımı yok sayabilməyi beceririz. Ama bu mızrak artık çuvala sığmıyor." Dink, bu konferansı yasal Ermeni kimliyi ilə yaşayanlar açısından da yüzleşmə nitəliində olduğunu belirtti və "Hakikat, karanlıq kalmaz. Kılıç artıklarının fısıltıları bugün artık seslendiriliyor." dedi. Raket Dink, Hrnt Dink'in de bu konuya çox önəm verdiğine dərinə söyləyə davam etti: "Hrnt, konunun sadəcə ölenlər deyil yaşayanlar üzərindən də tartışılması gerektiğini söylüyürdü."

20 BASINDAN PRESS CLIPPINGS

Yüz yıllık suskunluk kırılıyor

AYŞE GÜL ALTINAY
1915 Ermeni soyqırımından sonra kəndlilərin...
1915 Ermeni soyqırımından sonra kəndlilərin...

Türkiyə'deki dəyişimə bağlı olaraq, ölkənin dörd bir yanında...
Türkiyə'deki dəyişimə bağlı olaraq, ölkənin dörd bir yanında...

28.10.2013 / EVRENSOLUK
"28.10.2013 / EVRENSOLUK"
"28.10.2013 / EVRENSOLUK"

KONFERANS DÜNYADA BİR İLK OLACAK
KONFERANS DÜNYADA BİR İLK OLACAK
KONFERANS DÜNYADA BİR İLK OLACAK

HRANT DINK'İN EŞİ RAKEL DINK: "Yüzleşmə zamanı"
HRANT DINK'İN EŞİ RAKEL DINK: "Yüzleşmə zamanı"
HRANT DINK'İN EŞİ RAKEL DINK: "Yüzleşmə zamanı"

Hayder Başkanı Hosrof Köletavitoğlu ve Sabancı Üniversitesi'nden Dr. Ayşe Gül Altınay'ın yaptığı açılış konuşmalarından sonra Hrnt Dink Vakfı Başkanı Raket Dink, kimliğini, aslım unvanlarını gəçmişleriyle yüzleşmələri için bu konferansın çox önəmli bir katkı sunacağını söyledi. Dink, "Sorgulanmayan sayfalara aralamak için buradayız. Dile gəlməyən sirlərə sahiblik edəceğiz. 'Aslımı inkar eden haramzadedir' sözünü her koşulda kullanmayı maharet sayarız. Bugüne kadar bu vicdani soykırımı konuşmayı, diləndirməyi yok saymayı becerdik sanırım. Ancak artık mızrak çuvala sığmıyor." dedi. SAMET AKTEN İstanbul

Müslümanlaşdırılmış Ermeniler Konferansı, Boğaziçi Üniversitesi'nde başladı.
Müslümanlaşdırılmış Ermeniler Konferansı, Boğaziçi Üniversitesi'nde başladı.
Müslümanlaşdırılmış Ermeniler Konferansı, Boğaziçi Üniversitesi'nde başladı.

03.11.2013 / MİLLİYET
03.11.2013 / MİLLİYET
03.11.2013 / MİLLİYET

04.11.2013 / RADIKAL
04.11.2013 / RADIKAL
04.11.2013 / RADIKAL

Zabel'e "Ermeni olduğunu unutma" diyen annesi...
Zabel'e "Ermeni olduğunu unutma" diyen annesi...
Zabel'e "Ermeni olduğunu unutma" diyen annesi...

Türk tarih yazımı ile Ermeni tarih yazımı örtüşüyor
Türk tarih yazımı ile Ermeni tarih yazımı örtüşüyor
Türk tarih yazımı ile Ermeni tarih yazımı örtüşüyor

04.11.2013 / RADIKAL
04.11.2013 / RADIKAL
04.11.2013 / RADIKAL

İslamized Armenians in Turkey represent assimilation policy
İslamized Armenians in Turkey represent assimilation policy
İslamized Armenians in Turkey represent assimilation policy

LAMIYA ADIGÖZİSİ İSTANBUL
The Islamization of Armenians in Turkey is the product of a long-term and systematic political strategy of assimilating and Turkifying the Armenian community, according to documents from the late Ottoman era, said Taner Akcam, a Turkish-German historian and sociologist, at the Conference on Islamized Armenians held in Istanbul over the weekend.

04.11.2013 / TODAY'S ZAMAN
04.11.2013 / TODAY'S ZAMAN
04.11.2013 / TODAY'S ZAMAN

04.11.2013 / HÜRRIYET DAILY NEWS
04.11.2013 / HÜRRIYET DAILY NEWS
04.11.2013 / HÜRRIYET DAILY NEWS

07.11.2013 / MİLLİYET
07.11.2013 / MİLLİYET
07.11.2013 / MİLLİYET

07.11.2013 / MİLLİYET
07.11.2013 / MİLLİYET
07.11.2013 / MİLLİYET

07.11.2013 / MİLLİYET
07.11.2013 / MİLLİYET
07.11.2013 / MİLLİYET

08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS

08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS

08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS

08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS

08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS
08.11.2013 / AĞOS

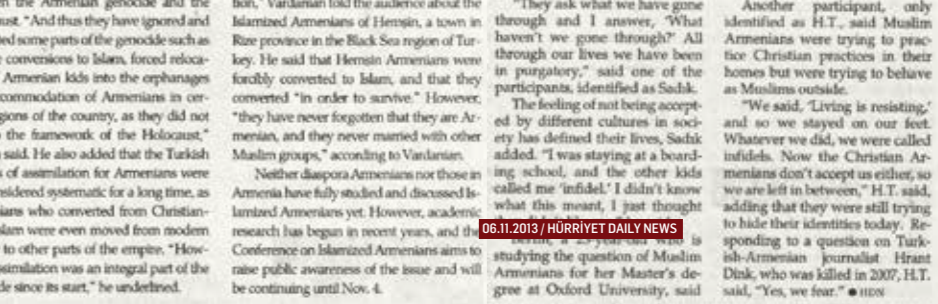
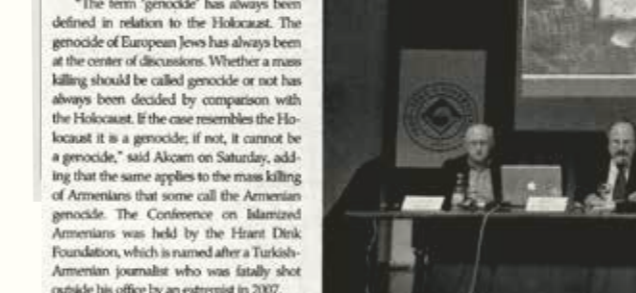
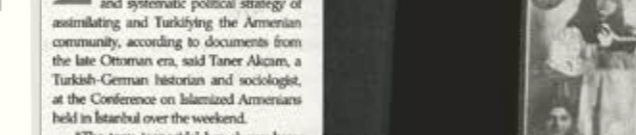
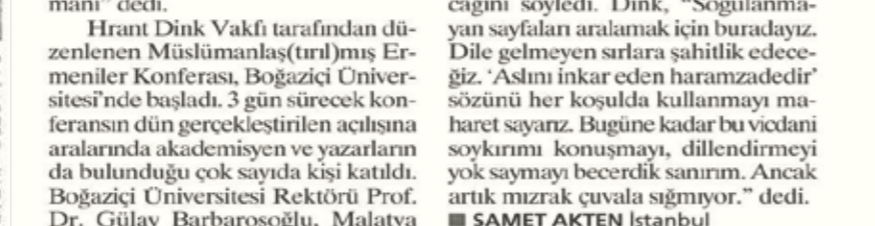
16.11.2013 / ÖZGÜR GÜNDEM
16.11.2013 / ÖZGÜR GÜNDEM
16.11.2013 / ÖZGÜR GÜNDEM

07.11.2013 / NOR HARAC
07.11.2013 / NOR HARAC
07.11.2013 / NOR HARAC

07.11.2013 / NOR HARAC
07.11.2013 / NOR HARAC
07.11.2013 / NOR HARAC

07.11.2013 / NOR HARAC
07.11.2013 / NOR HARAC
07.11.2013 / NOR HARAC

07.11.2013 / NOR HARAC
07.11.2013 / NOR HARAC
07.11.2013 / NOR HARAC

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
EMİNE KOLİVAR

PROJE ASİSTANI
PROJECT ASSISTANT
DUYGU COŞKUNTUNA

TARİH ARAŞTIRMA TEŞVİK FONU

THE FUND FOR THE SUPPORT OF
HISTORICAL RESEARCH

DESTEKÇİ
SUPPORTER

DR. ALPER ÖKTEM

Hrant Dink Vakfı destekçilerinden Dr. Alper Öktem'in girişimi ve katkılarıyla oluşturulan *Tarih Araştırma Teşvik Fonu*, 1915'te Osmanlı topraklarındaki insani davranışların araştırılmasını, o dönemde aldıkları kararlarla karartılan yaşamlara umut olan kişilerin bulunmasını, vicdana dayalı kararlılıklarının günümüzün toplumuyla paylaşılmasını, tarihin pek de konuşulmayan bu yüzünün aydınlatılmasına yönelik araştırma yapılmasını teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

2013'te üçüncü defa verilen teşvik fonuyla, 1915'te, Osmanlı topraklarında yaşananlar sırasında, günümüz anlayışıyla 'insan hakları savunuculuğu' olarak değerlendirilebilecek davranışlarıyla bir başka insanın yaşamına etkide bulunmuş, yaptıkları bugüne kadar bilinmeyen kişilerin, bilimsel araştırma yöntemleriyle belirlenmesine ve kamuoyuna mal edilmesine destek sağlanıyor.

Jürisini Prof. Dr. Taner Akçam (Clark Üniversitesi), Prof. Dr. Ayhan Aktar (Bilgi Üniversitesi), Prof. Dr. Edhem

Eldem (Boğaziçi Üniversitesi), Prof. Raymond Kévorkian (Paris 8 Üniversitesi), Prof. Hans-Lukas Kieser (Zürich Üniversitesi) ve Prof. Boğos Levon Zekiyan'ın (Venedik Ca' Foscari Üniversitesi) oluşturduğu teşvik fonunun bu yılki sahibi Ishkhan Chiftjian oldu.

ISHKHAN CHIFTJIAN

Diploma derecesini 2007'de Leipzig Üniversitesi'nin Teoloji Bölümü'nden aldıktan sonra, Ishkhan Chiftjian doktora çalışmalarına aynı üniversitede soykırım, dil ve toplumsal hafıza konularına odaklanarak devam etti. Leipzig Üniversitesi'nde Postmodern Teoloji dersi verdi ve halen Haigazan Üniversitesi'ndeki 'Soykırım Çalışmaları'nda ders vermeye devam ediyor. Ermeni Soykırımı üzerine Alman araştırmacılarla yapılmış görüşmeler ve onlar tarafından yazılmış metinlerin toplandığı, 'Voices from Germany' ve 'New Voices from Germany' adlı iki kitabın editörüdür.

Chiftjian, Sisli (bugünkü Kozan) Garabet Faracıyan ve ailesinin 1920-22 yıllarında, Sis Müftüsü Hafız Osman

Çamurdan'ın yanına sığınmasıyla başlayan ve yıllar sonra iki ailenin yaşayan fertlerinin yeniden bir araya gelmesiyle devam eden olayları anlattığı çalışmasıyla jüri tarafından 2.000 Euro'luk ödüle layık görüldü.

2013 itibarıyla bu fonun kapsamı genişletilmiş ve ismi '*Tarih ve Hafıza Araştırmaları Teşvik Fonu*' olarak güncellenmiştir. 1915'te yaşananların insani boyutlarının günümüze yansımaları, sonraki nesillerde bıraktığı izler ve farklı hatırlanma biçimleri de, bu fon tarafından desteklenecek araştırmaların kapsamına alınmış olup, 2014 yılı için başvurular bu kapsam dahilinde alınmaya başlanmıştır.

The *Fund for the Support of Historical Research*, created with the kind assistance of Dr. Alper Öktem in 2010, aimed at supporting research towards revealing scrupulous acts of conscience during the 1915 events, finding people who acted as a role model during that era and thus reflecting a facet of history that has not been adequately researched.

The Fund, given for the third time in 2013, seeks to encourage and make public of the scientific research of the hitherto unknown acts of people who have engaged in 'human rights defense' in today's terms during the 1915 events. These people, who have influenced other people's lives positively and whose contributions went unnoticed so far, are the focus of this award.

This year's Support Fund for Research in History Studies, with jury members Prof. Dr. Taner Akçam (Clark University), Prof. Dr. Ayhan Aktar (Bilgi University), Prof. Dr. Edhem Eldem (Boğaziçi University), Prof. Raymond Kevorkian (Paris 8

University), Prof. Hans-Lukas Kieser (Zürich University), and Prof. Bogos Levon Zekiyan (Venice Ca' Foscari University), has been awarded to Ishkhan Chiftjian.

ISHKHAN CHIFTJIAN

Having obtained his Diplom in 2007 from Leipzig University's Theology Department; Ishkhan Chiftjian continued to pursue his doctoral studies at the same university, focusing on genocide, language and collective identity. He taught Postmodern Theology at Leipzig University. He taught also Genocide Studies at Haigazian University (Beirut). Currently he is teaching at Hamburg University. He is the editor of two books, "Voices from Germany" and "New Voices from Germany", which include interviews with and texts by German scholars about the Armenian Genocide.

Chiftjian's work focuses on Garabet Faracıyan of Sis (now Kozan) and his family, who took shelter in Hafız Osman Çamurdan (Müftü of Sis)'s household in 1920-22

and the reunion of the surviving family members of both sides later on. The jury crowned this work with a € 2.000 prize.

In 2013, the Fund has been renamed as "*Support Fund for History and Memory Studies*" and expanded to include research on memory as well as the relationship between memory and history. In addition to its initial scope, the Fund will also support research on the traces of the events of 1915, their memory on subsequent generations and different ways of remembering. Incoming applications for the 2014 edition of the Fund will be assessed within this framework.

PROJE KOORDİNATÖRLERİ
PROJECT COORDINATORS
MEHMET FERDA BALANÇAR
EMİNE KOLİVAR

PROJE ASİSTANI
PROJECT ASSISTANT
DUYGU COŞKUNTUNA

ARAŞTIRMACI EKİP
RESEARCH TEAM
AREV CHOLAKIAN
DUYGU COŞKUNTUNA
EMİNE KOLİVAR
FERDA BALANÇAR
HİLAL ÖZTAŞ
İREM KISAKÜREK
MARAL DİNK
MELİSA KABARACIYAN
MURAT GÖZOĞLU
SERDAR KASAKYAN
SİLVA ÖZYERLİ
ZEYNEP EKİM ELBAŞI

Olof Palme Merkezi'nin desteğiyle 2011 yılından bu yana devam eden *Anadolu Ermenileri Sözlü Tarih Çalışması*, bu yıl Ankaralı Ermenilerle devam etti. Proje, Ermeni toplumunun taşıdığı siyasi ve kültürel belleğin izlerini bulmak, kültürel varoluşun sürekliliğini ortaya çıkarmak, Ermeni kimliğine mensup kişilerin kendilerini ve 'ötekiler'i nasıl algıladığını anlamak ve böylelikle Türkiye'de halen yaşamakta olan Ermenilerin içinde bulunduğu gerçekliği, siyasi, kültürel ve tarihsel boyutlarıyla yansıtmak amacını taşıyor.

Mülakatlar, 12 araştırmacı tarafından gerçekleştirildi. Mart ayında gerçekleştirilen eğitimde, Prof. Arzu Öztürkmen, katılımcılara sözlü tarih metodolojisi ve mülakat teknikleri ile ilgili bir eğitim verdi. Osman Köker ve Zakarya Mildanoğlu, görsel sunum eşliğinde tarihsel bir perspektif sunarak, katılımcıları Ankara ve Ankaralı Ermeniler hakkında bilgilendirdiler.

Nisan ayında başlayan mülakatlarda ulaşılan kişiler, Ermeni olarak doğup yaşamını Ermeni kimliğiyle

sürdürenlerin yanı sıra kimliğini gizleyerek yaşayanlar, Müslümanlaştırılmış Ermeni olarak doğup daha sonra Ermeni kimliğine dönenler ve Müslümanlaştırılmış Ermeni olarak yaşamlarına devam edenlerden oluştu. İstanbul, Ankara, Fransa ve Avusturya'da yaşayan toplam 40 Ankaralı Ermeni ile görüşmeler yapıldı.

Çalışma sonunda 'Sessizliğin Sesi' serisinin üçüncü kitabı olan *Ankaralı Ermeniler Konuşuyor* kitabı yayınlandı. Kitapta İstanbul, Ankara ve Avusturya'da yaşayan 10 Ankaralı Ermeni'nin hikâyesine yer verildi. Tarihi Raymond H. Kévorkian'ın giriş yazısı ve sosyolog Özgür Bal'ın sonsözleriyle sunulan kitabı, proje koordinatörü Ferda Balançar yayına hazırladı. Kitap 30 Aralık günü, Beyoğlu Cezayir Restoran'da yapılan bir toplantıyla basına tanıtıldı.

"Ben hep şunu söyledim; Ben Ermeni'yim ama Türkiyeli Ermeni'yim. Ben bir yerden gelmedim. Benim atalarım, dedelerim de, Kayseri'deymiş, Maraş'taymış, Sivas'taymış. Sokaktaki Müslüman kadar veya ben Türk'üm,

Müslüman'ım diyen bir kişi kadar, benim de burada yaşama hakkım var. Bu ülkeyi çok seviyorum. Her şeyini takip ediyorum. 1979'dan beri Avusturya'da yaşamama rağmen, Türkiye'nin her şeyiyle ilgileniyorum. O kadar Türkiyeliyim ki, torunlarıma Türkçe öğretiyorum. Benim dört kız torunum, özellikle en büyük torunum, Türkçe çok güzel yazışmalar yapıyor; şiirler yazıyor." (S.60)

"Anneannemin adı Nazmiye idi ama asıl adı Nazenik imiş. Onun asıl adını öğrenmek için az uğraşmadım. Anneannemin çok bozuk bir Türkçesi vardı. Önceleri buna bir anlam veremezdim ama zamanla anladım ki onun anadili Ermeniceydi, Türkçeyi sonradan öğrenmişti." (S. 74)

ANADOLU ERMENİLERİ SÖZLÜ TARİH PROJESİ

ORAL HISTORY STUDY
ON THE ARMENIANS OF ANATOLIA

FOTOĞRAFLAR
PHOTOGRAPHS
KÉVORKIAN, H. RAYMOND, PABOUDJIAN,
B. PAUL, 1915 ÖNCESİNDE OSMANLI
İMPARATORLUĞUNDA ERMENİLER, ARAS
YAYINCILIK, 2012

DESTEKÇİ
SUPPORTER

The *Oral History Study on Anatolia's Armenians*, which started in 2011 with the support of Olof Palme Center, continued this year with the narratives of Ankara's Armenians. The project aims at finding traces of the political and cultural memories of the Armenians, revealing the continuity of cultural existence and finding out how Armenians perceive themselves and the "Others"; thus reflecting the reality of the Armenians' lives in Turkey with their political, cultural and historical aspects.

The interviews were conducted by 12 researchers. A training was organized in March that included Prof. Arzu Öztürkmen's seminar on oral history methodology and interview techniques. Osman Köker and Zakarya Mildanoğlu provided a historical perspective on Ankara's Armenians with their visual presentations.

The interviews, which started in April, were conducted with people who were born as Armenians and continued to live as Armenians, along with those who

preferred to hide their identity, those who were born as Islamized Armenians and later embraced their Armenian identity and those who continued to live as Islamized Armenians. In total, 40 interviews were conducted with Ankara's Armenians, currently living in Istanbul, Ankara, France and Austria.

As a result of these efforts, *The Sounds of Silence III - Ankara's Armenians Speak* was published. The book includes 10 narratives by Ankara's Armenians, who currently dwell in Istanbul, Ankara and Austria. Opening with a foreword by the historian Raymond H. Kévorkian and ending with the concluding remarks of the sociologist Özgür Bal, the book was edited by Ferda Balançar. The book was launched on December 30th, in Cezayir Restaurant, Beyoğlu in the presence of members of the press.

"I have always said this: I am an Armenian, but I am an Armenian of Turkey. I did not come from somewhere else. My ancestors, my grandfathers were in Kayseri, in Maraş,

in Sivas. Just as much as the Muslim on the street, or just as much as anybody who says "I'm a Turk, I'm a Muslim", I have the right to live here. I love this country very much. I follow everything about it. Despite the fact that I am living in Austria since 1979, I am interested in everything that has to do with Turkey. I am so very much from Turkey that I am teaching my grandchildren Turkish. My four female grandchildren, especially the eldest one, is able to hold correspondences in Turkish very well, writes poems." (p. 60)

"My grandmother's name was Nazmiye but her real name was Nazenik. I had to struggle quite a lot to discover her real name. My grandmother spoke a broken Turkish. I could not make sense of it first, but then I realized that Armenian was her native tongue; she had learned Turkish later." (p. 74)

Ankaralı Ermeniler anlattı "Ankara'da Ermeni Var mı?"

Hrant Dink Vakfı'nın hazırladığı "Ankaralı Ermeniler Konuşuyor" adlı kitap okuyucuyla buluştu. Kitapta 10 Ermeninin hikâyesi var

Hrant Dink Vakfı, 2015 yılında beri sürdürdüğü Stüdyo Tarih Projesi kapsamında üçüncü kitabı olan *Ankaralı Ermeniler Konuşuyor*'u yayımladı. Kitap, Ankara'da kalan son ailelerin ve buradan dünyaya yayılmış Ermenilerin öykülerini onların dilinden anlatıyor. Ankara büyük tehcirin ve katliamın yaşandığı 1915'e kadar Ermenilerin özellikle Katolik Ermenilerin yaşadığı en önemli merkezlerden biriydi. Bugüne şehirden sadece üç yüzye yakın Ermeni aile kaldı. Altısı kadın dördü erkek 10 Ankaralı Ermeni *Ankaralı Ermeniler Konuşuyor*'da hikâyelerini anlattı. İşte o hikâyelerden bazıları...

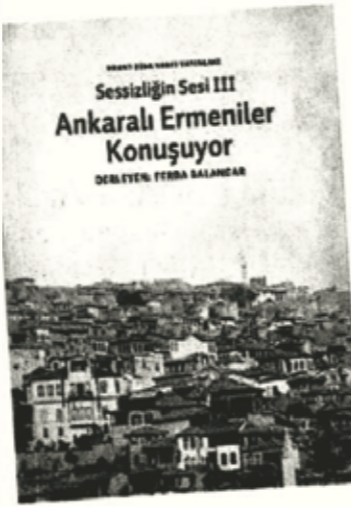
Başkentte kontrollü olacaksınız

1915 Öncesinde Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermeniler kitabının yazarlarından Raymond H. Kévorkian, *Ankaralı Ermeniler Konuşuyor* kitabı için giriş yazısı kaleme aldı. Bu yazıda; Temmuz 1915'te, Ankara'da yaşayan Katolik olmayan Ermenilerin tutuklandığını anımsatan Kévorkian, birkaç günde gözaltına alınanların bin 200 kişiyi bulduğunu hatırlıyor. Kévorkian, bu grubun Ankaralı kasap ve dericilerin de yardımıyla bey-altı günde katledildiğini dile getiriyor. Ankaralı Katolik Ermenilerin ise, Avrupalıların gözüne girmek isteyen Talat Paşa tarafından geçici olarak korunduğunun altını çizen Kévorkian, bunun oracıkta öldürülmek yerine Suriye çöllereine doğru tehcir edilme anlamına geldiğini söylüyor.

Kitabı derleyen Ferda Balancı ise şunları söylüyor: "Kitapta yer alan mülakatlar, Ankara'da Ermeni olarak yaşamının kolay olmadığını gösteriyor. Yaşanan zorluğu kendisiyle mülakat yaptığımız bir kişinin; 'Burası başkent, devletin, bürokrasinin kalbi, Ermeniyen burada kontrollü olacaksınız' sözlerinden de anlayabiliriz."

Ferda Balancı

Kevorkian'ın Ankara'daki Ermenilere ilişkin mülakalesiyle başlayan "Sessizliğin Sesi III: Ankaralı Ermeniler Konuşuyor"

KIZIM KİMLİĞİNİ İADE ETTİ
Eşim ve ben, Avusturyalı olduk ama Türkiye'nin verdiği nüfus vatandaşını da koruduk. Kızım ise Türk kimliğini Konsolosluk'a geri verdi çünkü Türkiye'ye geliş gündüzlerimizde yaşadığımız zorluklar onu çok rencide etti. Yaşadığımız, o daha 11 yaşındaydı. Çocuğumuz soyup aradılar. Bunları hiç unutmam. Bir Avusturyalı ile evlenmiş evlenmiş, Konsolosluk'a gidip Türk pasaportunu ve kimliğini iade ettim. **01.01.2014 / TARAF**

DINK'E KADAR NEREDEYDİ?

Hrant Dink ve Agos gazetesi ortaya çıkana kadar neredeydi sokularda? Türkiye solunun benimsediği bir hikâyeye ya da daha öncesinde bu meseleyi hep görmeyenler geldi. Bu ülkenin yakın tarihinde yer alan bir soykırım karşısında Türkiye solunun 20 yıl öncesine kadar sessiz kaldı. Yazıklar olsun bizim sol tarihimize.

ARTIN'E KIZ VERMEM

Babamın kimliğinde Müslüman yazıyordu, adı da Türkçeydi. Ne adı ne de din hanesini değiştirdi. Oyle ölü ve Müslüman mezarlığına gömüldü; kendisi öyle istiyordu. Müslüman gibi yaşadığı ama evlenirken de, Hristiyan bir kız aldı. Öte yandan, ben evlenirken de Ermeni'yle evlenmemi hiç istemedim. Çok huzurlu bir ailede büyüdük. Annemle babam, asla birbirlerine seslerini yükseltmediler. Ama kocam beni istediği zaman, annemle babam ilk defa yüksek sesle tartıştı. Babam, "Ben Artin'e, Garabet'e kız vermem" dedi.

MEMUR OLAMADI

Ankara'da Ermeni olarak yaşamak çok zor. Mesela kız kardeşim, dayım sayesinde Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde (VGM) çalışmaya başladı. O zaman dayımın durumu çok iyiydi. Milletvekili ve bakanlar hep arkadaşlarıydı. VGM'de kardeşim personele geçecekken, dayım bu kadar kuvvetli olmasına rağmen geçemedi. Kardeşim nüfus bürosunda Hristiyan yazdığı için memur olamadı. Yanlış hatırlıyoursam 2000'li yıllardı. ANAP dönemiydi.

AVRUPA BIZE TÜRK DİYOR

AVRUPA'YA gidince ne Protestan kalıyor, ne Katolik. Adamlar bize Türk, Müslüman gözüyle bakıyor. İnandıramıyorsunuz Hristiyan olduğuna.

ANKARALILIM DEVİNCE...

Çocukluğumda Ankara'daki vafat, düğün ve cenazelerde Gregorven Ermeniler tek başlarıydı. Doğun, vafat ve cenaze için İstanbul'dan papaz gelirdi. Bizim gibi Ermeni değil. Kılıse de yok. Bir tek Fransız kilisesi var. O kadar varlıktan hiç bir şey kalmamış. Yok olmuş bepsi.

SADIK GÜLEÇ

BASINDAN PRESS CLIPPINGS

Being an Armenian in the capital of the bureaucracy (I)

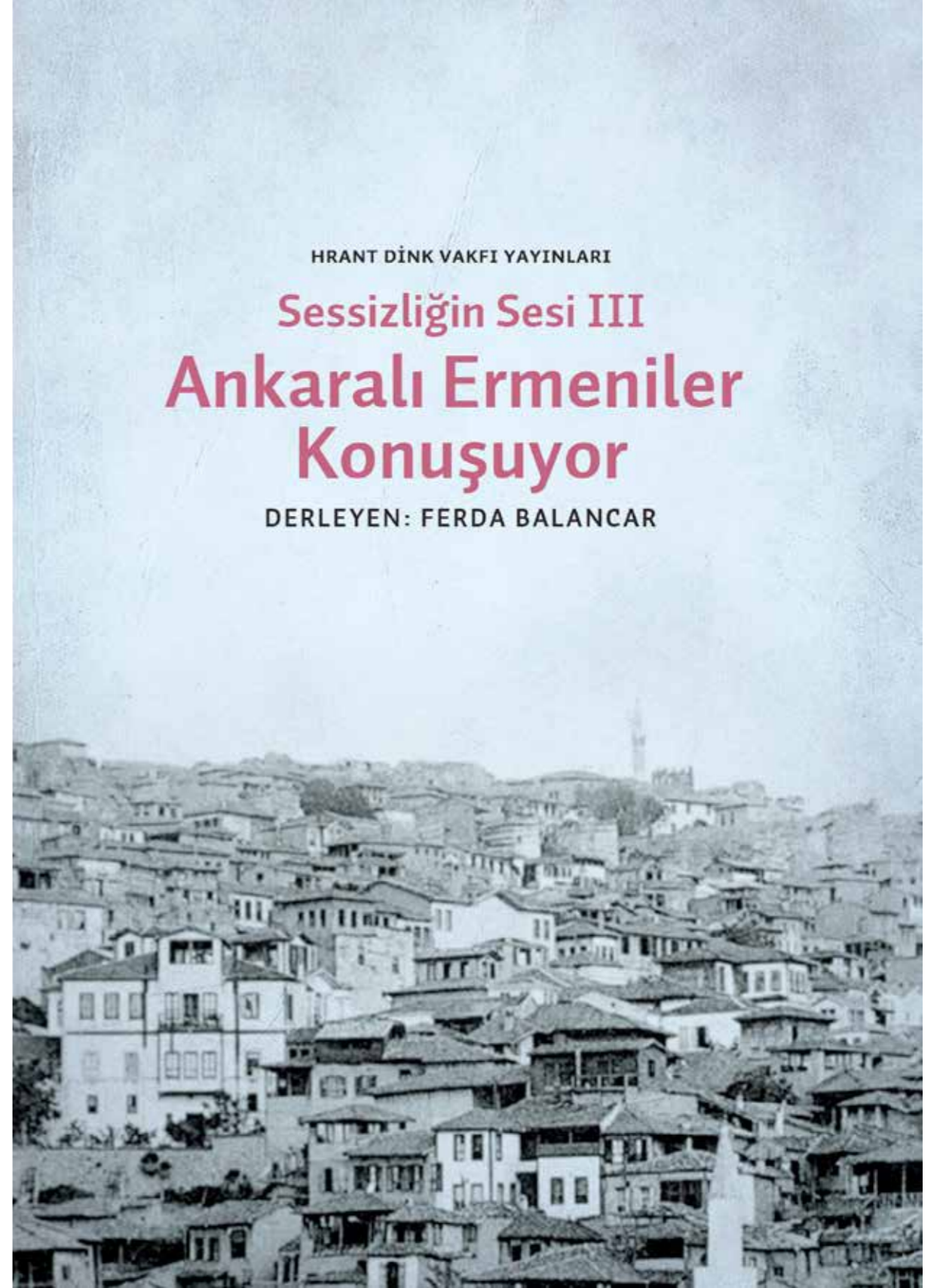

The following sentence summarizes well what Turkish Armenians in Ankara were thinking in Ankara in the capital, the heart of the state and bureaucracy. You have to act in a more controlled manner in Ankara if you are an Armenian. Turkish-Armenians in Ankara speak their language without leaving their language, practicing their religion or using Armenian names. Within the scope of its old history pages, the Hrant Dink Foundation, named after the Turkish Armenian lawyer who was killed by an assassination in Istanbul in 1993, has published a book on Turkish-Armenians in Ankara after two previous books titled 'Armenians in Istanbul' and 'Armenians in Turkey'.

Ankaralı Ermeniler sessizliği bozdu

Hrant Dink Vakfı Yayınları tarafından çıkarılan Sessizliğin Sesi serisinin üçüncü kitabı olan *Ankaralı Ermeniler Konuşuyor* geçtiğimiz günlerde yayımlandı. Ferda Balancı'nın derlediği kitapta Ankara'da yaşayan Ermeni'nin hikâyesine yer veriliyor. Daha önce Diyarbakırlı Ermenilerle ilgili çalışmalar da yapan Balancı "Diyarbakır'da hedefimiz 2 katına çıkmıştı. Ama Ankara öyle olmadı. Memur kentinde, başkentte herkes çok temkinli. Bazen biz ulaşmakta zorluk çektik, bazen onlar konuşmak istemedi. Hepsi temkinli ve 'sel gider kum kalır' diyordular" şeklinde konuluyor. Kitapta yer alan ilk hikâyenin sembolik bir önemi bulunuyor. Ankara'da Büyükşehir Belediye-

04.01.2014 / YENİ ŞAFAK

HRANT DİNK VAKFI YAYINLARI
Sessizliğin Sesi III
Ankaralı Ermeniler Konuşuyor
DERLEYEN: FERDA BALANCI

SESSİZLİĞİN SESİ III - ANKARALI ERMENİLER KONUŞUYOR
KİTAP KAPAĞI
THE SOUNDS OF SILENCE III - ARMENIANS OF ANKARA SPEAK
BOOK COVER

06.01.2014 / TODAY'S ZAMAN

04.01.2014 / YENİ ŞAFAK

HRANT DINK VAKFI,
KÜLTÜR-SANAT ALANINI ÇOĞUL,
KAPSAYICI VE PAYLAŞIMCI BİR PLATFORM
OLARAK DÜŞLÜYOR.
VAKIF, KÜLTÜR-SANAT ALANINDA
GERÇEKLEŞTİRDİĞİ PROJE VE
FAALİYETLERDE, BU TOPRAKLARIN
KÜLTÜRÜNÜ, DEDELERİMİZİN,
NİNELERİMİZİN HEPİMİZE BIRAKTIĞI
KÜLTÜRÜ, HEP BİRLİKTE SIRTLAYIP,
HEP BİRLİKTE YAŞAYIP, BUNDAN
SONRAKİLERE HEP BİRLİKTE

AKTARMAYI HEDEFLİYOR. VAKIF İÇİN
ESAS OLAN TÜRKİYE'NİN FARKLI
KÜLTÜRLERİNİN BİRER NOSTALJİ UNSURU
OLARAK HATIRLANMAKTAN ÖTE,
BUGÜN DE YAŞAYAN VE KUŞAKLARDAN
KUŞAKLARA DEVROLAN KIYMETLİ
BİRİKİMLER OLARAK GÖRÜLMELERİ.
HER FARKLILIĞIN KATKISI ADI KONARAK
SAĞLANDIĞINDA, BİRLİKTE ÜRETMEK VE
PAYLAŞMAK ÜZERİNDEN EN DOĞAL VE
ANLAMLILIKTA YAŞAM ALANINI KURMAK
DA MÜMKÜN HALE GELİYOR.

BİZLER, HRANT DINK VAKFI OLARAK,
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ AÇISINDAN TÜM
ARAÇLARIN İFLAS ETTİĞİ NOKTADA
BİLE SANATIN SÖYLEYECEK BİR SÖZÜ
OLDUĞUNA İNANIYORUZ VE BU BARIŞÇI
SÖZÜN ARACISI OLMAKTAN GURUR
DUYUYORUZ. SANATIN KAPALI SINIRLARI
DA, DAR ZİHNİYET KALIPLARINI DA
AÇACAK YEGÂNE ANAHTAR OLDUĞUNU
BİLİYORUZ. KÜLTÜR-SANAT PROJELERİ,
KİLİDE ANAHTARINI SOKACAK GİRİŞİMCİ
VE YARATICI EKİPLERİNİ BEKLİYOR.

KÜLTÜR VE SANAT CULTURE AND ARTS

28

THE HRANT DINK FOUNDATION
ENVISIONS THE FIELD OF CULTURE AND
ARTS AS A PLURAL, INCLUSIVE
AND SHARING PLATFORM.
IN PROJECTS AND ACTIVITIES REALIZED
IN THE FIELD OF CULTURE AND ARTS,
THE FOUNDATION AIMS TO SHOULDER
THE CULTURE WE HAVE ALL INHERITED
FROM OUR GRANDFATHERS AND
GRANDMOTHERS AND TRANSMIT IT TO
THOSE WHO WILL COME AFTER US.
THE PRINCIPLE FOR THE FOUNDATION

IS THE UNDERSTANDING OF ALL THE
DIFFERENT CULTURES OF TURKEY,
NOT AS AN ELEMENT OF NOSTALGIA,
BUT AS A VALUABLE HERITAGE THAT IS
ALIVE AND WILL BE PASSED ON FROM ONE
GENERATION TO THE NEXT. WHEN THE
CONTRIBUTION OF EACH DIFFERENCE
IS ENABLED BY NAMING IT, THE
ESTABLISHMENT OF THE MOST NATURAL
AND MEANINGFUL COMMON SPACE OF
LIVING BECOMES POSSIBLE THROUGH
PRODUCING AND SHARING TOGETHER.

AT THE HRANT DINK FOUNDATION, WE
BELIEVE THAT ART HAS SOMETHING TO
SAY EVEN AT THE POINT WHERE ALL
OTHER MEANS HAVE FAILED IN TERMS
OF FREEDOM EXPRESSION AND WE ARE
PROUD TO BE THE MEDIATOR OF THIS.
WE ARE AWARE OF THE FACT THAT
ART IS THE ONLY KEY THAT WILL OPEN
CLOSED BORDERS AND NARROW MINDS.
CULTURE AND ARTS PROJECTS AWAIT
ENTERPRENEURIAL AND CREATIVE
TEAMS THAT WILL TURN THE KEY.

SIRTLAYIP GETİRENLERE...

TO THOSE WHO SHOULDERED
AND BROUGHT THE BOOKS...

Eskiler anlatırdı. Dedem benim, iyi okumuş. Yalar yutarmış her bir şeyi. Yaz güneşinden korunabildiği anlarda, özellikle de avludaki duvar dibinde oluşan asma gölgesine çektiği hasır taburesine oturur, başlarmış kitaplarının sayfalarını bir bir çevirmeye. Havanın nemiyile birbirine yapışmış sayfaları diliyle ıslattığı parmağıyla bir bir çevirip okurken, etrafında oynayan torunlarının gürültüsünden rahatsız olur, hırsını şark sineklerinden almış, cilt kapaklarıyla onları bir bir tepeleyerek. Ağlaşan bebelere dayanamayıp “Al bu yerde yürüyenleri içeri” diye neneme bağırdığında bilinirmiş ki okuduğu bir şeye çok sinirlenmiş. Dudaklarından düşürmediği sarı sigaranın son parçası tutkalla dudağına yapışmış sanki. Kaç kez dudağını yakmış okurken. Ermenice okumuş dedem, İngilizce okumuş. Babası da öyleymiş dedemin. Ve derler ki benim dedelerim başlarının üstünde şark sinekleri uçuşup da duvar dibi gölgesinde hasır taburede yazı yalayıp yutarken tüm Anadolu’da

4 binden fazla okulumuz varmış. Geçen hafta AGOS’taki Egin yazısı canlı örneğiymi yakın ve geçmiş Anadolu tarihinin. Anadolu’nun hemen her yerinde yaşayan Ermenilerin dört bir yanda bıraktığı kültürün izleri bugün bile hâlâ anlamsız bir şekilde sürdürülen onca çabaya rağmen silinmiyor, satır aralarında da olsa yansıyıp duruyor, pırıl pırıl. Yaşadığı topraklardan sürülen atalarımız neler bıraktılar, neler götürdüler? Bunun envanteri yapılamamış ve belki de hiç yapılamayacak. Eskiler anlatırdı yine... “Hadi artık buralardan gideceksiniz” dediklerinde, götürebilecekleri yükü bohçalarken, belki küp küp altınları gömmüşler toprağın altına ama sırtlamışlar kitaplarını Allah ne veriyse. Ve götürmüşler götürebildikleri yere kadar. “Oğlum” derdi büyüklerimiz, “Dedelerimiz altını bıraktılar ama kitabı alıp götürdüler.” Son bir kaç yıldır tatlı bir gelenek yarattı Mihitryanlı genç arkadaşlar. Kitap fuarı düzenliyorlar dernek çatısı altında. Kaç tane yazarımız var ki şunun şurasında. Bir

elin parmaklarını geçmez belki. Ama işte o birkaç kişi dahi yaşlarına başlarına aldirmaksızın, sırtlıyorlar kitaplarını, koşuyorlar hemen oraya. Yayıyorlar masaların üzerine. Onların derdi ne o kitapların satışı ne de onlardan gelecek üç-beş kuruş. Sırtlamak o kitapları, yaymak masanın üzerine. Oturup izlemek gelen kitapseverleri. Arada bir onlara kitaplarını imzalamak. Sonra tekrar bohçalamak, sonra tekrar sırtlamak...

Selam olsun... “küp küp altını terkedip, kitabını sırtlayan dedelerime.”
Selam olsun... sırtından indirmeden bugüne getirenlere.
Ve selam olsun... bundan sonrakilere.

HRANT DİNK

AGOS
18 EKİM 1996
OCTOBER 18TH, 1996

Our elders used to tell me that my grandfather was an avid reader. He used to devour everything he set his eyes on. In moments he could get away from the summer sun, he would sit at his straw stool in the shadow of the grapevine by the wall in the courtyard and begin, one-by-one, to turn the pages of his books. Reading the pages stuck to one another because of the humidity in the air, turning them over one-by-one with a thumb he had licked with his tongue, he would be disturbed by the noise of his grandchildren playing around him, and vent his spleen on the sandflies, swatting them with the dust jackets of the books. When he could not stand the whining babies any more, calling out “Take these floorwalkers in,” to my grandmother inside, one would know that he was very angry with something he had read. The roach of the tobacco roll-up he was never seen without would seem to stick to the tip of his lower lip. He always used to scorch his lip. He could read in Armenian, my grandfather, and in English too. His father was the same.

And they say that when my grandfathers, sandflies flying around their heads, devoured books on the straw stool in the shadow by the wall-side, we had more than 4 thousand schools across all Anatolia.

The report on Egin in last week’s AGOS was the most vivid example of the recent past history of Anatolia. The traces of the culture left in all quarters by Armenians who lived almost everywhere across Anatolia cannot be erased despite all the efforts still senselessly perpetuated even today; and these traces continue to shine brightly even though they may remain between the lines. What did our forefathers who were driven out from the land they lived on leave behind, and what did they take with them? An inventory could not be kept, and perhaps never will be. Again, the elders used to tell the stories... After they had been told, “Off now, you are leaving this place,” whilst bundling up as much as they could carry, they did perhaps bury vats of gold in the ground, but they shouldered as many books as they could. And took them as far as they could take. “My son,” the elders used to tell me, “Our grandfathers

left the gold, but they took the books.” Young friends from Mihitryan have created a sweet new tradition in the last few years. They are organizing a book fair at the association. How many writers do we have anyway? Their number probably does not exceed the fingers on two hands. But those few people disregard their age, shoulder their books and run to be at the fair. They spread their books out on the tables. They are not bothered either by book sales or the few pennies they will get for them. Shouldering those books and spreading them out on the table. Sitting and observing book lovers who come to visit. Every now and then, signing their books for them. And then bundling them back up, and then shouldering them again...

I salute... “my grandfathers who abandoned vats of gold and shouldered their books.”
I salute... those who brought those books to the present day without leaving them behind.
And I salute... the ones of the future.

PROJE KOORDİNATÖRLERİ
PROJECT COORDINATORS
DENÇA KARTUN
ÖZGE KANTARCI

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
AYŞE GÜL ALTINAY
ÇİĞDEM MATER
LUSİN DİNK
MELEK TAYLAN
SİBEL ASNA
ZEYNEP TAŞKIN

RESMİ İNTERNET SİTESİ
OFFICIAL WEBSITE
www.vicdanfilmleri.org
www.filmsaboutconscience.org

twitter.com/VicdanFilmleri
facebook.com/vicdanfilmleri

VİCDAN FİLMLERİ

FILMS
ABOUT CONSCIENCE

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

İBRAHİM BETİL

YAPIMLAB

sinaps iletişim

Vicdan Filmleri projesi amatör-profesyonel uluslararası tüm katılımcıların çektikleri kısa filmlerle vicdanın farklı yüzlerini sergilemeyi hedefliyor. “Gelin, vicdanımızla bakalım” sözünden hareketle herkesi vicdana dair en fazla beş dakikalık bir film çekmeye davet eden proje, 2010 yılından bu yana, vicdanfilmleri.org internet sitesi aracılığıyla 263 kısa filme, 7.000’den fazla üyeye ve her yıl binlerce ziyaretçiye ev sahipliği yapıyor.

2013 yılında, projenin 2012’de sonuçlanan üçüncü dönemine ait jüri üyeleri Alin Taşçıyan, Arzu Başaran, Eric Bogosian, Hülya Uçansu, Marco Bechis, Rakel Dink, Reha Erdem ve Robin Kirk’ün oylarına göre belirlendi ve 22 film 10 Aralık 2012 Dünya İnsan Hakları Günü’nde açıklandı. Seçilen 22 film DVD’de toplanarak Uluslararası İstanbul Film Festivali, Gaziantep Uluslararası Zeugma Film Festivali, Roma İtalyan Türk Film Festivali Yerevan Altın Kayısı Film Festivali, ASIATICA Film Festivali, Uluslararası Yunanistan Drama Film Festivali ve özel gösterimlerle birçok üniversitede izleyiciyle buluştu.

Seçkide yer alan filmlerden 2012 yılında teşvik bursu kazanan Şükriye Arslan ve 2013 yılında jüri tarafından en

fazla puan alan iki yönetmenden biri olan Ufuk Erden, Türkiye’yi uluslararası platformlarda temsil eden en önemli yapımcılardan Zeynep Özbatur Atakan’ın ‘Zeyno Film’ bünyesinde, genç sinemacıları sektöre hazırlamak için sürdürdüğü YAPIMLAB bursunu almaya hak kazandı. 24 hafta sürecek atölyede katılımcılar 16 hafta temel eğitime, ardından sekiz hafta sektörde çalışmak istedikleri alanlarda branşlaşma atölyesine katılacaklar. Atölye bitiminde katılımcılara Zeynep Özbatur Atakan tarafından YAPIMLAB Sertifikası verilecek.

Filmler, yine 2013 yılı içinde, İstanbul Film Festivali gösteriminin ardından İKSV ile ortak düzenlenen bir etkinliğe ev sahipliği yaptı. İstanbul Film Festivali kapsamında Cezayir Restoran’da düzenlenen Happy Hour etkinliklerinden birine temasını veren *Vicdan Filmleri*, jüri üyelerinin ve yönetmenlerinin de katıldığı toplantıda geniş bir katılımı kutlandı.

Projenin 31 Mart tarihinde başlayan dördüncü dönemi ise 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü’nde sonuçlandı. vicdanfilmleri.org sitesine 31 Mart - 11 Kasım tarihleri

arasında Türkiye ve dünyadan 37 ‘vicdan’ konulu kısa film katılımcılar tarafından yüklendi. Dünyanın pek çok ülkesinden binlerce insan siteyi ziyaret ederek yüklenen filmleri izledi; siteye ücretsiz üye olarak oy kullandı, yorumladı ve paylaştı. 2013 döneminin jüri üyeleri Ahmet Boyacıoğlu, Cem Mansur, Petros Markaris, Rakel Dink, Susanna Harutyunyan, Thomas Balkenhol ve Yeşim Ustaoglu’nun oylamaları sonucunda ilk 20 film seçildi. Seçilen filmler 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü’nde duyuruldu. Bu sonuçlar yazılı ve görsel medyada da yankı buldu. Seçilen filmler arasında Fatih Pınar’ın Gezi direnişinden ‘Hakan Yaman’ adlı belgesel ve Ufuk Erden’in organ naklini konu alan ‘Tik-Tak Tak Tik’ adlı kısa filmi jürinin en fazla oyunu aldı.

Direniş odakları, eğitimde milliyetçilik, militarizm, vicdan, organ nakli gibi birçok farklı konunun işlendiği çeşitli türlerden 20 film aşağıdaki gibi belirlendi. Seçilen filmler, bir DVD’de toplanacak ve uluslararası festivallerde gösterilecek. *Vicdan Filmleri*’nin bütün dönemlerine ait filmlerini vicdanfilmleri.org adresinden izlemek mümkün.

Films about Conscience project aims to expose the different colours of conscience via short films produced by both amateurs and professionals. The project hosts 263 short films, more than 7,000 members and thousands of visitors every year since 2010 through the web site filmsaboutconscience.org and invites everyone who can grab a camera to shoot a short film for five minutes at most, with the motto of “Let’s take a look through our conscience.”

In 2012, in the third year of the project, 22 films selected by Alin Taşçıyan, Arzu Başaran, Eric Bogosian, Hülya Uçansu, Marco Bechis, Rakel Dink, Reha Erdem and Robin Kirk were put together in a DVD. All these films were announced on Human Rights Day, December 10th. They were screened at the International Istanbul Film Festival, Gaziantep International Zeugma Film Festival, Rome Italian Turkish Film Festival, Yerevan International Film Festival, ASIATICA Film Festival, International Short Film Festival in Drama-Greece and many universities.

Apart from the *Films about Conscience* selected by the International Jury, three directors of *Films about*

Conscience from the 2012 and 2013 editions were awarded cinema scholarships. Şükriye Arslan and Ufuk Erden were granted YAPIMLAB scholarship supported by Zeyno Film, which is founded by Zeynep Özbatur Atakan – a prominent producer representing Turkey in international platforms. During the 24-week workshop, participants were informed about basic production methods in the first 16 weeks and then will take part in the specific workshop tailored according to their own interests. By the end of the YAPIMLAB workshop, participants received YAPIMLAB certificates.

In 2013, the films also hosted an event as part of the International Istanbul Film Festival, in cooperation with İKSV. *Films about Conscience* was celebrated at an Happy Hour organised at the Cezayir Meeting Hall within the framework of the Festival and brought together many directors, jury members as well as the guests of the International Istanbul Film Festival.

The fourth edition of the project started on March 31st, and ended on December 10th, on Human Rights Day. From March 31st to November 11th, a total of 37 conscience-themed short films were uploaded on

filmsaboutconscience.org website by producers and filmmakers from Turkey and abroad. Between these dates, thousands of people from all over the world watched the uploaded films and most of them rated, commented and shared these films. The international jury, comprising of Ahmet Boyacıoğlu, Cem Mansur, Petros Markaris, Rakel Dink, Susanna Harutyunyan, Thomas Balkenhol and Yeşim Ustaoglu evaluated the films as well. The top 20 films selected by the votes of the international jury were announced on December 10th. The results were shared with the print and broadcast media. Additionally, two directors will be awarded with a cinema scholarship. Fatih Pınar who shot a documentary of Gezi Resistance ‘Hakan Yaman’ and Ufuk Erden who directed ‘Tik-Tak Tak-Tik’ about organ transplant will be awarded with a cinema scholarship.

Top 20 films listed below put under their lens the issues of nationalism in resistance, education, militarism, heterosexism, conscience, organ transplant and many others. The selected films will be collected in a DVD and meet viewers in various festivals. You can see all films of *Films about Conscience* on filmsaboutconscience.org.

2013
VİCDAN FİMLERİ
2013
FILMS ABOUT CONSCIENCE

HAKAN YAMAN
(FATİH PINAR)

TİK-TAK TAK-TİK...
(UFUK ERDEN)

HAYATA DAİMA AÇIK
GÖZLERLE
LIFE WITH ALWAYS
OPEN EYES
(TIGRAN GASABYAN)

AHMET ATAKAN
(FATİH PINAR)

1 MAYIS
1 MAY
(HASAN KILIÇ)

GÜNEŞ ELİMDE
SUN IN MY HAND
(ARAM KOCHARYAN)

NEVMİD
THE DESPERATE
(SUAT SENOCAK)

GÖRMEK
TO SEE
(UFUK ERDEN)

KARANLIK VE KALABALIK
DARKNESS AND CROWDED
(TUNE TETİK)

DUYMAK
TO HEAR
(UFUK ERDEN)

BURDAYIM BURDAYIM
I AM HERE, I AM HERE
(SONER SERT)

SEVGİ KUŞUN KANADINDA
LOVE, ON A BIRD'S WING
(ERCAN KOÇER)

KONUŞMA
TALK
(SELÇUK ÖZGÜL)

ENKAZ
WRECKAGE
(AHMET ÇİFTÇİ)

KARANLIĞIN İÇİNDE
IN THE DARKNESS
(RAMAZAN KIZILIRMAK)

ÖNCE SOLA SONRA SAĞA
FIRST TO THE LEFT, THEN
TO THE RIGHT
(ÜMİT ÇAKAL)

HAYAT
LIFE
(UĞUR GÜNAY YAVUZ)

KEŞİK
DISCONNECTED
(NAİL PELİVAN)

TEK HAT
ONE LINE
(DIMITRIS ARGYRIOU)

KÖR KAYALAR
ÖLÜMCÜL HALKALAR
BLIND STONES MORTAL
RINGS
(TAHİR BOZKURT)

We invite everyone to display different faces of conscience via short films produced by both amateurs and professionals.

LET'S LOOK AT
THE STREET THROUGH
OUR CONSCIENCE

GELİN Submission deadline: November 11th, 2014
www.filmsaboutconscience.org
VİCDANIMIZLA SOKAĞA
BAKALIM Son başvuru tarihi: 11 Kasım 2014
www.vicdanfilmleri.org

herkesi vicdanın sokakta ifade bulan yüzlerini kısa filmlerle anlatmaya davet ediyoruz.

JÜRİ 2014 JURY
Amat Escalante
Azize Tan
Ercan Kesal
Jay Weissberg
Rakel Dink
Şebnem İşigüzel
Tuğrul Eryılmaz
Zeynep Özbatur Atakan

İbrahim Betil ve ZeynoFilm / YAPIMLAB Bursu katkısıyla. Supported by İbrahim Betil and ZeynoFilm/YAPIMLAB Scholarship

2014 VİCDAN FİMLERİ
DUYURU AFİŞİ
2014 FILMS ABOUT CONSCIENCE
ANNOUNCEMENT POSTER

TÜRKİYE'NİN, 'EN UZAK' KOMŞUSU
ERMENİSTAN'LA İLİŞKİLERİNİN
NORMALLEŞMESİ VE GELİŞMESİNİ
AMAÇLAYAN TÜM VAKIF ÇALIŞMALARI,
'SINIR KAFADA AÇILIR' İLKESİNE
DAYANIR. HRANT DİNK VAKFI OLARAK,
SİYASİ GELİŞMELERDEN BAĞIMSIZ,
SİVİL TOPLUMLA İŞBİRLİĞİ İÇİNDE,
İKİ ÜLKE ARASINDA HER ALANDA
DOĞRUDAN TEMASI TEŞVİK EDİYORUZ.
GEÇMİŞ TECRÜBELERDEN HAREKETLE
SİVİL TOPLUMUN, İLİŞKİLERİN

DİNAMİĞİNDEKİ ASIL BELİRLEYİCİ UNSUR
OLDUĞUNU BİLİYOR VE BU SİVİL GÜCÜN
PEKİŞTİRİLMESİNİ ÖNGÖRÜYORUZ.
BU AMAÇLA İKİ ÜLKE ARASINDA
DOĞRUDAN TEMASLARIN VE
HAREKETLİLİĞİN ARTMASI,
HER KONUDA ORTAK ALANLARIN
OLUŞTURULMASI VE İLİŞKİLERİN
DAHA İLERİ NOKTALARA TAŞINMASI
İÇİN İNİSİYATİFLER OLUŞTURMAK
TEMEL HEDEFİMİZ. İKİ HALK ARASINDA
'ORTAK BİR DİL' OLUŞMASININ, İKİ ÜLKE

HALKI ARASINDA KURULACAK TEMAS
VE KARŞILAŞMALARIN GEÇTİĞİNE
İNANARAK, VAKIF OLARAK FARKLI
FAALİYET ALANLARIMIZDAKİ TÜM
PROJELERDE ERMENİSTAN'IN KATILIMINI
ÖZEL OLARAK TEŞVİK EDİYORUZ.

TÜRKİYE VE ERMENİSTAN İLİŞKİLERİ TURKEY AND ARMENIA RELATIONS

THE NORMALIZATION AND DEVELOPMENT
OF TURKEY'S RELATIONS WITH ITS 'MOST
DISTANT' NEIGHBOUR ARMENIA IS THE
AIM OF THE FOUNDATION.
THE FOUNDATION'S WORK IN THIS FIELD
IS BASED ON THE PRINCIPLE THAT CAN BE
DESCRIBED AS 'THE BORDER FIRST OPENS
IN OUR MINDS.'
AS THE HRANT DINK FOUNDATION, WE
ENCOURAGE DIRECT CONTACT IN ALL
FIELDS BETWEEN THE TWO COUNTRIES IN
COLLABORATION WITH THE CIVIL SOCIETY

OF BOTH COUNTRIES, INDEPENDENT
OF THE POLITICAL DEVELOPMENTS. WE
BELIEVE THAT CIVIL SOCIETY IS THE REAL
DETERMINING ELEMENT IN THE DYNAMICS
OF THE RELATIONS AND WE FORESEE THE
CONSOLIDATION OF THIS CIVIC PRESSURE.
TO THIS END, IT IS OUR MAIN TARGET
TO INCREASE DIRECT CONTACT AND
MOBILITY BETWEEN THE TWO COUNTRIES,
THE FORMATION OF COMMON WORKING
AREAS IN ALL FIELDS AND THE CREATION
OF INITIATIVES FOR THE FURTHER

DEVELOPMENT OF RELATIONS.
A 'COMMON LANGUAGE' CAN BE FORMED
WITH CONTACTS AND ENCOUNTERS
BETWEEN THE PEOPLES OF THE TWO
COUNTRIES, AND THEREFORE WE
PARTICULARLY ENCOURAGE ARMENIA'S
PARTICIPATION IN ALL OUR PROJECTS IN
VARIOUS FIELDS.

Tarihin yazılmış sayfaları yaşanmışlıklara, beyaz sayfaları ise yaşanacaklara tekabül eder.

Türk-Ermeni ilişkileri açısından da işte, asırlardan gelen ve asırlara gidecek olan ortak yazgımız bir kez daha önümüzde.

Atalarımız geçmişte kendilerine düşen sayfaları iyi-kötü doldurdular.

Asıl sorun bugün bizim bu beyaz sayfaları nasıl dolduracağımız.

Geçmişte yaşanan büyük felaketin sorumluları gibi mi davranacağız, yoksa o yanlışlardan ders alarak yeni sayfaları bu kez uygar insana yakışır bir şekilde mi yazacağız?

Bu, önümüze konmuş en büyük sorumluluk.

Bu sorumluluğun gereğini yerine getirmekten kaçınanlar ya da hâlâ kötü ve acı yaşanacaklarla

doldurmak isteyenler, aslında geçmişte yaşanan o acıların sorumlularından hiç de aşağı kalmayanlardır.

Biz, sorumluluk hissedenler ise onlara izin vermemeli ve bu sayfaların aynı şekilde yazılmasını onların tekeline bırakmamalıyız.

...

HRANT DİNK

İKİ YAKIN HALK İKİ UZAK KOMŞU

5 KASIM 2005

TWO CLOSE PEOPLES TWO FAR NEIGHBOURS

NOVEMBER 5TH, 2005

The full pages of history stand for past events, whereas the blank ones correspond to what is yet to be experienced.

And now once again, our common fate in Turkish-Armenian relations, with a centuries-long past and a centuries-long future ahead, is before us.

Sometimes well, sometimes not, our forefathers filled the pages they were given.

The real issue is how we will fill these blank pages today.

Will we act like those responsible of the great catastrophe of the past, or will we learn from those mistakes and write new pages worthy of civilized humanity?

This is the greatest responsibility placed before us.

Those who refrain from acting on this responsibility, or

who want to fill these pages with malign and painful experiences are in actual fact no less terrible than those responsible of the painful experiences of the past.

And we, those who feel the responsibility, must not allow them and not leave the writing of these pages in the monopoly of those who will fill them up in the same manner as the past.

...

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
BURCU BECERMEN

MANŞETİ KOMŞUDA ATALIM!

TÜRKİYE-ERMENİSTAN GAZETECİ DİYALOG PROGRAMI

LET'S PIN DOWN THE HEADLINE
AT THE NEIGHBOUR'S!

TURKEY-ARMENIA JOURNALISTS' DIALOGUE PROGRAMME

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

HEINRICH BÖLL STIFTUNG
DERNEĞİ TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ

MYMEDIA

Hrant Dink Vakfı'nın Heinrich Böll Stiftung Derneği ve Danimarka Dışişleri Bakanlığı desteği ile 2009'dan beri uyguladığı *Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı*'nı 2013 yılında da devam etti. Program, Türkiye ve Ermenistan'daki gazeteciler arasında bağları kuvvetlendirmeyi ve iki ülke arasındaki haber alma ağlarının doğru yollardan kurulmasına katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Programın beşinci senesinde, Türkiye'den yedi kişilik gazeteci grubu 14-20 Şubat tarihleri arasında Ermenistan'ı ziyaret etti. Ermenistan'da 18 Şubat tarihinde gerçekleşen devlet başkanlığı seçimlerini yerinde izleyen gazeteciler, seçim öncesi ve sonrası gözlemlerini okuyucu ve izleyicilerine sıcaklığı sıcaklığına komşu ülkeden aktardılar.

CNN Türk, Haber Türk, NTV, Milliyet, Radikal, Star Gazete ve Today's Zaman'dan Ermenistan'a ilk ziyaretlerini gerçekleştiren gazeteciler, Yerevan'da Civilitas Vakfı, Kafkas Enstitüsü, Bölgesel Çalışmalar Merkezi gibi kuruluşların yanı sıra, CIVILNET,

Internews ve YERKIR Media gibi medya kuruluşlarını ziyaret ederek, Ermenistan'daki meslektaşları ile tanışıp, iki ülke ilişkileri hakkındaki soru ve düşüncelerini paylaştılar. Grup, aynı program çerçevesinde 2012 Kasım'ında Türkiye'yi ziyaret eden Ermenistanlı gazeteciler grubu ile de bir akşam yemeğinde buluştu.

Gazeteciler, program kapsamında Ermenistan Dışişleri Bakanı Edward Nalbandian ile özel bir görüşme yaparak, Ermenistan'ın dış politikası ve iki ülke ilişkilerinin geleceği hakkındaki sorularına birinci elden yanıt buldular. Ermenistan Parlamentosu'nu da ziyaret eden grup, Parlamento Başkan Yardımcısı Hermine Naghdalyan ile bir araya geldi.

Dışişleri eski Bakanı ve Miras Partisi lideri Raffi K. Hovannisian, Ermenistan eski Başbakanı ve Özgürlük Partisi lideri Hrant Bagratyan, seçim öncesi açıklık grevine başlayan Radyo Hay Yöneticisi Andreas Ghukasyan da dahil, sekiz başkan adayından üçü, seçim kampanyaları devam ederken program katılımcıları

ile özel olarak görüşerek, seçimlerin Ermenistan halkı için önemini ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri ile ilgili görüşlerini paylaştılar. Müreffeh Ermenistan Partisi milletvekili ve Dışişleri eski Bakanı Vartan Oskanian ile Ermeni Devrimci Federasyonu Taşnaksütyun Partisi Uluslararası Sekteri Giro Manoyan ile yapılan görüşmeler seçim süreci ile sınırlı kalmadı; gazeteciler ve siyasiler iki halkın ortak geçmişinin nasıl daha iyi bir geleceğe taşınabileceğini ve bu yolda ortak sorunların nasıl çözülebileceğini masaya yatırdılar.

Uluslararası seçim gözlem misyonlarını koordine eden Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Yerevan Ofisi'ne yapılan ziyaret, Ermenistan'da seçim ve demokratikleşme sürecinde yaşanan gelişmeleri uluslararası bir perspektiften katılımcılara sundu.

'Ermenistan İnsan Hakları Savunucusu' sıfatını taşıyan Ombudsman Karen Andreasyan ile yapılan görüşmede, gazeteciler, ombudsmanın görev ve yetkileri ile seçimler dönemindeki özel misyonu hakkında bilgi olarak, Ermenistan vatandaşlarının hak ihlalleri ile

Turkey-Armenia Journalists' Dialogue Programme, carried out by the Hrant Dink Foundation since 2009 continued in 2013 with the support of Heinrich Böll Stiftung Turkey and Danish Ministry of Foreign Affairs. The programme aims at strengthening ties between journalists from Turkey and Armenia and helping to establish direct means of exchanging news sources.

In the fifth year of the programme, a group of 7 journalists from Turkey visited Armenia from February 14th to 20th, 2013. The participating journalists observed the February 18th presidential elections in Armenia right on the spot and informed their readers and viewers about the pre and post election process through their flash interviews and reports from the neighbouring country.

Journalists from CNN Türk, Habertürk, NTV, Milliyet, Radikal, Star Gazete and Today's Zaman paid their first ever visits to Armenia and thanks to their contacts with the Civilitas Foundation, Caucasus Institute and Regional Studies Center as well as the media outlets

and media support organisations such as CIVILNET, Internews and YERKIR Media they got to know their colleagues in Armenia and exchanged their questions and opinions about mutual relations. The group also came together in a dinner with the former programme participants from Armenia who contribute to different newspapers and news portals.

During the visit, the journalists had an exclusive meeting with the Minister of Foreign Affairs Edward Nalbandian. The group also visited the National Assembly of the Republic of Armenia and met the Vice-President of the Assembly Hermine Naghdalyan.

The 3 out of 8 presidential candidates including the former foreign minister and Heritage Party leader Raffi K. Hovannisian, former prime minister and Freedom Party leader Hrant Bagratyan and the Radio Hay Director Andreas Ghukasyan who was then on hunger strike took their time to meet the journalists group in the midst of their campaign and explained the importance of the elections for the people of Armenia

and for Turkey-Armenia relations. The group did also come together with the Prosperous Armenia deputy and former foreign minister Vartan Oskanian as well as the International Secretary of Armenian Revolutionary Federation Dashnaksutyun Giro Manoyan. The discussions with the politicians were not only limited to the elections; but the journalists and politicians elaborated together on the questions how to carry the shared history of the two peoples a better future and how to solve the common problems in this light.

Since OSCE acted as the coordinator of international election observation missions, the group also visited the OSCE Yerevan Office and received an international perspective on the elections and democratization process in Armenia.

Journalists also visited the Office of the Human Rights Defender of Armenia and got first hand information from Ombudsman Karen Andreasyan on a special mission of the Office to observe the elections and their mechanisms for the complaints of citizens.

ilgili bildirimlerini hangi kanallardan ombudsmana ilettiklerini birinci elden öğrenme fırsatı buldular.

Soykırım Müzesi Enstitüsü Direktörü Hayk Demoyan'a müze ile ilgili sorularını yönelten gazeteciler, 2015 hazırlıkları hakkında da bilgi edindiler.

Gümrü Şehir Araştırmaları Merkezi, YIC Gençlik Girişim Merkezi ve Caritas ile Gümrü gezisi sayesinde bir araya gelen grup, Kars sınırındaki Ermenistan'ın ikinci büyük kenti Gümrü'de yaşayan insanların hayatlarını ve beklentilerini tanıma fırsatı buldular.

18 Şubat'ta gerçekleşen başkanlık seçimleri sonrasında, sivil toplum kuruluşları ve üniversite öğrencileri ile bir araya gelen gazeteciler, Transparency International görüşmesinde, derneğin seçimlerle ilgili bulguları ve şikayetlerle ilgili yasal süreç hakkında bilgi aldılar. AEGEE-Yerevan organizasyonu ile Yerevan Devlet Üniversitesi'nde farklı bölümlerde okuyan 30 kadar üniversite öğrencisi, Türkiye'den gazetecilerle geçmiş acıları, iki ülkenin geleceğini ve Türkiye'de basın

özgürlüğünü konuştular. Bir hafta süren ziyaret esnasında gazeteciler, başkent Yerevan ve Gümrü dışında, Etchmiadzin ve Khor Virab'ı da ziyaret etti.

Programın ikinci ayağında, katılım çağrısı sonucu Ermenistan'dan gelen 55 başvuru arasından seçilen gazeteciler, İstanbul ve Diyarbakır ayaklarından oluşan bir haftalık programa davet edildi. 31 Ekim - 6 Kasım tarihleri arasında Türkiye'yi ziyaret eden yedi Ermenistanlı gazeteci grubuna Fransa, Lübnan ve Amerika'dan da üç Ermeni gazeteci katıldı.

Armenian Public Radio, Armnews TV, Aztag Daily, Civil Net, Jnews.am, Media.am, Multimedia Kentron TV, Hetq, Nor Haratch ve The Armenian Weekly'den gazeteciler program vesilesiyle Türkiye'ye ilk ziyaretlerini gerçekleştirerek Türkiye basınına tanıma fırsatı buldular.

CNN Türk, T24 ve Zaman gibi gazete ve televizyonların haber odalarını ve stüdyolarını ziyaret eden katılımcılar, tanıştıkları meslektaşları ile Türkiye'de basının durumu,

iki ülke arasındaki ilişkiler ve Türkiye'nin gündemindeki meseleler hakkında fikir alışverişinde bulundular. Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciği ziyaretinde Türkiye'de sivil toplumun özellikle Gezi Parkı olayları sonrasındaki durumu hakkında bilgi edindiler. Taksim Platformu üyeleri ile yapılan görüşme, Gezi Parkı hareketinin nasıl başladığına dair katılımcılara fikir verdi.

Program kapsamında, Agos, Aras Yayıncılık, Getronagan Lisesi ve Gedikpaşa Protestan Ermeni Kilisesi ziyaretlerinde Türkiyeli Ermenilerle bir araya gelen grup, Türkiye'deki Ermeni toplumu hakkında bilgi edindi. Ermenistan'ın merkezi İstanbul'da bulunan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı nezdindeki Daimi Temsilcisi Michael Vardanian'ı ziyaret eden grup, temsilciliğin fonksiyonu hakkında bilgi edindi.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Başkanı Osman Baydemir ve Sur Belediyesi Başkanı Abdullah Demirbaş ile bir araya gelen gazeteciler, Türkiye'de siyaset ve insan hakları alanında yaşanan gelişmeler ve bölgedeki dinamikler hakkında fikir sahibi oldular.

Diyarbakır programı kapsamında, Ermenilerin Ortadoğu'daki en büyük kilisesi olan ve 2012 yılında restore edilen Surp Giragos Kilisesi ve Mor Yakup Kilisesi'ni ziyaret ederek, Diyarbakırlı Ermeniler ve Süryaniler hakkında bilgi edindiler. Özgür Haber gazetesi yayın yönetmeni ile yapılan görüşmede, Diyarbakırlı meslektaşları ile tanışarak bölgedeki yerel gazetelerin durumunu konuştular. Sur Belediye Başkanı daveti ile gerçekleşen akşam yemeğinde, Diyarbakır'ın önde gelen meslek örgütleri ve odaları ile bir araya gelen gazeteciler geçmişle yüzleşme ve birlikte yaşamının nasıl olabileceği konusunda duygu ve düşüncelerini paylaştılar.

Hrant Dink Vakfı tarafından, 2-4 Kasım tarihleri arasında düzenlenen *Müslümanlaş(tırıl)mış Ermeniler Konferansı'nın* açılış programına tanıklık eden grup, Boğaziçi Üniversitesi'nde AGBU Avrupa tarafından İstanbul'da düzenlenen Goriz 2013 Semineri katılımcıları ile bir araya gelerek, Türkiye'ye dair izlenimlerini paylaşma fırsatı buldular.

In their visit to the Genocide Museum-Institute, the journalists asked questions to the Director Hayk Demoyan and learned about the Institute's plans and preparations for 2015. Thanks to the meetings with the Gyumri City Research Center, YIC Youth Initiative Centre and Caritas Armenia, the group had the chance to learn about the daily lives and expectations of the people living in Gyumri, the second biggest city of Armenia which shares a border with Kars.

After the elections, the group also came together with civil society organisations and university students. Transparency International presented their findings on the presidential elections and informed the group about complaint mechanisms. Thanks to the organisation of AEGEE-Yerevan, the journalists also had the chance to come together with about 30 university students from Yerevan State University and exchanged their feelings and thoughts about the painful past, future of both countries, and press freedom in Turkey.

As part of the one-week visit, apart from the capital Yerevan and the city of Gyumri, the group also made excursions to Etchmiadzin and Khor Virab.

In the second part of the dialogue programme, 7 journalists from Armenia, selected out of 55 applicants, were invited to Turkey to take part in a one-week programme in Istanbul and Diyarbakır from October 31st to November 6th 2013. In this year's edition, 3 Armenian journalists from France, Lebanon and the USA did also take part in the programme.

Journalists and reporters from Armenian Public Radio, Armnews TV, Aztag Daily, Civil Net, Jnews.am, Media.am, Multimedia Kentron TV, Hetq, Nor Haratch and The Armenian Weekly, paid their first ever visits to Turkey and found out about Turkey as well as the current situation of media and journalists in the country.

The journalists entered the newsrooms of media outlets such as CNN Türk, T24, Zaman, and had the

chance to meet their colleagues and discuss bilateral relations and the state of media. They paid visits to Heinrich Böll Stiftung, and got informed about the state of civil society in Turkey following the Gezi protests. Meeting with the members of Taksim Platform was another occasion to understand how the Gezi movement started. As part of the one-week programme the group also visited the Agos newspaper, Aras Publishing, Getronagan High School and Gedikpaşa Armenian Church and received information about the Armenians in Turkey. They were able to learn about the mandate of the Permanent Representation of Republic of Armenia to BSEC - Black Sea Economic Cooperation in Istanbul from the Head of the Mission Michael Vardanian.

To get a deeper insight into political and human rights developments in Turkey participants met in person with Diyarbakır Metropolitan Municipality Mayor Osman Baydemir and the Mayor of Sur District Abdullah Demirbaş in Diyarbakır, and received in-depth

information about the dynamics of the region. During their stay in Diyarbakır the group also visited the recently renovated Surp Giragos Church, the largest Armenian church in the Middle East, as well as Mor Yakup Church and learnt about the story of Armenian and Syriac community of Diyarbakır. Meeting with the editor of Özgür Haber in Diyarbakır provided the group insights about the local newspapers in Turkey. The farewell dinner offered by the Mayor of Sur District included leading figures of the city from the bar associations, business associations, architect chambers and recorded a unique conversation on how to come to terms with the past and how to ensure co-existence in the future.

The group also witnessed the opening of the historic *Conference on Islamized Armenians* organised by the Hrant Dink Foundation on 2-4 November and met the participants of the AGBU Goriz Seminar 2013 at Boğaziçi University to share their experience and impressions.

GÖNÜLLÜLÜK PROGRAMI

VOLUNTEERING PROGRAMME

DESTEKÇİLER SUPPORTERS

Nanéé Malek-Stanians: Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) ve Hrant Dink Vakfı sayesinde, gençlik, insan hakları ve sivil toplum diyalogu alanlarında önemli bir deneyim edindim. İki kuruluşun da gönüllüsü olarak yer aldığım çeşitli projelerde, farklı ülkelerden ve kültürlerden insanlarla tanışma fırsatı buldum; İstanbul Ermeni toplumu hakkında bilgi sahibi oldum. Türkiye'deki bir sivil toplum kuruluşunun günlük işleyişine tanık oldum. Proje metinlerini tercüme etmek, duyuruları yaygınlaştırmak, etkinlik organizasyonuna katılmak gibi görevlerim var. Bir Ermeni olarak, Türkiye'de yaşamak benim tercihimdi. Diyalog, hoşgörü ve birbirini anlamayla ilgili her gün yeni şeyler öğrenmemi sağlayan, benim için bir nevi hayat okulu olan bu tercihimden asla pişmanlık duymuyorum.

Varduhi Balyan: TOG ve Hrant Dink Vakfı'nın etkinliklerine katılıyorum. TOG'un düzenlediği 'Yaşayan Kütüphane'de, 'Ermenice kitap' olarak, Türkiye-Ermenistan ilişkilerini konuştum. Kütüphanede kitap olmak, gençlerin bu konuda neler düşündüğünü anlamama yardımcı oldu. Bunun dışında başka kuruluşlarla da çalışma fırsatım oldu. Her hafta Nor Radyo'da, İstanbul'da yaşayan Ermenilerle ilgili Ermenice program yapıyorum; İstanbul Ermeni toplumundan insanlarla tanışıyorum. Türkiye'nin başka şehirlerine de kısa süreli de olsa giderek, oradaki insanların hayatlarını ve STK'ların nasıl çalıştığını görebildim. Türkiye'de AGH gönüllüsü olmak, kendimi geliştirmeye ve hayatın hızına yetişmek için gerekli deneyimi kazanmama yardımcı oluyor.

Hrant Dink Vakfı'nın, Türkiye-Ermenistan programlarında daha çok gence ulaşmak, çemberi ve etki alanını genişletmek en büyük isteğimiz. Özellikle, gençlerin hareketliliğini ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliğini artırmaya yönelik çeşitli gönüllülük ve staj programlarının hayata geçirilmesi için arayışlarımız ve çabalarımız sonucunda ilk adımı 2012'de atmıştık.

Gençlerin sosyal sorumluluk çalışmalarına katılımını sağlayarak, kişisel gelişimlerini desteklemek amacıyla kurulan TOG ve aynı amaçlarla Ermenistan'ın Gümrü kentinde kurulan Gençlik Girişim Merkezi (YIC) ile yaptığımız işbirliği sonucunda, Avrupa Birliği'nin Gençlik Programı – Avrupa Gönüllülük Hizmeti (AGH) çerçevesinde, Türkiye-Ermenistan arasında gençlerin karşılıklı gönüllülük ve işbirliğini desteklemeye devam ediyoruz.

AGH, Avrupa Birliği'nde ve AB'ye komşu ülkelerdeki gençlerin kültürlerarası öğrenmelerini ve kişisel gelişimlerini desteklemek amacıyla gençlerin yurtdışına

çıkarak bir Avrupa ülkesinde uzun süreli yaşamalarına, dil öğrenmelerine, o ülkeyi ve insanlarını daha yakından tanımalarına, o ülkedeki sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerle ortak projeler geliştirmeleri ve yönetmelerine imkân veren bir gençlik programı.

Türk Ulusal Ajansı desteği ile, TOG'un 'Rolling İstanbul' başlıklı AGH projesi kapsamında, Eylül 2012 - Temmuz 2013 döneminde Ermenistan'dan iki genç gönüllümüzün programı tamamlamasının ardından, Eylül 2013'te Ermenistan ve Fransa'dan birer genç arkadaşımız, 11 ay süreyle İstanbul'da kalmak ve gönüllülük yapmak için Türkiye'ye geldi.

Nanéé Malek-Stanians ve Varduhi Balyan, İstanbul'da geçirecekleri 11 ay boyunca, TOG ve Hrant Dink Vakfı'nda gönüllü çalışmalara katılarak, Türkçe dersleri alıyorlar. TOG, YIC ve Hrant Dink Vakfı, önümüzdeki senelerde de gönüllülük programına devam ederek, hem Türkiye'den hem de Ermenistan'dan farklı kentlerden ve disiplinlerden gençlerin programa katılımını teşvik edecek.

Nanéé Malek-Stanians: Thanks to TOG and the Hrant Dink Foundation, I got the chance to have a unique volunteering experience in the field of Youth, Human Rights and Dialogue between civil societies. As a volunteer of both organisations, I got the opportunity to get involved in a variety of projects and get to know people from different countries and backgrounds, to learn about Armenian community of Istanbul and to get insights into the daily life of an NGO in Turkey. My tasks are quite diverse, from translation to dissemination of project announcements, to active participation during project implementation etc. Living in Turkey as an Armenian was a choice that I do not regret because of all the life lessons I learn everyday about tolerance, dialogue and understanding.

Varduhi Balyan: I'm attending events, conferences and discussions organised by TOG and Hrant Dink Foundation. I became the 'Armenian book' during the "Living Library" organised by TOG, during which I discuss with my "readers" the barriers in Turkey-Armenia relations. This role helped me to understand young people's take on this issue. I had the chance to work with other organisations. I am hosting a weekly radio programme at Nor Radio about the life of Armenians in Istanbul. In this way, I learn more about the Armenian community of Istanbul and get to know people. I could travel to other cities of Turkey for a short time and see the lives of people, the way NGOs are working. Being an EVS volunteer in Turkey, helps me to develop myself, to gain experience to catch up with the pace of life.

In Turkey-Armenia projects of the Foundation, reaching out to a greater number of young people and increasing our sphere of influence is our biggest aspiration. In 2012, we took the first steps in our quest to put into life various volunteering and internship programmes that will ultimately increase youth mobility and cooperation amongst civil society organisations.

Thanks to our cooperation with the Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG - Community Volunteers Foundation), which was established for engaging young people in community work and for supporting their personal development and the Youth Initiative Centre (YIC) based in Gyumri, Armenia; we continue to support and implement volunteering and cooperation programmes between Turkey and Armenia thanks to the European Voluntary Service (EVS) under the Youth in Action Programme of the European Union (EU).

The EVS is a youth programme, which enables young people from the EU member states and the EU neighbouring countries to travel abroad for long-term stay, to learn languages, to better understand the culture and people in the host country, to develop

and carry out joint projects with the civil society organisations and local authorities in the host country. The overarching objective of the programme is to encourage young people's intercultural learning and personal development.

Following our 2 young volunteers from Armenia who completed their EVS in Istanbul from September 2012 to July 2013, as part of the "Rolling İstanbul" EVS project of TOG, supported by the Turkish National Agency; in September 2013 we welcomed our two new young friends, 1 from Armenia with YIC as the sending organisation and 1 from France with CIDJ - Centre d'information et de Documentation pour la Jeunesse, who came to live and volunteer in Turkey for 11 months.

Nanéé Malek-Stanians and Varduhi Balyan, are volunteering at the TOG and the Hrant Dink Foundation, while taking up Turkish language courses during their 11-months stay in Istanbul. TOG, YIC and Hrant Dink Foundation will continue the volunteering programme in the future by encouraging more and more young people from Turkey and Armenia from different cities and different backgrounds.

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
BURCU BECEREMEN

DİYALOG İÇİN MULTİMEDYA

BEKLEMekten ÖTE...
TÜRKİYE-ERMENİSTAN SINIRINDAN HİKÂYELER

MULTIMEDIA FOR DIALOGUE
BEYOND WAITING...
STORIES FROM TURKEY-ARMENIA BORDER

Hrant Dink Vakfı, Galata Fotoğrafhanesi Fotoğraf Akademisi, Free Press Unlimited ve Gümrü Gençlik Girişim Merkezi (YIC) ortaklığı ile gerçekleştirilen *Diyalog için Multimedya* projesinin ürünleri, 2012 yılındaki sergi ve gösterimlerin ardından, 2013 yılında da çeşitli sergi ve gösterimlerle izleyicilerle buluştu.

Hollanda Başkonsolosluğu ve İngiltere Büyükelçiliği desteğiyle gerçekleştirilen ve Türkiye ve Ermenistan'dan fotoğrafçıların ortak üretimlerine olanak sağlamayı, yeni anlatım yöntemleriyle seslerini güçlendirmeyi ve iki ülke arasındaki diyalog sürecine katkıda bulunmayı amaçlayan proje kapsamında, 2011 yılında Türkiye ve Ermenistan'dan beş genç fotoğrafçı ve foto-muhabir, İstanbul'da düzenlenen multimedya atölyesi sonrası, Kars ve Gümrü kentlerinde çekimler yaptılar. Sahadaki ortak çalışma sonrasında, İstanbul'da gerçekleşen ikinci atölyede, ortak emekleriyle ürettikleri beş multimedya belgeseli, eğitmenleri Jack Janssen, Sevgi Ortaç, Yücel Tunca, Berge Arabian ve Onnik Krikorian'ın desteğiyle tamamladılar.

Aleksey Manukyan, Anil Çizmecioğlu, Anush Babajanyan, Arif Yaman, Armenuhi Vardanyan, Deniz Pekkiyıcı, Eren Aytuğ, Marianna Vardanyan, Sofia Danielyan ve Volkan Doğar'ın ortak çalışmasıyla ortaya çıkan beş multimedya belgesel ve fotoğraflar, Ermenistan'daki ABD Büyükelçiliği'nin desteğiyle, 27 Ağustos – 7 Eylül tarihleri arasında, Yerevan'da, Çağdaş ve Deneysel Sanatlar Merkezi'nde (NPAK) ve 10-15 Eylül tarihleri arasında Gümrü'de, Aslamazyan Kardeşler Galerisi'nde sergilendi. Türkiye'den fotoğrafçıların ve Ermenistan'dan pek çok davetlinin katılımı ile gerçekleşen Yerevan'daki sergi açılış kokteyli, CivilNet tarafından canlı yayınlandı. Her iki ülkeden fotoğrafçılar, Bayandur, Akhuryan ve Gümrü'de çekim yaptıkları mekânlara tekrar giderek, belgesellerin kahramanlarına özel gösterimler yaptılar.

Multimedya sergisi 16-20 Eylül tarihleri arasında ise, Avrupa Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu, AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu ve AB-

Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan Parlamentolar Arası İşbirliği Komisyonu'nun ortak davetiyle Brüksel'e taşındı. Free Press Unlimited desteği ile Avrupa Parlamentosu'nda gerçekleşen serginin açılış kokteyline Avrupalı parlamenterler ve sivil toplum kuruluşları ile, Türkiyeli ve Ermenistanlı gazeteciler katıldı. Rakel Dink, Hélène Flautre ve Milan Cabrnoc'h'ın konuşmalarıyla açılış yapılan sergi vesilesiyle, Türkiye-Ermenistan ilişkilerini gündemine alan Avrupa Parlamentosu, Dış İlişkiler Komisyonu çağrısıyla, Parlamento'da Cengiz Aktar ve Richard Giragosian'ın konuşmacı olarak davet edildiği özel bir oturum düzenledi.

Proje kapsamında üretilen belgeseller, Yerevan, Gümrü ve Brüksel sergilerin yanı sıra, 21 Eylül tarihinde Boghossian Vakfı'nın düzenlediği 'Bellek ve Diyalogun Yeniden İnşası: Türk-Ermeni Örneği' başlıklı etkinlik kapsamında, Brüksel Villa Empain'de özel bir gösterimle tanıtıldı.

PROJE ORTAKLARI
PARTNERS

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

Following the exhibitions and screenings in 2012, the *Multimedia for Dialogue* project, launched by the Hrant Dink Foundation, Galata Fotoğrafhanesi Fotoğraf Akademisi, Free Press Unlimited and Youth Initiative Centre (YIC) of Gyumri, reached out to more people in 2013 through new exhibitions and screenings.

Within the framework of the *Multimedia for Dialogue* carried out with the support of the Consulate-General of the Kingdom of the Netherlands and the British Embassy, and with the aim to create an enabling environment for the joint productions of photographers from Turkey and Armenia, to strengthen their voice through new forms of storytelling and to contribute to dialogue between the two neighbouring countries; in 2011, five photographers from Turkey and 5 from Armenia came together in a multimedia workshop in Istanbul and travelled to Kars and Gyumri for shooting. Following the joint production phase in the field, the group once again met in Istanbul for the second workshop and with the assistance of trainers Jack

Janssen, Sevgi Ortaç, Yücel Tunca, Berge Arabian and Onnik Krikorian, they finalised the editing of the five multimedia documentaries they produced.

The multimedia documentaries and photographs collectively produced by Aleksey Manukyan, Anil Çizmecioğlu, Anush Babajanyan, Arif Yaman, Armenuhi Vardanyan, Deniz Pekkiyıcı, Eren Aytuğ, Marianna Vardanyan, Sofia Danielyan and Volkan Doğar, were exhibited in Yerevan at the Armenian Center for Contemporary Experimental Art (ACCEA) on August 27th - September 7th and in Gyumri at Aslamazyan Sisters' Gallery on September 10th-15th, with the support of the US Embassy in Yerevan. The opening cocktail of the exhibition in Yerevan, which brought together the contributing photographers from Turkey and visitors from Armenia, was live streamed by CivilNet. After the opening, photographers from both countries travelled together to their shooting locations in Bayandur, Akhuryan and Gyumri and organised special screenings for the local people featured in their documentaries.

The multimedia exhibition travelled to Brussels, from September 16th to 20th, upon the joint invitation by the European Parliament's Committee on Foreign Affairs, EU-Turkey Joint Parliamentary Committee and the EU-Armenia, Azerbaijan, Georgia Parliamentary Committees. The exhibition in Brussels, supported by the Free Press Unlimited, opened with a cocktail and attended by Members of the European Parliament, civil society organisations, journalists from Turkey and Armenia. Opening remarks were delivered by Rakel Dink, Hélène Flautre and Milan Cabrnoc'h. On the occasion of the exhibition, the European Parliament Committee of Foreign Affairs organised a special hearing on Turkey-Armenia relations with the invited speakers Cengiz Aktar ve Richard Giragosian.

Apart from the multimedia exhibitions in Yerevan, Gyumri and Brussels, the documentaries were screened at Villa Empain in Brussels on September 21st, during the international meeting 'Rebuilding a Memorial Dialogue: Armenian-Turkish Example' organised

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
BURCU BECERMEN

KAPALI SINIR...

TÜRKİYE-ERMENİSTAN SINIRININ KAPALI KALMASININ BÖLGE ÜZERİNDEKİ EKONOMİK VE SOSYAL ETKİLERİ ARAŞTIRMASI

THE SEALED BORDER...

A STUDY ON THE SOCIO-ECONOMIC IMPACTS OF THE SEALED TURKEY-ARMENIA BORDER IN THE REGION

ARAŞTIRMACI KURUMLAR
RESEARCH BY

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

Türkiye-Ermenistan sınırının 1993'ten beri kapalı tutulması, her iki yakadaki insanların refahını hiçe sayarken sosyal kalkınma, ekonomi, çevre gibi alanlarda hem sınır bölgelerinde, hem de bölge genelinde olumsuz etkilere sahip. Sınırın yıllar boyu kapalı kalması, Türkiye'nin kapıları kapatma gerekçesi olan Dağlık Karabağ sorununda arzu edilen herhangi bir ilerleme sağlamadığı gibi, ekonomik ve sosyal kalkınma göstergelerinde en alt sıralarda yer alan sınır illerinde de ciddi bir izolasyona sebep oldu. İstanbul-Yerevan uçuş koridoru açık olmasına rağmen, kara sınırının kapalı olması ve 1993 öncesi faaliyet gösteren Kars-Gümrü tren seferlerinin durdurulması, bölge illeri için ciddi bir ekonomik potansiyel taşıyan Ermenistan'la doğrudan ticarete imkân vermiyor, bölgesel düzeyde işbirliği ve diyalogun önünü kesmeye devam ediyor. Ticaret, turizm, sağlık, eğitim ve diğer pek çok sebeple sınır kapılarının açılmasını isteyen ama hareket alanı kısıtlanan bölge insanı, sorunlarını çeşitli vesilelerle dile getiriyor. 2005 yılında Kars'ta toplanan 50 bin imzalı dilekçeyle kapıların açılması yönündeki talepler hükümete iletilmiş olmasına rağmen, bu girişimden ve 2009'da iki ülke arasında imzalanan protokollerden herhangi bir sonuç alınmadı.

Böyle bir tablo karşısında, 2012 yılında, kapalı sınırın bölge üzerindeki ekonomik ve sosyal etkilerini ölçmek, bölgede kaçırılan fırsatları görünür kılmak, bölgenin geleceğine dair potansiyelleri ortaya çıkarmak amacıyla başlatılan araştırma projesinin saha çalışmaları 2013 yılında tamamlandı. Çalışma, farklı sınır bölgeleriyle karşılaştırmalı bir ekonometrik analiz ve kalitatif saha araştırmalarından oluşuyor.

TÜSİAD ve İstanbul Politikalar Merkezi desteği ile Prof. Asaf Savaş Akat'ın danışmanlığında, Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi (BETAM) tarafından yürütülen ekonometri çalışması, sınırın açılmasının bölgenin ticari ve ekonomik potansiyeli için anlamını ve önemini analiz edildi. Sosyal Araştırmalar Merkezi (SAM) tarafından yürütülen derinlemesine görüşmeler ise, bölgenin fotoğrafını çekerek, bölge halkının talebi ile mevcut sorun ve engellerin aşılabilmesine yönelik önemli ipuçları ortaya çıkardı.

Prof. Asaf Savaş Akat, Dr. Zümrüt İmamoğlu, Cenap Nuhurat ve Prof. Neşe Özgen'den oluşan araştırma ekibi, 18-24 Kasım 2012 ve 26-31 Mart 2013 tarihleri arasında

sınır illeri Kars, Ardahan ve Iğdır'a yaptıkları saha ziyaretinde bölgedeki odalar, yerel yönetimler, kalkınma ajansı temsilcileri, akademisyenler ve sivil toplum kuruluşları da dahil yüze yakın kişi ile derinlemesine görüşmeler yaparak hizmet sektörü, tarım-hayvancılık, sağlık, gençlik ve eğitim gibi alanlarda veri topladılar.

Araştırma raporu yazımı devam ederken, akademi dünyasından görüş almak amacıyla, araştırma ile ilgili ön bulgular, 21 Kasım 2013 tarihinde İstanbul Bahçeşehir Üniversitesi Fazıl Say Konferans Salonu'nda, proje ekibinin katılımıyla gerçekleşen toplantıda paylaşıldı. Araştırma ile ilgili ön bulgular ayrıca, Iğdır'da gerçekleşen Garanti Bankası Anadolu Sohbetleri, Erzurum'da gerçekleşen İktisat Kongresi'nde her iki etkinliğin katılımcılarına sunuldu.

Araştırma sonuçları 2014'te bölge illerinde, İstanbul ve Ankara'da, sivil toplum kuruluşları işbirliği ile konferanslar ve araştırma raporu ile kamuoyuna duyurulacak. Sonuçlar bölge halkının taleplerini ve sesini ulusal platformlarda duyurmaya katkı sağlayacak; yeni diyalog, işbirliği ve ortak kalkınma projeleri için önemli bir referans işlevi görecek.

The Turkey-Armenia border, sealed since 1993, completely disregards the interests and welfare of people on both sides, and negatively impacts social development, economy and environment of border cities and the region as such. The border remaining closed for two decades did not bring any desired settlement in Nagorno-Karabakh, which was the justification for the sealing of the border. Yet, it caused a significant level of isolation in the border cities, which remain to be the most underdeveloped cities in Turkey in economic and social indicators. Even though the air traffic is allowed between Istanbul and Yerevan; the land border remains closed and the Kars-Gyumri trains operating before 1993 were stopped long time ago. This situation prevents the border cities to have direct trade with Armenia, which carries a significant potential for them and it curbs all forms of regional, cross-border cooperation initiatives and means of dialogue. The people in the region, who currently have very limited mobility, wants open borders for trade, tourism, health, education and other purposes and they voice their demands on various occasions. In 2005, 50.000 inhabitants of Kars signed petitions for open borders and submitted their common demand to the government. Despite this initiative and

the protocols signed by the two governments in 2009, there was no tangible outcome. This being the case, a research project was launched in 2012 with a view to measure the socio-economic impacts of the sealed border, to make visible the missed opportunities in the region and to uncover the potential and prospects. The research consisted of an econometric analysis that made comparisons with other border regions as well as qualitative field studies that were completed in 2013.

The study, supported by TÜSİAD and Istanbul Policy Center, has been carried out under the supervision of the project adviser Prof. Asaf Savaş Akat. Bahçeşehir University Center for Economic and Social Research BETAM conducted the econometric study, which analysed the commercial and economic potential of open border for the region. By means of in-depth interviews Social Research Center SAM, took the current picture of the region and examined people's demand about their future, about the potential of open borders as well as existing barriers to overcome. As part of the project, the research team consisting of Prof. Asaf Savaş Akat, Dr. Zümrüt İmamoğlu, Cenap Nuhurat and Prof. Neşe Özgen organised field study visits to the border cities Kars, Ardahan and Iğdır from

November 18th to 24th, 2012 and March 26th to 31st, 2013. During the visits, the research team held in-depth interviews with about hundred respondents from the chambers, local authorities, regional development agency representatives, academics and civil society and collected data in the fields of agriculture-husbandry, health, youth and education. Before the research report was finalised, with a view to receive opinion from members of academia, the preliminary findings of the study were presented by the research team at a meeting held in Bahçeşehir University, Fazıl Say Conference Hall on November 21st, 2013. The preliminary findings were also shared during the Garanti Bank Anatolia Talks held in Iğdır and the Economy Congress held in Erzurum in 2013.

The study findings will be shared with public in 2014 through workshops and conferences to be organised in cooperation with the civil society organisations in the region as well as in Istanbul and Ankara and through the publication of a research report. The research results will also help voice the demands of local people in Turkey and in international platforms, while functioning as a reference for new dialogue, cooperation and joint development projects.

YURTTAŞLIK BİLİNCİNE SAHİP BİREYLERDEN OLUŞAN ŞEFFAF BİR TOPLUM YAPISI İÇİNDE ETNİK, DİNİ, KÜLTÜREL VE CİNSEL TÜM FARKLILIKLAR VE HERKES İÇİN DEMOKRASİ TALEBİ, VAKFIN TEMEL İLKELERİ ARASINDA YER ALIYOR. VAKIF, AZINLIK HAKLARINI DA AYRI BİR MESELE DEĞİL, DOĞRUDAN TÜRKİYE DEMOKRASİSİNİN BİR PARÇASI OLARAK GÖRÜYOR. VAKIF, ÖZELLİKLE NEFRET SÖYLEMİNE

YÖNELİK FARKINDALIK YARATMA KONUSUNDA YAPISAL BİR DUYARLILIĞA SAHİP. BU AÇIDAN MEDYANIN YAPICI ROLÜNÜN TEŞVİK EDİLDİĞİ ÇALIŞMALARLA HER TÜR IRKÇILIĞA VE AYRIMCILIĞA KARŞI MÜCADELE ETMEK ÖNCELİKLERİMİZDEN BİRİ. AVRUPA BİRLİĞİ İLE İLİŞKİLER VE AB'YE GİRİŞ SÜRECİ, DEMOKRATİKLEŞME SÜRECİNİN ADIMI OLARAK DESTEKLENİRKEN, İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DE TABU ADDEDİLMİŞ TÜM KONULARIN

KONUŞULABİLDİĞİ BİR GENİŞLİKTE TAHAYYÜL EDİLİYOR. HRANT DİNK VAKFI OLARAK, KONUŞABİLDİĞİMİZ VE KONUŞARAK ÖZGÜRLEŞEBİLDİĞİMİZ BİR DÜZENDE DEMOKRATLIK KAVRAMININ İÇİNİN DENEYİMLERLE VE GERÇEK ANLAMDA EMPATİNİN GELİŞTİRİLMESİ İLE DOLDURULABİLECEĞİNE İNANIYOR, TÜRKİYE TOPLUMUNUN HAKKI OLAN DEMOKRASİ İÇİN ÇABA HARCAMAYI ÖDEV SAYIYORUZ.

DEMOKRATİKLEŞME VE İNSAN HAKLARI DEMOCRATIZATION AND HUMAN RIGHTS

DEMAND FOR DEMOCRACY FOR PEOPLE FROM ALL ETHNIC, RELIGIOUS, CULTURAL AND GENDER BACKGROUNDS, IN A TRANSPARENT SOCIAL STRUCTURE COMPOSED OF INDIVIDUALS WITH AN AWARENESS OF CITIZENSHIP, IS AMONG THE FOUNDATION'S FOREMOST PRINCIPLES. WE CONSIDER THE ISSUE OF MINORITY RIGHTS NOT AS AN INDEPENDENT ISSUE, BUT ONE DIRECTLY RELATED TO DEMOCRACY IN TURKEY. THE FOUNDATION POSSESSES A

STRUCTURAL SENSITIVITY REGARDING THE ISSUE OF CREATING AWARENESS ON HATE SPEECH. IN THIS SENSE, TO FIGHT AGAINST ALL MANNERS OF RACISM AND DISCRIMINATION WITH WORKS IN WHICH THE CONSTRUCTIVE ROLE OF THE MEDIA IS ENCOURAGED IS AMONG OUR MOST IMPORTANT PRIORITIES. WE SUPPORT RELATIONSHIPS WITH THE EUROPEAN UNION AND THE EU ENTRY PROCESS AS A STEP TOWARDS

DEMOCRATIZATION, AND FREEDOM OF EXPRESSION IS ENVISIONED IN THE WIDER SENSE, ENCOMPASSING THE DISCUSSION OF ALL MATTERS CONSIDERED TO BE TABOO. THE HRANT DINK FOUNDATION BELIEVES THE CONCEPT OF DEMOCRACY CAN BE GIVEN RELEVANT CONTENT ONLY THROUGH EXPERIENCE AND BY DEVELOPING REAL EMPATHY, THESE BEING ACHIEVABLE WITHIN A SYSTEM WHERE WE CAN TALK,

AND ATTAIN FREEDOM THROUGH TALKING. WE CONSIDER IT OUR DUTY TO STRIVE TOWARDS DEMOCRACY, WHICH IS A RIGHT OF THE PEOPLES IN TURKEY.

Kitabı Mukaddes insanın tanrısal kattan düşüşünü ve insanlaşma sürecini, yasaklanana dokunması ile başlatır. Dokunulması yasaklanan ağaçtan Havva'nın meyveyi koparıp Adem'e yedirmesiyle o vakit gözleri açılır, iyiyi ve kötüyü bilerek, kendilerinin çıplak olduğunu fark ederler ve incir yaprakları ile önlükler yaparak artık gizlenirler. Allah'ın gazabı korkunçtur! Kadını acı ile doğurmakla, erkeği de ömür boyu çalışmayla cezalandırır.

Daha sonra çoğalarak kalabalıklaşan insanoğlunun evrim süreci, insanlar arası sosyal ve siyasal ilişkilerin süreciyle atbaşı koşturur. Bu sürecin asıl açıklamasını ise tarih içinde ortaya çıkan sayısız yasaklarla, insanın bu yasaklara karşı mücadelesinde ve başkaldırısında aramak gerekir. Bu süreci irdeleyenlerin önüne çıkan ve hiç değişmeyen en temel gerçek ise yine 'dokunulmaz' tabulardır. Yine hep bir şeylere dokunulamamış, yine hep birileri dokunulmaz kalmışlardır.

Gelin görün ki 21. yüzyılın başında Türkiye'mizde siyasetçilerin dokunulmazlığı sorunu hâlâ gündem işgal etmekte.

Temiz toplum isteme sürecine girmiş olan ülkemizde bu dokunulmazlık zırhı, devletin bizzat kendisinin temizlenmesi önünde büyük engel teşkil ediyor. Hep birlikte izliyoruz gelişmeleri, konu artık kişilerin dokunulmazlığından çıkmış, devletin dokunulmazlığını tartışılır hale getirmiştir. Ne yargı dokunabiliyor bu dokunulmazlara, ne de devletin bir başka gücü. Ama belli ki toplumun dokunulmazlara dokunma talebinin önünde artık durulamayacak. Bu hafta Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milletvekillerimiz hiç de alışık olmadıkları bir sınavla karşı karşıyalar. "Bize de dokunulsun" diye çok önemli bir özveride(!) bulunacak, oylama yapacaklar. Dokunulmazlıkların kalkması gerçekleşir mi? Sayısal dengelerin sürekli kaydığı bir mecliste 'şıppadanak' gerçekleştirebileceğini savunmak fazla iyimser bir beklenti. Ama şu gerçek var ki bugün olursa âlâ, olmazsa yarın, bir gün hem de çok yakın bir gün bu dokunulmazlıklar kaldırılacaktır. Kaldırılmalıdır.

Laf dokunulmazlıktan açılmışken konuyu birkaç satırla cemaat yaşantımıza aktarıp buradaki

dokunulmazlıklara da biraz dokunmak gerekiyor. Cemaat yaşantımızda da bir kişiye, bir kuruma yapılan en ufak bir eleştiride aynı dokunulmaz tabuların işlediğini görmüyor muyuz? Sanıyorum cemaat içinde de artık dokunulmaz sayılan konuların üzerine gitmeli ve dokunulmamış hiçbir şeyi tabusal karanlığında bırakmamalıyız. Kendi adımıza, gücümüzün yettiğinde bu tabulara dokunmaya çalışıyoruz. Bunun ne denli zor bir uğraş olduğunun bilincindeyiz. Biliyoruz ki eleştiri alışkanlığı olmayan bir topluma böyle bir geleneği yerleştirmek hayli zor, ama bu çabamızı sonuna kadar sürdüreceğiz.

Niçin dokunmaktan korkmamalıyız?
Etolog(*) Desmond Morris, 'Sevmek Dokunmaktır' adlı kitabında, gittikçe kalabalıklaşan dünyamızda nasıl birbirimize dokunamaz hale geldiğimizi ve bu 'dokunulmazlığın' tehlikelerini anlatır. Bazen sırta indirilen dostça bir şaplağın ne kadar insani bir davranış olduğunu ve değer kazandığını uzun uzadıya anlatan Morris, bunun aslında sevginin göstergesi olduğunu

savunurken şöyle der: "Dokunma en temel duyumuzdur - duyuların anası olarak adlandırılır. Ne yazık ki, üstelik fark etmeksizin, gittikçe daha az dokunur kişiler olmakta, gittikçe birbirimizden uzaklaşmaktayız." Morris'in, dokunmayı ve dokunulmayı sevgiyle özdeşleştirmesine katılıyoruz. Ve eğer seviyorsanız... ama gerçekten seviyorsanız 'dokunun', "Dokunulmaktan da kaçınmayın" diyoruz: "Korkmayın dokunun! Demokratikleşirsiniz."

(*) *Etoloji: Zooloji biliminin bir dalı, hayvanlara özgü davranışları gözler ve yorumlar.*

DOKUN! DEMOKRATİKLEŞİRSİN!

TOUCH! YOU WILL
DEMOCRATIZE!

HRANT DİNK
AGOS
21 KASIM 1997
NOVEMBER 21ST, 1997

According to the Holy Book, it is with a touch of the forbidden fruit that man falls from divine realms, and the process of becoming human begins. When Eve plucks an apple from the forbidden tree and offers it to Adam, they become aware of their nakedness and cover themselves with aprons they weave from fig leaves. The wrath of God is fearsome! Womankind he punishes with pain in childbirth and men with lifelong hard labour.

The evolutionary process of mankind who from that point on multiplied and increased in number follows closely the process of social and political relations between people. The real explanation of this process should be sought in the countless prohibitions put into effect throughout history and in mankind's struggle and revolt against these prohibitions. Meanwhile, it is once again the constant and most fundamental reality of 'untouchable' taboos that faces those who attempt to analyse this process. Just as before, certain things have again remained beyond reach, and certain people have remained untouchable.

And observe, if you will, how in our beloved Turkey, at the dawn of the 21st century, parliamentary immunity remains a contemporary issue.

Our country has declared its intent to enter a process towards a clean society, but this armour of immunity forms a huge obstacle in front of cleaning the establishment itself. We are all following the developments; the issue has moved beyond the immunity of persons, instead the immunity of the state has become a topic of debate. Neither the judicial system, nor any other governmental power is able to reach and touch these untouchables. But it is nevertheless clear that it will be impossible to obstruct the demand of society to touch these untouchables. This week, our parliamentarians seated in the Turkish Grand National Assembly face a test they are unaccustomed to. They will vote to say, "Let us be touchable too." Will their immunity be removed? It would be over-optimistic to expect this to happen by the wave of a magical wand from a parliament where

the numerical balance is constantly changing. But it is also true that, if it happens today, it is great, but even if it does not, sometime in the future a day will come when these privileges will be removed, and that day is not so far away. Ultimately they will be removed, and so they should.

Since we are talking about immunity, it becomes necessary to also discuss in the space of a few sentences the topic of our social life, and touch upon the untouchables in this field a little, too. Do we not observe in our social life the same untouchable taboos springing into life at the slightest criticism towards a person or institution? I think the time has come for us to confront the issues considered and leave no stone unturned in the darkness of taboo. We try, as much as we can, to touch upon these taboos. We are aware how much difficulty this effort involves. We know that it is difficult to establish the tradition of criticism in a society where it does not exist yet, but we will persist to the end.

Why should we be unafraid of touching?
Ethologist(*) Desmond Morris, in his book titled Intimate Behaviour, explains how in our increasingly crowded world we have come to forget touching each other and talks of the dangers of this 'untouchability'. Describing at length how a friendly slap on the back is a typically human gesture which gains in value, Morris goes on to argue that it is in fact an expression of love and adds: "Touching is our most fundamental sense – it has been described as the mother of senses. Unfortunately, and moreover, without realizing it, we are becoming people who touch less, and are drawing apart from each other." We agree with Morris when he associates touching and being touched with love. So if you love... but really love, we ask you to 'touch' and "Don't be afraid of being touched": "Don't be afraid to touch! You'll democratize."

(*) *Ethology: A branch of zoology which studies and interprets animal behaviour.*

PROJE EKİBİ
PROJECT TEAM
MELİSA AKAN
NURAN GELİŞLİ
ROJDİT BARAK
ZEYNEP ARSLAN

RESMİ İNTERNET SİTESİ
OFFICIAL WEBSITE
www.nefretsoylemi.org

facebook.com/medyadanefretsoylemi
twitter.com/NefretSoylemi

Hrant Dink Vakfı'nın 2009 yılından beri yürütmekte olduğu *Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi* çalışması 2013 yılında da devam etti. Çalışma, ırkçılık, ayrımcılık ve ötekileştirmenin üretilmesi ve yeniden üretilmesinin en önemli araçlarından biri olan medyada, insan hakları ve farklılıklara saygının güçlendirilmesini, belirli kimlik özellikleri üzerinden hedef alınan kişi veya gruplara yönelik ayrımcı dil ve nefret söylemine dikkat çekmeyi, bu konuda farkındalık yaratmayı ve bilgi üretmeyi hedefliyor.

Medya tarama çalışması kapsamında, yazılı basında ayrımcı, ötekileştiren ve hedef gösteren bir söylemle kaleme alınmış haber ve köşe yazıları tespit edildi. Etnik ve dini kimlik temelli nefret söylemine odaklanılırken, homofobik ve cinsiyetçi söylemler de tarama kapsamına alındı. Bu içerikler, kısa analizleriyle, günlük olarak nefretsoylemi.org sitesine yüklendi ve yaklaşık 15 bin kişinin takip ettiği Facebook ve Twitter gibi sosyal medya ağları aracılığıyla deşifre edildi. Ayrıca, internet sitesinde konuyla ilgili akademik makaleler, köşe yazıları ve çalışma kapsamında yayınlanan rapor ve düzenlen panellerin videolarına da yer verildi.

Önceki dönemlerden farklı olarak, ilgili dönemde karşılaşılan nefret söylemi içeriklerinin nitel ve nicel analizini yapan ve dört ayda bir yayımlanan medya izleme raporlarına, dosya konuları da eklendi. Bu çalışmada, nefret söylemi kapsamında değerlendirilmesi güç olan, ancak daha ustaca kurgulanmış, toplum ve medya tarafından normalleştirilmiş ayrımcı dilin, kutuplaşmaya etkisini göstermek amaçlandı. Ocak-Nisan dönemini kapsayan ilk raporda, BDP ve HDK temsilcilerinin Karadeniz gezisi; Mayıs-Ağustos dönemini kapsayan ikincisinde ise Gezi Olayları ele alındı ve yazılı basının bu konuları ele alma biçimi analiz edildi; Eylül-Aralık dönemini kapsayan son raporda ise dosya konusu 'Aleviler' olarak belirlendi. Türkçe ve İngilizce yayımlanan bu raporlar, sivil toplum örgütleri, akademisyenler, basın-yayın kuruluşları ve basın meslek örgütleriyle paylaşıldı. Konuyla ilgili akademik çalışmalar için de önemli bir kaynak niteliği taşıdığı gözlemlenmiş ve nefret söylemi üzerine sistematik veri üreten bu

raporlar, yazılı basın tarafından da artan bir ilgiyle takip ediliyor.

'Nefret söylemi' kavramıyla ilgili bilgi üretmeyi ve ayrımcı ve ırkçı söylemle mücadele yolları ve yöntemlerinin neler olabileceğinin tartışılmasına zemin sağlamayı amaçlayan çalışma kapsamında, her yıl olduğu gibi bu yıl da uluslararası bir panel düzenlendi. 26 Ekim tarihinde Bilgi Üniversitesi'nde gerçekleştirilen panele, Oslo Üniversitesi'nden Prof. Elisabeth Eide ve Avrupa Konseyi'nden László Földi konuşmacı olarak katıldı. 'Ayrımcı Söylem ve Sosyal Medya' başlıklı panelin moderatörlüğünü Yrd. Doç. Dr. İtir Erhart üstlendi.

Prof. Eide, konuşmasında sosyal medyanın hayatımıza girmesiyle kamusal alanın genişlediğini belirtti; sansür, ifade ve basın özgürlüğüne değindi. Eide'nin konuşmasının ardından Földi, demokrasiye ve ifade özgürlüğüne olan inancı koruyarak, nefret söylemiyle nasıl mücadele edilebileceğiyle ilgili görüşlerini aktardı.

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ

MEDIA WATCH
ON HATE SPEECH

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS

Stiftung für die Freiheit

Global Dialogue

İngiltere
Büyükelçiliği
Ankara

El Encuentro

MYMEDIA

Media Watch on Hate Speech implemented by the Hrant Dink Foundation since 2009 continued in the year 2013 as well. The study aims at the media - one of the instruments that produce and reproduce racism, discrimination and alienation; and it strives to foster newspapers' respect for human rights and differences, to draw attention to the racist and discriminatory language used in news items and columns, to raise awareness and encourage the print media to stop engaging in hateful discourse.

As part of the print media monitoring exercise, news stories and columns written with discriminatory, alienating and targeting language were identified. While the study focused on hate speech oriented towards ethnic and religious identities, homophobic and sexist discourses were also taken into account. These contents were uploaded on nefretsoylemi.org on a daily basis along with short analysis. They were also exposed through social media networks such as Facebook and Twitter with around 15 thousand followers. Other than that, examples of hate speech content submitted by the website followers, academic articles and

columns tackling this issue, periodical media watch reports and panel videos were published in this website.

As a novelty, in 2013 case studies were added to our periodical media watch reports that include qualitative and quantitative analysis of hate speech items faced during the corresponding four-month period. The aim of this study is to show the effects of discriminatory discourse on the polarization of the society. It is difficult to consider such discriminatory discourse as hate speech as it is formulated in a relatively implicit manner and considered normal by the society and media. The first report covering the period January-April focuses on the Visit of the People's Democratic Congress (HDK) members including deputies from the Peace and Democracy Party (BDP) to the Black Sea Region, the second report covering May-August focuses on Gezi Events and the third report covering September-December focuses on Alevis. All the reports were published in Turkish and in English and disseminated to NGOs, scholars, media organisations

and professional organisations. These reports, which constitute an important source for relevant academic studies and produce systematic data on hate speech, are followed by the print media with growing interest.

Within the framework of the project, which aims to produce information on 'hate speech' concept and to provide a platform for discussion on ways and methods of combatting discriminatory and racist discourses, every year we organise an international panel. This year's panel hosted Professor Elisabeth Eide from Oslo University and László Földi from the Council of Europe as speakers in the panel that took place on October 26th at Istanbul Bilgi University. The panel entitled 'Discriminatory Discourse and Social Media' was moderated by Istanbul Bilgi University Assistant Professor İtir Erhart.

Prof. Eide pointed out that as social media has taken root, the public domain has expanded. She touched upon the issues of censorship, freedom of speech and freedom of the press. After Eide's speech, Földi made

Földi, günümüzde önemi oldukça artan internet ortamının etkisine ve nefret söyleminin medyada nasıl yayıldığına dikkat çekti.

2012-2013 yıllarında, nefret söylemi ve ayrımcılık üzerine çalışan akademisyenlerin danışmanlığında, üniversitelerde uygulamaya yönelik 'Ayrımcılık, nefret söylemi ve medya' başlıklı bir dönemlik taslak ders müfredatı hazırlandı. Bu müfredatla, özellikle medya yoluyla üretilen ve yeniden üretilen nefret söylemi konusunda farkındalık oluşturmak ve yükseltmek, öğrencilerin medya içeriğini bu bağlamda analiz edebilme becerisini geliştirmek ve en önemlisi, profesyonel hayatlarında daha duyarlı bir yaklaşım sergileyebilmelerine yardımcı olmak amaçlanıyor.

Bu müfredatın geliştirilmesi için nefret söylemi kavramının farklı disiplinlerde nasıl ele alındığını, dersin kolektif olarak nasıl uygulanabileceğini ve insan hakları çerçevesindeki ders uygulamalarında kullanılabilecek yöntemleri paylaşmak amacıyla iki atölye çalışması

düzenlendi. 11-12 Mayıs tarihlerinde, Friedrich Naumann Vakfı'nın toplantı salonunda yapılan ilk atölye çalışmasında, 'Zor meseleleri sınıfta konuşmak: Bir ders denemesi' başlığıyla Mutlu Öztürk ile 'Hak temelli konularda deneyime dayalı öğrenim kurguları' başlığıyla Gülesin Nemutlu birer sunum yaptı. Katılan akademisyenlerin kendi pedagojik deneyimlerini de paylaştıkları ikinci atölye çalışması, yine Friedrich Naumann Vakfı'nın toplantı salonunda 21 Eylül tarihinde yapıldı. Gülesin Nemutlu'nun kolaylaştırıcısı olduğu atölyede, insan hakları çerçevesindeki derslerde kullanılabilecek örnek yöntemler aktarıldı ve örnek uygulamalar gerçekleştirildi.

Bu ve benzeri ders programlarını tamamlayıcı olacak ve genel okur için nefret söylemi üzerine kavramsal bilgiye giriş niteliğinde bir kaynak görevi görecek olan *Medya ve Nefret Söylemi: Kavramlar, Mecralar, Tartışmalar* başlıklı çok yazarlı kitap ise Aralık ayında yayımlandı.

a presentation in which he expressed his views on how to combat hate speech while protecting democracy and freedom of speech. Földi drew attention to the increasing effects of internet outlets and how hate speech is spread in the media.

In 2012-2013, a university level one-semester course syllabus draft, entitled 'Discrimination, Hate Speech and Media' was prepared in consultation with scholars who are working on discrimination and hate speech. With this syllabus, the aims are to create and increase students' awareness about hate speech that has been produced and reproduced particularly by the media; strengthen their skills in analysing media content and, more importantly, assist them to develop awareness and sensitivity towards discrimination and hate speech during their professional life.

To develop this syllabus, two workshops were organised with the aim to present how hate speech is approached by different disciplines, how the syllabus can be implemented collectively and the methods that

can be used for courses on human rights. The first workshop was organised at the Friedrich Naumann Foundation on May 11-12 and hosted the presentations by Mutlu Öztürk entitled 'Dealing with difficult issues in class: A trial' and by Gülesin Nemutlu entitled 'Experiential learning styles in subjects addressed in rights-based approach'. The second workshop where participating scholars shared their pedagogical experiences, once again took place at the Friedrich Naumann Foundation on September 21st. At this workshop, Nemutlu presented sample methods that could be used in courses on human rights and some practical exercises were performed.

A multi-authored book entitled *Media and Hate Speech: Concepts, Outlets, Discussions* was published in December as a complementary material for similar courses. The book will serve as a resource that introduces the conceptual knowledge of hate speech to the general reader.

MEDYA VE NEFRET SÖYLEMİ

EDİTÖR: MAHMUT ÇINAR

KAVRAMLAR MECRALAR TARTIŞMALAR

MEDYA VE NEFRET SÖYLEMİ: KAVRAMLAR, MECRALAR, TARTIŞMALAR

KİTAP KAPAĞI

MEDIA AND HATE SPEECH: CONCEPTS, OUTLETS, DISCUSSIONS

BOOK COVER

Medyada nefret söylemi

Nefret söylemi genellikle köşe yazısında üretiliyor

"Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi" adlı Hrant Dink Vakfı Raporunda 2013'ün Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları

Rapor yayımlandı

2013'ün Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında basılan haber ve yazıların değerlendirildiği Hrant Dink Vakfı'nın, "Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi" raporunu yayınladı. Raporun ilk bölümünde dini ve etnik gruplar ile kadınlara ve LGBT bireylere ilişkin içerikler değerlendirildi.

Gezi olayları

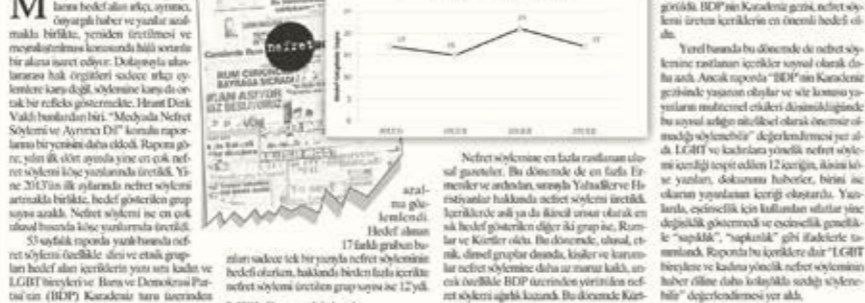
Raporunda, Gezi olayları sırasında nefret söyleminde bulunan gazeteler arasında Hürriyet, Taraf ve Radikal gösterildi. Hrant Dink Vakfı raporuna göre; 2013'ün Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında elden tutulan gazetelerde, 'eylemlere eleştirel yaklaşan' kategorisinde Sabah, Habertürk ve Yeni Şafak yer aldı.

Gazetelere dikkat

"Eylemleri destekleyen yaklaşan" kategorisinde Sözcü, Taraf, Özgür Gündem ve 'Azatlık' kategorisinde Zaman, Milliyet ve Radikal olarak belirlendi. Raporunda 'Taraf, Radikal, Sözcü ve Hürriyet gaz-

Dink Vakfı'nın hazırladığı rapora göre yılın ilk dört ayında yazılı basında 104 nefret söylemi üretildi. Grubun hedef gösterdiği söylemler azaldı. Nefret söylemi, haberden çok köşe yazılarında üretiliyor

Medyada nefret söylemi üretmek grupların hedefi değil, amaç. Nefret söylemi, genellikle köşe yazılarında üretiliyor. 2013'ün ilk yarısında nefret söylemi artmıştı. Nefret söylemi, hedef gösterilen grup sayısına göre, hedef alan grup sayısına göre, hedef alan grup sayısına göre...

17 grup hedefte Raporuna göre, 2013'ün ilk dört ayında nefret söylemi geçen yarıyılın aynı dönemiyle karşılaştırıldığında, hedef alan grup sayısının azaldığı görülüyor. 2013'ün ilk yarısında nefret söylemi, hedef alan grup sayısına göre, hedef alan grup sayısına göre...

BASINDAN PRESS CLIPPINGS

10.12.2013 / BİZİM GAZETE kategorisinde Zaman, Milliyet ve Radikal olarak belirlendi. Raporunda 'Taraf, Radikal, Sözcü ve Hürriyet gaz-

Nefret söylemi en çok köşe yazılarında

Hrant Dink Vakfı'nın yürüttüğü Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi çalışması kapsamında 2012 yılı Eylül-Ekim-Kasım-Aralık aylarını kapsayan medya izleme raporunu yayınladı. Bilet'in haberine göre, nefret söylemi içeren haberler, özellikle belli bir konuya odaklanılmamışla birlikte, Türkiye'nin NATO'yla ilişkisi, "Büyük Ortadoğu Projesi" kapsamında rölü, TSK ile Hizmet Kanunu'nun değiştirilmesi, 'Türkiye Cumhuriyeti'nin koruması ve kollanması' ile devletin kaldırılması, Gazze'ye yönelik saldırılar, Müslümanların Masmaviyeti (Innocence of Muslims) isimli filmi göstermeye girmesi gibi olaylar nefret söylemi için bir bağlam oluşturmdu.

2012 yılının son dört ayını incelediği raporda, nefret söylemi kapsamında değerlendirilen içerik sayısının yılın önceki dönemlerine benzerlik gösteren bir seviyede. Bu dönemde de nefret söylemi içerdiği tespit edilen metinlerin çoğunluğu ulusal basında yer aldı ve köşe yazılarında üretildi. Raporunda 'Taraf, Radikal, Sözcü ve Hürriyet gaz-

Jews and Armenians hate speech victims

According to a study by the Hrant Dink Foundation, Jews and Armenians are the communities most often subjected to hateful writing in the media with 25 percent of all cases, while Christians follow them at 18 percent. Based on news reports released within the last five months of 2012, the study evaluated the news that used ethnically or religiously discriminatory and racist expressions along with homophobic and gender-based hate speech.

The study showed that news including hate speech did not only target different religious or ethnic groups. Other groups singled out for attacks included homosexuals with 63 percent, transsexuals with 32 percent and women with 5 percent.

Alın Taşçıyan 24.10.2013 / STAR Türkiye'deki en umutsuz durum ayrımcılık. Bütün yaşal düzenleme-ler yapılsa bile ayrımcılık ölmek üzere. Aynı zamanda nefret söylemi üreten gazetelerin en önemli hedefi de...

Ayrımcılık bu kadar geniş bir yelpazede ve bu kadar vahim bir düzeyde. Ce-şitli kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları kendi ölçülerinde ayrımcılıkla savaşıyor ve insanları bilinçlendiriyor, tepki vermeye yönlendiriyor. Hrant Dink Vakfı da onlardan biri. 2009 yılından bu yana medyada ve sosyal medyada git gide tir-manan ayrımcılığın özellikle etnik ve di-

Medyadanın nefret söylemiyle imtihanı

Geçtiğimiz hafta Hrant Dink Vakfı tarafından İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde düzenlenen 'Ayrımcı Söylem ve Sosyal Medya' başlıklı panelde insan hakları, nefret söylemi, ırkçılık ve ayrımcılığa konulan tartışıldı. Panelin moderatörlüğünü İstanbul Bilgi Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nden Yard. Doç. İr Erhart üstlenirken, Oslo Üniversitesi Gazetecilik Çalışmaları bölümünden Prof. Elisabeth Eide katılıma olarak panelde yer aldı.

yayınlayan Jyllands-Posten'in ifade özgürlüğü hakkını savun-duğu için savınmak için bu kararları yayınlamaya devam etmemiz gerekir. Norveç başkanı karikatürleri yayınlamaya bir süre mesafeli yaldız, ancak birkaç sene sonra karikatürlerden birine yapılan saldırı girişiminden dolayı Norveç'te de toplumun çeşitli grupları, özellikle azınlıklarla kurulacak diyalog ne-dinde alıcılıca olmuştur" dedi. Hükümet ifade özgür-lüğünün yanında, azınlık hak-

Nefret söyleminde artış var

Hrant Dink Vakfı'nın yürüttüğü Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi çalışması kapsamında 2013 Ocak-Şubat-Mart-Nisan aylarını kapsayan medya izleme raporu yayımlandı. Rapor iki bölüm halinde sunuldu. Dini ve etnik grupları hedef alan içeriklerin yanı sıra kadın ve LGBT bireylere yönelik içerikler ise Diğer Dezavantajlı Gruplar başlığı altında birinci bölümde yer aldı.

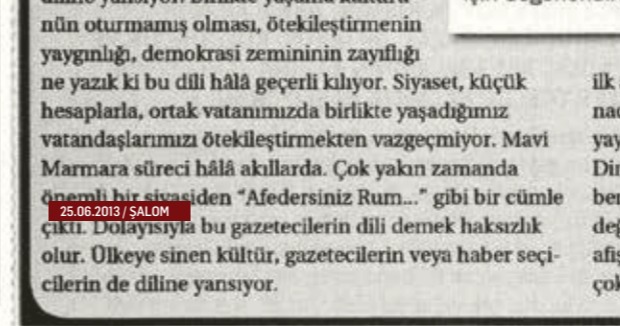
İstanbul Haber Servisi - Hrant Dink Vakfı'nın düzenlediği "Ayrımcı Söylem ve Sosyal Medya" panelinde konuşan Avrupa Konseyi'nde Online Toplu-k Nefret Yöneticisi Laszlo Földi, nefret söyleminin daha çok internet yoluyla yaygınlaştığını belirte-rek, "Bunu engellemek için si-yasi iktidarlarla değil, internet hizmeti sunan şirketlerle çalışılması gerekiyor. Çünkü hükümetler ve devletler interneti kontrol edemiyor. Güvenli in-ternet bu şirketler aracılığıyla sağlanabilir" dedi. İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin Santralistanbul kampusunda dün gerçekleştirilen panele Földi, Avrupa'da aşırılığın yeniden doğ-duğunu belirterek, 1. ve 2. Dünya savaşlarında yaşananların nefret söylemleri olduğunun öğretile-mesi durumunda tarihteki o nefret dolu günlere geri dönüşebileceğini ifade etti. Oslo Üniversitesi'nden Prof. Elisabeth Eide de şiddet eylemlerinde medyanın rolünün büyük olduğunu anlattı.

NEFRET SÖYLEMİ ARTTI Araştırmanın 2013 Ocak-Şubat-Mart-Nisan aylarını kapsayan dört aylık döneminde ulusal, etnik ve dini grupları hedef alan 104 köşe yazısı ve haber içeriği tespit edildi. 2013'ün ilk dört ayını oluşturan bu dönemde, nefret söylemi içeren yazıların sayısı önceki dönemlere kıyasla az da olsa bir artış gösterdi.

ERMENİLER İLK SIRADA Önceki dönemlerle benzer bir şekilde en fazla Ermeniler ve ardından, sırasıyla Yahudiler ve Hıristiyanlar hakkında nefret söylemi üretildi. İçeriklerde asi-ya da ikinci unsur olarak en sık hedef gösterilen diğer iki grup ise Rumlar ve Kürtler oldu. Diğer gruplara oranla daha düşük sayıda kalsa da, Kürtlere yönelik nefret söyleminde artış görüldü. BDP'nin Karadeniz gezisi, nefret söylemi üreten içeriklerin en önemli hedefi oldu. Nefret söylemi içeren

nefret söylemini en yaygın kullananların gazeteciler olduğunu belirtmiş. Bu sonuca ve görüşe katlıyor musunuz? Dink Vakfı'nın yaptığı araştırma basında-ki nefret söylemi üzerine olduğu için bu dili kullananların çoğunluğunun gazeteci olması normal. Bu ülkenin kodları, alt kültürü, memurundan gazetecisine, akademisyeninden siyasetçisine herkesin diline yansıyor. Birlikte yaşama kültürünün oturmamış olması, ötekileştirmenin yaygınlığı, demokrasi zemininin zayıflığı ne yazık ki bu dili hâlâ geçerli kılıyor. Siyaset, küçük hesaplarla, ortak vatanımızda birlikte yaşadığımız vatandaşlarımızı ötekileştirmekten vazgeçmiyor. Mavi Marmara süreci hâlâ akıllarda. Çok yakın zamanda önemli bir siyasiden "Afedersiniz Rum..." gibi bir cümle çıktı. Dolayısıyla bu gazetecilerin dili demek haksızlık olur. Okeye sinen kültür, gazetecilerin veya haber seçicilerin de diline yansıyor.

azaltmak için atılması gereken en somut adım ne olmalı gerektiğini düşünüyor musunuz? Bilinçlendirme ve afiş etmek çok etkili olur diye düşünüyorum. Nefret söylemi hakkında farkındalık yaratmak en önemli adım bence. İstem dışı gerek argo, gerek alt kültürden insanların diline yansıyan söylemin aslında rahatsız edici olduğunun altını çizilen eğitim programları, özellikle bu konuyu gündemine oturtan sivil toplum örgütlerinin çalışmaları ilk adım olarak bilinçlendirmeye katkıda bulunacaktır. Watchdog işlevi görececek çalışmalar da yaygın hataların azaltılmasında yardımcı olacaktır. Dink Vakfı'nın nefretsöylemi.org çalışmalarının benzerleri, daha kapsamlı, sadece medyada değil, eğitimde, reklamcılıkta yapılan hataların afiş edilmesi yasaklama ve cezalandırılmadan çok daha etkili olur diye düşünüyorum.

28.08.2013 / MİLLİYET

03.05.2013 / HÜRRİYET DAILY NEWS

25.08.2013 / SALOM

27.10.2013 / CUMHURİYET

verilen ödülü almaktan onur duyduğunu söyleyen Nataša Kandić, ödül ile iki kavramı ilişkilendirdiğini belirtti: Savaşlara doğru yaşananlar ve geçiş dönemlerinde bireylerin sorumlulukları.

2013 yılının ödül jürisi Timothy Garton Ash, İsmail Beşikçi, Rakel Dink, Costa Gavras, Nilüfer Göle, Alexander Iskandaryan, Etyen Mahçupyan ve Uluslararası 'Memorial' Topluluğu'ndan oluştu.

Yaklaşık 1.200 kişinin izlediği ödül töreni, ayrıca www.hrantdink.org ve www.hrantdinkodulu.org adreslerinden naklen yayınlandı. Geceye dair tüm detaylar, törenle eş zamanlı olarak vakfın ve ödülün Facebook ve Twitter hesaplarında, üç dilde (Türkçe, İngilizce ve Ermenice) yer aldı. Gecede Türkçe-İngilizce simultane çeviri yapıldı.

Aday önerilerinizi her yıl, 15 Ekim – 15 Nisan tarihleri arasında, www.hrantdinkodulu.org adresinde bulunan formu doldurarak ya da odul@hrantdink.org adresine e-posta atarak bize ulaştırabilirsiniz.

she remembered the meetings and interviews she had with hundreds of parents whose children were lost. In her speech, Kandić stated the importance of facing the history and accepting the personal responsibilities and the necessity of finding the mass graves so that parents and their beloved ones who are lost would have a grave at least their relatives could find peace. Kandić also emphasized the importance of empathy in the process of establishing peace and building bridges.

The 2013 *International Hrant Dink Award* jury consisted of Timothy Garton Ash, İsmail Beşikçi, Rakel Dink, Costa Gavras, Nilüfer Göle, Alexander Iskandaryan, Etyen Mahçupyan and International MEMORIAL Society.

Around 1.200 guests attended the award ceremony. The ceremony was broadcasted online at hrantdink.org and www.hrantdinkaward.org. The highlights of the award ceremony was shared realtime on the Foundation's and Award's Facebook and Twitter accounts in 3 languages Turkish, English and Armenian. During the award ceremony, simultaneous interpretation was provided in Turkish-English.

ÖZEL TEŞEKKÜRLER
SPECIAL THANKS TO

KONSEPT / TASARIM
CONCEPT / DESIGN
BÜLENT ERKMEN, BEK

ÖDÜL HEYKELCİĞİ TASARIMI
AWARD STATUE DESIGN
ERDAĞ AKSEL
TAN MAVİTAN

ÖDÜL MÜZİĞİ
AWARD MUSIC
ARTO TUNÇBOYACIYAN

MULTİVİZYON
MULTIVISION
ÜMİT KIVANÇ
BURAK ŞENBAK
TAMER BAŞARAN

SİMULTANE TERCÜME
SIMULTANEOUS INTERPRETATION
LEXICON CONFERENCE
INTERPRETERS
CEYLAN GÜRMAN ŞAHINKAYA
DENİZ CEBE

HALKLA İLİŞKİLER
PUBLIC RELATIONS
A&B İLETİŞİM A.Ş.

PRODÜKSİYON
PRODUCTION
MAHİR YILDIZ
UMUT KURÇ
NİHAN ARISOY
MURAT ERSAN
TAMAR NALCI
İZLEM OKTAY
DENİZ SAĞDIÇ
TURAN TAYAR

SESLENDİRME
VOICE-OVER
MAHİR GÜNSİRAY

YAZILI TERCÜME
TRANSLATION
NAZIM HİKMET RICHARD DİKBAŞ

VE TÜM
GÖNÜLLÜLERİMİZE...
AND ALL OUR
VOLUNTEERS...

ULUSLARARASI HRANT DINK ÖDÜLÜ
2013 KİTAPÇIK KAPAĞI
INTERNATIONAL HRANT DINK AWARDS
2013 BOOKLET COVER

Hrant Dink Ödülü Cumartesi Anneleri'ne

Uluslararası Hrant Dink Ödülleri'nin beşincisi törenle sahiplerini buldu. Türkiye'den Cumartesi Anneleri, Sırbistan'dan

Serkan AKKOÇ / AHT
ÖLDÜRÜLEN Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in doğum günü olan 15 Eylül'de, bu yıl beşinci kez verilen Uluslararası Hrant Dink Ödülleri Türkiye'den Cumartesi Anneleri/İnsanları ve Sırbistan'dan Natasa Kandic'e verildi. Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen gecede ödül komitesi adına konuşan Ayşe Kadioglu,

bu yılki ödül sahiplerinin ortak noktalarının hatırlamak, yüzleşmek ve barış için mücadele etmek olduğunu dikkat çekerek, "Biz bu alkışın buraya cesareti kucaklamaya, cesareti alkışlamaya geldik" dedi. **RAKEL DİNÇ VERDİ** Türkiye'den ödüle layık görülen Cumartesi Anneleri/İnsanları adına törene katalan Emine Ocak, Hanım Tosun ve İktbal Eren, ödülü jüri üyeleri Rakel Dink ve Uluslararası Memorial Topluluğu'nu temsil eden Alexander

Cherkasov'un elinden aldı. Ödülün diğer sahibi ise Sırbistan-Bosna Hersek savaş sırasında ve sonrasında Sırbistan savaş suçları ve suçlularıyla mücadele eden Sırp insan hakları savunucusu Natasa Kandic oldu. Ödülünü İsmail Beşikçi ve Ali Bayramoğlu'nun elinden alan Kandic, "Bu ödül benim ülkemle yakın bir ülkeden geliyor. Bu beni ayrıca mutlu ediyor. Çünkü bizim buralarda genelde bu tip mücadeleler ödüllendirilmez. Genelde ödüller ABD'den, Avrupa'dan gelir" diye konuştu.

Ödülü Cumartesi Anneleri/İnsanları adına Emine Ocak, Hanım Tosun ve İktbal Eren aldı.

Cumartesi Anneleri ve Kandic'e ödül

HRANT Dink Vakfı tarafından bu yıl 5'inci düzenlenen 'Uluslararası 2013 Hrant Dink Ödülü', 'Cumartesi Anneleri' ve sergisyözü Natasa Kandic'e verildi. Önceki gece Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen ödül töreni'nde Hakan Köksal ile Boşnaklı Caz Kızı **17.09.2013 / VATAN**

Uluslararası Hrant Dink Ödülü Cumartesi Anneleri ve Kandic'e verildi

Dink Ödülü pes etmeyenlere

KAYHAN AYHAN
Üğradığı suikast sonucu öldürülen Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in doğum günü olan 15 Eylül'de, bu yıl 5. kez verilen "Uluslararası Hrant Dink Ödülü / International Hrant Dink Award" sahiplerini buldu. Ödül bu sene Cumartesi Anneleri ve Sırp sergisyözü, avukatı ve insan hakları savunucusu Natasa Kandic'e verildi. Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda dün akşam gerçekleştirilen törenin sunuculuğunu oyuncu Olgun Şimşek yaptı. Cumartesi Anneleri adına ödülü, 1993'te gözaltında kaybedilen Hasan Ocak, 1995'te kaybedilen Fehmi Tosun'un eşi Hanım Tosun ve 1990'ların ortasında kaybedilen Hayrettin Eren'in ablası İktbal Eren, Dink'in eşi Rakel Dink'inci aldı. Hanım Tosun Kürtçe yaptığı konuşmada, "Ahmet Kaya'nın kendisi-

Ödülü, Cumartesi Anneleri adına Hanım Tosun aldı.
ni ölüme sürükleyen ödül töreninde söylediği gibi "bu ödülü tüm insan hakları savunucuları ve Cumartesi Anneleri adına alıyorum" diye konuştu. Kandic ise ödülünü İsmail Beşikçi ve Ali Bayramoğlu'ndan aldı. Kandic "Evlattarının ölümünün ardından anne ve babaya geriye bir kemik bile kalmaması acıların en büyüğü" dedi. Törende Hayko Cepkin ve Boğaziçi Caz Korusu birer dinleti sundu.

AKLİM NEREDE? Sinemada Psikiyatri

Kültür Servisi - Pera Film "Aklım Nerede? Sinemada Psikiyatri" programıyla psikiyatri ve sinema arasındaki ilişkiyi sorguluyor. Programda film gösteriminin yanı sıra konferans ve söyleşi düzenlenecek. 20 Eylül Cuma günü "A Single Man" ve "Melancholia" adı filmler seyirciye buluşacak. 21 Eylül Cumartesi günü "A Single Man", "Blindness" ve "The Skin I Live In" adı filmler gösterilecek ve psikiyatrilar Prof. Dr. Mert Savrun ve Prof. Dr. Vedat Şar'ın katıldığı bir söyleşi yapılacak. 22 Eylül Pazar günü ise programda "Virgin Suicides" ve "The Master" filmlerinin gösterimleri ve Prof. Dr. Zihni Sungur ile söyleşi yer alıyor. Program, 6 Eylül Perşembe günü "Blindness" ve "A Place Beyond the Pines" filmleriyle son bulacak.

'Utanc Duyuyorum!'

Kültür Servisi - Agos gazetesinin, Hrant Dink'in ve ailesinin avukatı Fethiye Çetin'in "Utanc Duyuyorum! Hrant Dink Cinayetinin Yargısı" adlı kitabı, Metin Yayınları'nın Siyahbeyaz/Güncel Araştırmalar dizisinde yayınlandı. Cinayetin görgü tanıklarından biri olan Çetin, bir linç atmosferi oluşturulurken Dink ile birliktiydi. Kitap, bildiklerini, sezdiklerini adli makamlara sunan, ancak soruşturulmadığını gören Çetin'in in unutmaya direnmek, hakikate ulaşmak, adalete erişmek için kamuoyuna ve adli makamlara yaptığı bir çağrı.

Hrant Dink ödülleri verildi

Dink ödülü 'Cumartesi Anneleri'ne

Agos gazetesi Genel Yayın Yönetmeni, Ermeni gazeteci Hrant Dink 19 Ocak 2007 günü İstanbul Şişli'de vurularak öldürülmüştü. Hrant Dink'in doğum günü olan 15 Eylül'de her yıl 'Uluslararası Hrant Dink Ödülü' veriliyor. Bu yıl ödül jürisinde yazar İsmail Beşikçi, Hrant Dink'in eşi Rakel Dink, dünya çapında ünlü yönetmen Costa Gavras yer alıyordu. Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde dün yapılan törende ödül; kayıp çocukları için her cumartesi İstanbul Galatasaray Meydanı'nda oturma eylemi yapan Cumartesi Anneleri'ne verildi.

İrland Dink Vakfı tarafından ver-
luslararası Hrant Dink Ödülü'nün
si Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde
ileştirilen törenle sahiplerine ver-
ğün Şimşek'in sunuculuğunu
törenle, gecenin açılışı ise
o Cepkin yaptı. Törende ilk olarak
komitesi adına konuşan Ayşe
ğlu, her yıl olduğu gibi bu yıl da
sahiplerinin 15 Nisan tarihine
göstermiş olan adaylar arasın-
uluslararası jüri tarafından iki
bir seçime belirlendiğini belirtti.
ğlu, bu seneki ödül sahiplerinin
noktalarının "hatırlamak, şmek
ve barış için mücadele
" cesaretini göstermeleri
jünü söyledi.

Bu yıl Hrant Dink Ödülü Cumartesi Anneleri ve Sırbistan'dan Natasa Kandic'e verildi. Törende konuşan Cumartesi Anneleri, mücadelelerinin sürdüğüne dikkat çekti. Kandic ise ödülü almaktan mutluluk duyduğunu söyledi

töreğinde ise, 2013 Uluslararası Hrant Dink Ödülü sahibi Cumartesi Anneleri'ne ödüllünü jüri üyeleri Rakel Dink ve Uluslararası Memorial Topluluğu'nu temsil eden Alexander Cherkasov verdi. Ödülü Cumartesi Anneleri ve kayıp yakınları Hanım Tosun, İktbal Eren ve Emine Ocak aldı. Törende konuşan Emine Ocak, Kürtçe yaptığı konuşmasında, "Çok teşekkür ederiz. Ama keşke bu ödülü alma durumunda olmasaydık. Keşke çocuklarımız bizimle beraber olsaydı. Keşke Hrant abı yanımızda olsaydı. Önceki-
gerçekleri yazmaktan taviz vermeyen ve bu yüzden katledilen gazeteci Apé Müsa ve Vedat Aydın'ın, ilkesinde kendiliğinde şarkı söylemek istediği için linç girişiminde bulunulan ve bu yüzden sürgün hayatı yaşamak zorunda kalan Ahmet Kaya'yı anıyorum" diye konuştu. İktbal Eren ise, "Bu ödülü bizi mücadelemden yalnız bırakmayan ve emeklerimizin dolayın İnsan Hakları Derneği Dıyrbakar Şubesi eski Başkanı Muharem Erbey'e atlıyoruz" dedi. **Ödül için onur duyuyorum** Ödülün diğer sahibi 1990'lı yıllarda Yugoslavya'da yaşanan çatışmalar sırasında işlenen savaş suçlarını belgeleyen Sırbistan'dan Natasa Kandic'e ise ödüllünü İsmail Beşikçi ve Ali Bayramoğlu verdi. Kandic, ödüllünü aldığı sırada yaptığı konuşmasında, "Bu ödülü almaktan onur duyduğumu söylüyordum. Bir anne ya da baba için kayıp olan çocukların mezarlarını bile bulmak çok önemlidir" diyen Kandic, "Çünkü hiç olmazsa artık ailelerin gidip ziyaret edebilecekleri bir mezarın olacaktır. Yıllarca bölgem Balkanlarda çok kötü savaşlar yaşandı. Ve şu an yaklaşık 130 bin insan orada yaşanan savaşlardan dolayı kayıp durumda. Türkiye'de yaşanan olayların çok iyi anlıyorum" dedi. **İSTANBUL / DHA**

BASINDAN PRESS CLIPPINGS

Hrant Dink Ödülü Sahiplerini Buldu

01.10.2013 / PAROS
Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün beşincisi, 15 Eylül'de gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu. Ödülü, Türkiye'den Cumartesi Anneleri, Sırbistan'dan ve Natasa Kandic'e verildi.

Geçmişle hesaplaşma siyasetçilere bırakılmayacak kadar önemlidir

AKIN ÜNDEMİR SÖZ
Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün beşinci Türkiye'den Cumartesi Anneleri ve Sırbistan'dan Natasa Kandic'e verildi. Ödülü, Türkiye'den Cumartesi Anneleri, Sırbistan'dan ve Natasa Kandic'e verildi.

Dink Ödülü Cumartesi Anneleri'nin

Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün beşincisi, Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu. Bu yıl ödülü Cumartesi Anneleri ve Bosna-Sırp savaşında yaptıklarından dolayı avukatı Natasa Kandic'e verildi.

Saturday Mothers, Serbian rights activist receive Hrant Dink Award

The International Hrant Dink Award was presented for the fifth time on Dink's birthday, Sept. 15, to Serbian human rights activist Natasa Kandic and to the Saturday Mothers, an advocacy group seeking justice for enforced disappearances in Turkey.

The award is presented every year to two people or groups from inside and outside Turkey who work for a world free of discrimination, racism and violence, take personal risks for their ideals, use the language of peace and, by doing so, inspire and encourage others, the International Hrant Dink Foundation announced. "With this award, the foundation aims to remind all those who struggle for these ideals that their voices are heard, their work is visible and that they are not alone, and also to encourage everyone to fight for their ideals," the foundation's statement said.

Dink Ödülü Cumartesi Anneleri'nin

Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün beşincisi, Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu. Ödülü, Türkiye'den Cumartesi Anneleri, Sırbistan'dan ve Natasa Kandic'e verildi. Ödülü, Türkiye'den Cumartesi Anneleri, Sırbistan'dan ve Natasa Kandic'e verildi.

Dink Ödülü Cumartesi Anneleri'nin

Uluslararası Hrant Dink Ödülü'nün beşincisi, Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu. Ödülü, Türkiye'den Cumartesi Anneleri, Sırbistan'dan ve Natasa Kandic'e verildi. Ödülü, Türkiye'den Cumartesi Anneleri, Sırbistan'dan ve Natasa Kandic'e verildi.

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
NORA MILDANOĞLU

AGBU GORİZ SEMİNERİ

AGBU GORİZ SEMINAR

PROJE ORTAKLARI
PROJECT PARTNERS

AGBU
EUROPE

GORİZ
AGBU

AGBU Avrupa'nın (Armenian General Benevolent Union/ Ermeni Hayırseverler Genel Birliği) 2009 yılında başlattığı GORİZ programı, Avrupa'nın farklı ülkelerinden geleceğin Ermeni liderlerine ulaşmayı, eğitmeyi, onlara rehberlik etmeyi, onların da içinde oldukları bir ağ kurmayı ve onlara Ermeni toplumları ve Ermenistan için yararlı projeler gerçekleştirebilmeleri için destek vermeyi amaçlıyor.

Beşinci GORİZ semineri, 31 Ekim – 3 Kasım tarihleri arasında, AGBU Avrupa ve Hrant Dink Vakfı ortaklığında gerçekleşti. Bu yılki seminer programı, Avrupa'daki genç Ermeni liderlerine, günümüz Türkiye'sinde Ermenileri etkileyen değişimleri öğrenme ve tartışma fırsatı sunmayı hedefledi. Seminer, Ermenistan, Belçika, Bulgaristan, Fransa, Gürcistan, Almanya, Yunanistan, İtalya, Polonya, Romanya, Rusya, Türkiye ve Ukrayna'dan katılımcıların ülkelerindeki çalışmalarını güçlendirecek bilgi ve birikimi sunmayı amaçladı.

Dört günlük seminer programı kapsamında, 22 GORİZ katılımcısı, İstanbul'daki Ermeni mirasının, özellikle

eğitim ve medya kanallarıyla nasıl korunmaya çalışıldığı hakkında bilgi edindi. Katılımcılar, 31 Ekim – 3 Kasım 2013 tarihleri arasında, farklı alanlardan uzman kişilerle bir araya geldi. Görüşülen isimler arasında Getronagan Ermeni Lisesi Müdürü Silva Kuyumciyan, Agos gazetesinden Pakrat Estukyan, Hrant Dink Vakfı'ndan Cengiz Aktar, İbrahim Betil ve Rakel Dink, Aras Yayıncılık'tan Ararat Şekeryan, 'Turkey and the Armenian Ghost' (Türkiye ve Ermeni Hayalet) kitabının yazarları Le Monde gazetesinden Laure Marchand ile Guillaume Perrier bulunuyor. Katılımcılar, Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenen *Müslümlaş(tırıl)mış Ermeniler Konferansı*'na katılma ve *Türkiye-Ermenistan Gazeteciler Diyalog Programı*'nın katılımcılarıyla da bir araya gelme fırsatını buldu.

Program kapsamında, önceki yıllarda, Venedik'te 'Lobicilik' (2009), Erivan'da 'Demokrasi ve Katılım' (2010), Brüksel'de 'Avrupa Vatandaşlığı' (2011) ve Yerevan'da 'Medya Eğitimi' (2012) başlıklı seminerler düzenlendi.

AGBU Avrupa, AGBU'nun bir şubesidir. 1906'da kurulan AGBU, dünyanın en büyük kâr amacı gütmeyen Ermeni kurumudur. AGBU Avrupa, kurumun pan-Avrupa etkinliklerini koordine ediyor ve geliştiriyor; eğitim, liderlik eğitimleri, kültür, kültürel miras, yardımseverlik ve AB halkla ilişkiler alanlarında yürüttüğü etkinliklerle Ermeni kimliğini ve mirasını koruyor ve sürdürüyor (www.agbu.org).

GORİZ is an AGBU (Armenian General Benevolent Union) Europe initiative launched in 2009 to identify, train, advise and network the future leaders of European Armenian communities and provide them with support in their community projects, whether in Europe or in Armenia.

The fifth GORİZ seminar took place in Istanbul from October 31st to November 3rd; the seminar was organised in partnership between AGBU Europe and the Hrant Dink Foundation. This year's seminar particularly had the aim of giving young Armenian leaders from around Europe a unique opportunity to explore and discuss the transformations affecting Armenians in Turkey today. The seminar aimed to equip the participants with new knowledge that will strengthen their work in their home countries of Armenia, Belgium, Bulgaria, France, Georgia, Germany, Greece, Italy, Poland, Romania, Russia, Turkey and Ukraine.

Throughout the four-day seminar, the 22 GORİZ participants explored how the Armenian heritage is

being preserved in Istanbul, particularly through education and the media. From October 31st to November 3rd, the group attended back-to-back meetings with leaders in various fields. They included Silva Kuyumciyan, head of Istanbul's Getronagan Armenian High School; Pakrat Estukyan from Agos; Cengiz Aktar, İbrahim Betil and Rakel Dink from the Hrant Dink Foundation; Ararat Şekeryan from Aras Publishing House and Le Monde journalists Laure Marchand and Guillaume Perrier, authors of 'Turkey and the Armenian Ghost'. The participants also had the opportunity to attend the *Conference on Islamized Armenians*, held in Boğaziçi University, and to meet the participants of the *Turkey-Armenia Journalists' Dialogue Programme*.

This seminar follows earlier events in Venice (2009, on lobbying), Yerevan (2010, on democracy and participation), Brussels (2011, on European citizenship) and Yerevan (2012, media training).

AGBU Europe is the European branch of the AGBU. Established in 1906, AGBU is the world's largest non-profit Armenian organisation. AGBU Europe coordinates and develops the pan-European activities of the organisation; it preserves and promotes the Armenian identity and heritage through programs in the fields of education, leadership training, culture, heritage, humanitarian and EU public affairs (www.agbu.org).

HRANT DINK ARŞİVİ Hrant Dink Vakfı'nın en önemli çalışmaları arasında yer alan *Hrant Dink Arşivi*, Hrant Dink'in düşüncelerini yeni kuşakların hizmetine sunmayı amaçlıyor.

Bu doğrultuda, arşiv disiplini içerisinde yürütülen çalışmada, Hrant Dink'in yazı ve fotoğraflarından oluşan kapsamlı bir külliyat oluşturuldu. Arşiv çalışması, sadece Hrant Dink isminin nelere tekabül ettiğini göstermesi açısından değil, çok değer verdiği gençlerin onun düşüncelerinden ilham alması açısından da önem taşıyor. Bu birikimden yararlanmak isteyen kişilerin empati, diyalog, eleştirel düşünce ve sorgulayıcı yaklaşımla, düşünce hayatına tekrar tekrar katkı sağlaması en büyük kazanım olacaktır.

Hrant Dink Arşivi çalışmaları, Yazı Arşivi, Görsel Arşiv ve Belge Arşivi olarak üç ana başlık altında devam ediyor.

BELGE ARŞİVİ Hrant Dink'e ait yazışmalar, mektuplar, basın açıklamaları, taziye mektupları ile Hrant Dink'e adanmış etkinliklerin arşivlenmesiyle devam ediyor.

YAZI ARŞİVİ Hrant Dink'in Agos, Birgün ve Yeni Binyıl gazetelerinde yayımlanmış yazıları ile Marmara gazetesinde 'Çutag' ismiyle yazdığı Ermenice kitap tanıtımları bir araya getirildi. Hrant Dink ile yapılmış röportajlar ve 19 Ocak 2007 öncesine ait Hrant Dink'le ilgili yazılmış makale ve haberler, bu arşivde toplandı. Hrant Dink'in katledilmesinin ardından yazılı ve görsel basında çıkan haberlerin günlük olarak arşivlenmesi devam ediyor.

GÖRSEL ARŞİV Hrant Dink'in katıldığı toplantılar, televizyon programları, konferansların video ve ses kayıtları ile Hrant Dink'in katledilmesinden önce ve sonra yapılmış belgesel, kısa film ve şarkıların arşivlenmesine devam ediyor.

Dink'in çocukluk, gençlik, aile, çalışma hayatına ait fotoğraflar, 19 Ocak 2007 sonrası cenazenin, anmaların, dava duruşmalarının ve Dink'in anısına yapılan toplantıların fotoğrafları Fotoğraf Arşivi'nde toplanıyor.

Hrant Dink Arşivi'ni geliştirmek için Hrant Dink'e ait her tür yazı, konuşma, kayıt, fotoğraf ve belgeyi bizlerle paylaşmanızı bekliyoruz.

arsiv@hrantdink.org

DİRAN BAKAR ARŞİVİ Avukat Diran Bakar, 40 yıllık meslek hayatının büyük bölümünü, gayrimüslim cemaatlere ait vakıfların el konan mülkleri konusundaki adaletsizliklerle mücadele ederek geçirdi.

2002 yılında, Hrant Dink'e verdiği bir röportajda, "36 Beyannamesi'ne yıllarımı vererek onunla boğuştu, o nedenle en ufak bir iyileştirmeyi dahi olumlu karşılıyorum" demesi, haksızlıklara karşı mücadelede kararlılığının ve inancının bir ifadesiydi.

Aynı zamanda Agos gazetesinin ilk imtiyaz sahibi ve Yazı İşleri Müdürü olan Bakar, 30 Mart 2009 tarihinde vefat etti. Bakar'ın avukatlığını üstlendiği dava dosyalarının da içeren yaklaşık 40 bin adet belge, ailesinin izniyle dijital ortama aktarıldı. *Diran Bakar Arşivi*'nden yararlanmak isteyenlerin belgelere ulaşmasını kolaylaştırmak amacıyla tasnifleme işlemi devam etmektedir.

ARŞİV ARCHIVE

ARŞİV SORUMLUSU
ARCHIVE MANAGER
MURAT GÖZOĞLU

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS
FRIENDS OF HRANT DINK – BOSTON

FOTOĞRAF / PHOTOGRAPH: RIFAT DEDEOĞLU

ARŞİV SORUMLULARI
ARCHIVE MANAGERS
MURAT GÖZOĞLU
ÖZLEM ZİNGİL

DESTEKÇİLER
SUPPORTERS
FRIENDS OF HRANT DINK – BOSTON

HRANT DINK ARCHIVE The *Hrant Dink Archive*, one of the most crucial pillars of the Hrant Dink Foundation, aims to put Hrant Dink's thoughts into service for new generations.

In line with this aim, an entire corpus composed of Hrant Dink's writings and photographs has been compiled. The Archive is important not only because it shows what Hrant Dink's name corresponds to, but also because it gives inspiration to young people who were very much valued by Hrant Dink himself. The biggest achievement will be recurrent contributions of the people, who benefit from his archive, to the world of thought with empathy, dialogue and critical thinking.

The *Hrant Dink Archive* continues to enlarge its Writings Archive, Visual Archive and Document Archive.

DOCUMENTS ARCHIVE Hrant Dink's correspondences, letters, press releases, and letters of condolence are still being archived.

WRITINGS ARCHIVE The articles of Hrant Dink that were published in Agos, Birgün and Yeni Binyıl newspapers and the book critics that he wrote in Armenian under the pen name "Çutag" for the Marmara newspaper were compiled. The interviews made with Hrant Dink as well as the articles and news items written about Hrant Dink before January 19th, 2007, were collected in the Newspapers-Journals Archive. The daily archiving effort of news covered in the media after the murder of Hrant Dink still continues.

VISUAL ARCHIVE The video and voice recordings of the meetings, TV programs, conferences that Hrant Dink attended as well as the documentaries, short movies and songs are still being archived.

Photographs of Hrant Dink in his childhood, youth, family, and work life as well as the funeral, commemorations, trials and meetings that took place after January 19th, 2007 are being collected in the Photograph Archive.

To further improve the *Hrant Dink Archive*, you are welcome to share with us all kinds of writings, speeches, records, photographs and documents of and related to Hrant Dink.

arsiv@hrantdink.org

DİRAN BAKAR ARCHIVE Attorney Diran Bakar spent most of his 40 years career fighting against the injustices caused by the confiscation of properties owned by the non-Muslim community foundations.

In an interview with Hrant Dink in 2002, Mr. Bakar said "I have struggled with the 36 Declaration dedicating my years; therefore I consider even a slightest improvement as a positive step". This demonstrates how determined and dedicated he was in his fight with injustice.

Diran Bakar, who was the first publisher and chief editor of Agos weekly, passed away on March 30th, 2009. With the permission of his family, 40 thousand documents of 650 case files that he had been working on were transferred to digital media. We continue our classification efforts to enable an easy access to the *Diran Bakar Archive*.

HAGOP AYVAZ ARŞİVİ Türkiye tiyatro tarihinin unutulmaz isimlerinden Hagop Ayvaz'ın sanat hayatı ve yaşamı boyunca topladığı tiyatro tarihi ile ilgili binlerce fotoğraf, makale, dergi, kitap ve belgelerin arşivlenmesi projesine Nisan 2011'de başlandı.

Figüran olarak 1929'da başladığı tiyatroya sergilediği ve yazdığı oyunlarla yaşamının sonuna kadar emek veren Hagop Ayvaz, aynı zamanda Türkiye'nin en uzun süre yayımlanan Ermenice tiyatro dergisi olma özelliğine sahip 'Kulis'i, 1946-1996 tarihleri arasında aralıksız yayımladı.

Hagop Ayvaz'ın Türkiye'nin tiyatro tarihine ışık tutan arşivi, birçok araştırmacı ve tiyatrocunun için son derece önemli bir kaynak olma özelliği taşıyor. Arşivde, 10 bine yakın fotoğraf, oyun davetiyeleri ve gazete kupürlerinin yanı sıra, Türkiyeli önemli tiyatrocuların hayatları ve tiyatro oyunları üzerine makaleler bulunuyor. Arşiv, aynı zamanda Türkiye'de tiyatro sanatının

gelişimine katkıları göz ardı edilen, pek çoğu unutulmuş gayrimüslim tiyatrocular ve tiyatro çalışanlarının eserlerini de gün yüzüne çıkarıyor.

Proje, Hagop Ayvaz'ın ardında bıraktığı bu değerli arşivin kalıcı olmasını ve dijital ortama aktararak kolay ulaşılır bir kaynak haline gelmesini amaçlıyor.

Projede şimdiye kadar Türkiye tiyatro tarihine ilişkin yaklaşık 6 bin fotoğraf ve belge ayrı ayrı zarflanarak arşiv sistematığı içerisinde numaralandırıldı. Zarflanan fotoğrafların yaklaşık 3 bini taranarak bilgisayar ortamına aktarıldı ve 4.700 kadar fotoğrafın tüm bilgileri ve açıklamaları Ermenice ve Türkçe dillerinde kayıt altına alındı.

Projenin hedefleri arasında, tasnif edilmekte olan fotoğraf ve belgelerden yararlanılarak sergi açmak, internet sitesi kurmak ve kaynak bir kitap yayımlamak bulunuyor.

İSTANBUL ERMENİ VAKIFLARI ARŞİVİ Mart 2011 – Aralık 2012 tarihleri arasında, İstanbul'daki Ermeni vakıfların el konan mülkleriyle ilgili yürütülen çalışma kapsamında, İstanbul'daki 17 Ermeni vakfının arşivinde çalışmalar yürütüldü.

Arşivlerini, bu çalışma için bize açan vakıfların tüm belgeleri, taşınmazlarla ilgili olmasalar da dijital ortama aktarıldı ve sınıflandırıldı. Arşivlerdeki çalışmalarda, 16 gönüllü, araştırmacılara yardımcı oldu. Proje kapsamında, mevcut arşiv belgelerinden yaklaşık 35 bin Türkçe belgenin tasnifleme işlemlerine ve Ermenice, Osmanlıca, Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Yunanca dillerinde olan yaklaşık 42 bin belgenin Türkçeye çevrilme çalışmalarına başlandı.

Dijital ortama aktarılan yaklaşık 77 bin belge, Ermeni Patrikhanesi ile yazışmalar, tapular, vaktiz kayıt defterleri, fermanlar, öğrenci kayıtları, karneler, ders notları, fotoğraflar, fatura ve makbuz gibi Ermenice, Osmanlıca ve Türkçe gibi çeşitli dillerde malzemeleri içeriyor. Hrant Dink Vakfı'nda bulunan dijital arşiv, herkesin kullanımına açık olacaktır.

Arşivleri dijital ortama aktarılan vakıflar

- Beyoğlu Surp Ğazar Ermeni Katolik Mıhıtarıyan Mektep ve Manastırı Vakfı (Bomonti Ermeni Katolik İlköğretim Okulu)
- Beykoz Surp Nigoğayos Ermeni Kilisesi Vakfı
- Beyoğlu Anarad Hığutyun Ermeni Katolik Rahibeler Manastırı ve Mektebi Vakfı
- Boyacıköy Surp Yerits Mangants Ermeni Kilisesi Vakfı
- Elmadağ Surp Agop Ermeni Hastanesi Vakfı
- Galata Surp Krikor Lusavoriç (Cercis) Ermeni Kilisesi Vakfı
- Gedikpaşa Protestan Kilisesi ve Mektebi Vakfı
- Halıcioğlu Surp Asdvadzadzin Ermeni Kilisesi ve Kalfayan Yetimhanesi Vakfı
- Karaköy Surp Pirgiç Ermeni Katolik Kilisesi Vakfı
- Kocamustafapaşa Anarad Hığutyun Ermeni Katolik Kilisesi Vakfı
- Kumkapı Surp Harutyun Ermeni Kilisesi ve Mektebi Vakfı
- Kuzguncuk Surp Krikor Lusavoriç Ermeni Kilisesi Vakfı
- Ortaköy Surp Krikor Lusavoriç Ermeni Katolik Kilisesi Vakfı
- Şişli Karagözyan Ermeni Yetimhanesi Vakfı
- Topkapı Surp Nigoğayos Ermeni Kilisesi, Levon Vartuhyan Mektebi ve Mezarlığı Vakfı
- Üsküdar Surp Garabed Ermeni Kilisesi Vakfı
- Yeniköy Küd Dipo Surp Asdvadzadzni Ermeni Kilisesi Vakfı

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
MELİSA KABARACIYAN

PROJE KOORDİNATÖRÜ
PROJECT COORDINATOR
MELİSA KABARACIYAN

DESTEKÇİ
SUPPORTER

HAGOP AYVAZ ARCHIVE The archiving project that started in April 2011 covers thousands of photos, articles, documents, magazines and books about theatre history that Hagop Ayvaz, the unforgettable figure in the Turkish theatre history, collected throughout his life.

He made outstanding efforts in theatre where he had started as a walker-on the stage in 1929, with the plays he wrote, with the plays he performed and put on the stage. Meanwhile, he regularly published Turkey's longest issued Armenian theatre magazine Kulis between 1946-1996.

The archives of Hagop Ayvaz shed light on Turkey's history of theatre and serve as a very significant source for a great number of researchers and artists. In addition to an approximate of 10 thousand photos, the archive contains the invitation cards to plays, newspapers clippings and articles about the lives and works of prominent theatre artists. Moreover, the archive unearths the great efforts of the non-Muslim

artists and theatre workers whose contributions to the artistic development in Turkey have been ignored and/or forgotten.

This project aims to make this valuable archive permanent and to turn it into an easily accessible source by means of transferring all the documents into a digital platform.

Up to now, almost six thousand photos and documents about the history of theatre have been enveloped one by one and re-enumerated in an excel database for enabling easy-to-find searches. Three thousand of the enveloped photographs have been scanned and the four thousand and seven hundred of them have been listed with information notes in Turkish and Armenian.

Creating a website from all the rearranged photos and documents, holding an exhibition, and publishing a reference book are amongst the goals of this project.

ARCHIVE OF ARMENIAN FOUNDATIONS IN ISTANBUL Within the scope of study on the seized properties of Armenian foundations in Istanbul, archiving work has been carried out in the archives of 17 Armenian foundations from March

2011 to December 2012. All documents of foundations which opened their archives to us have been digitalized and classified including those archives on immovable properties as well as others. 16 volunteers helped the researchers during the archiving effort. As part of this project, we have started classification of app. 35.000 Turkish documents and translation of app. 42.000 documents written in Ottoman Turkish, Armenian, French, German, Italian and Greek.

There are about 77.000 digitalized documents that include various materials such as correspondences with the Armenian Patriarchate, title deeds, registers of baptism, Edicts of Sultans, students' school registers, school reports, course materials, photographs, invoices, receipts mostly in Armenian, Ottoman Turkish and Turkish. Digital archives kept at the Hrant Dink Foundation will be for everybody.

Foundations whose archives have been digitalized are as follows:

- Beyoğlu Anarad Hığutyun Armenian Catholic Nuns' Monastery and School Foundation
- Beyoğlu Surp Ğazar Armenian Catholic Mıhıtarıyan School and Monastery Foundation (Bomonti Armenian Catholic Primary School)
- Beykoz Surp Nigoğayos Armenian Church Foundation
- Boyacıköy Surp Yerits Mangants Armenian Church Foundation
- Elmadağ Surp Agop Armenian Hospital Foundation
- Galata Surp Krikor Lusavoriç (Cercis) Armenian Church Foundation
- Gedikpaşa Armenian Protestant Church and School Foundation
- Halıcioğlu Surp Asdvadzadzin Armenian Church and Kalfayan Orphanage Foundation
- Karaköy Surp Pirgiç Armenian Catholic Church Foundation
- Kocamustafapaşa Anarad Hığutyun Armenian Catholic Church Foundation
- Kumkapı Surp Harutyun Armenian Church and School Foundation
- Kuzguncuk Surp Krikor Lusavoriç Armenian Church Foundation
- Ortaköy Surp Krikor Lusavoriç Armenian Catholic Church Foundation
- Şişli Karagözyan Armenian Orphanage Foundation
- Topkapı Surp Nigoğayos Armenian Church, Levon Vartuhyan School and Cemetery Foundation
- Üsküdar Surp Garabed Armenian Church Foundation
- Yeniköy Küd Dipo Surp Asdvadzadzni Armenian Church Foundation

YAYINLAR PUBLICATIONS

HRANT DINK VAKFI YAYINLARI, HRANT DINK'İN HAYALLERİNİ, MÜCADELESİNİ, DİLİNİ VE YÜREĞİNİ YAŞATMAK AMACIYLA KURULMUŞ OLAN HRANT DINK VAKFI'NIN ÇATISI ALTINDA, DİYALOG, BARIŞ VE EMPATİ KÜLTÜRÜNÜ GELİŞTİRECEK YAYINLAR YAPAR.

BU TEMEL İLKELER İŞİĞİNDE,

- TÜRKİYE'NİN DEMOKRATİKLEŞMESİ, KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİN BİR ZENGİNLİK, FARKLILIĞIN BİR HAK OLARAK KABUL GÖRMESİ, TOPLUMLAR ARASINDAKİ KÜLTÜREL İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİ AMACIYLA MİLLİYETÇİLİKTEN, IRKÇILIKTAN VE AYRIMCILIKTAN ARINDIRILMIŞ, ÇOCUKLARA VE GENÇLERE YÖNELİK PROJELERİ DE KAPSAYAN AKADEMİK VE AKADEMİ DIŞI YAYINLAR YAPMAYI;
- TÜRKİYE'DE ÇOĞU ZAMAN YÜZEYSEL BİR ŞEKİLDE YÜRÜTÜLEN, GÜNCEL, SİYASAL-TOPLUMSAL-KÜLTÜREL TARTIŞMALARA İLİŞKİN DERİNLEMESİNE SORULAR SORMAYA OLANAK TANIYAN TELİF VE ÇEVİRİ ESERLERE DAYALI DİZİLER OLUŞTURMAYI;

- HRANT DINK VAKFI'NIN KURMAYI AMAÇLADIĞI, ERMENİ ARAŞTIRMALARINA ODAKLANAN BİR ENSTİTÜNÜN TEMELLERİNİ OLUŞTURMAYA YÖNELİK OLARAK, ERMENİLERİN TARİHİ, KÜLTÜRÜ VE YAŞANTISIYLA İLGİLİ YAYINLAR YAPMAYI;
- HRANT DINK'İN BÜTÜN YAZILARINI VE KONUŞMALARINI YAYIMLAYARAK, ONUN FİKİRSEL MİRASININ YAYGINLAŞMASINA VE GELECEK NESİLLERE AKTARILMASINA ARACILIK ETMEYİ;
- HRANT DINK'İN, MİLYONLARCA İNSANIN YÜREĞİNE NÜFUZ ETMESİNİ SAĞLAYAN, İÇTEN VE DEMOKRAT TAVRININ TAKİPÇİSİ OLARAK, AYRIMCILIĞA MARUZ KALAN GRUPLARIN SESLERİNİ DUYURMALARINI SAĞLAYACAK, GENİŞ HALK KİTLELERİNE ULAŞMAYI HEDEFLEYEN KİTAPLAR YAYIMLAMAYI HEDEFLER.

HRANT DINK FOUNDATION PUBLICATIONS PUBLISHES WORKS THAT SUPPORT THE DEVELOPMENT OF A CULTURE OF DIALOGUE, PEACE AND EMPATHY. IT IS PART OF THE HRANT DINK FOUNDATION WHICH WAS ESTABLISHED FOR THE PERPETUATION OF THE VISION, STRUGGLE, MESSAGE AND IDEALS OF HRANT DINK.

IN THE LIGHT OF THESE FOUNDING PRINCIPLES, PUBLICATIONS HAS THE FOLLOWING AIMS:

- TO PUBLISH ACADEMIC AND NON-ACADEMIC PUBLICATIONS AS WELL AS PROJECTS ORIENTED TOWARDS CHILDREN AND YOUNG PEOPLE PURGED OF NATIONALISM, RACISM AND DISCRIMINATION, TOWARDS THE DEMOCRATISATION OF TURKEY, THE ESTABLISHMENT OF AN UNDERSTANDING OF CULTURAL DIVERSITY AS A FUNDAMENTAL VALUE AND 'DIFFERENCE' AS A RIGHT; AND THE DEVELOPMENT OF CULTURAL RELATIONS BETWEEN THE PEOPLES OF ALL COUNTRIES.
- TO CREATE SERIES FORMED OF ORIGINAL AND TRANSLATED WORKS THAT WILL ENABLE THOROUGH AND IN-DEPTH INQUIRIES IN THE DOMAIN OF CONTEMPORARY, POLITICAL-SOCIAL-CULTURAL DEBATES WHICH ARE ALL TOO OFTEN

CONDUCTED IN A SUPERFICIAL MANNER IN TURKEY.

- TO PUBLISH WORKS ON ARMENIAN HISTORY, CULTURE AND EVERYDAY LIFE WITH A VIEW TO ESTABLISHING THE FOUNDATIONS OF AN INSTITUTE FOCUSING ON ARMENIAN STUDIES WHICH THE FOUNDATION AIMS TO FOUND.
- TO PUBLISH THE COMPLETE WRITINGS AND SPEECHES OF HRANT DINK AND TO FACILITATE THE DISSEMINATION AND TRANSMISSION TO FUTURE GENERATIONS OF HIS INTELLECTUAL HERITAGE.
- WITH CONTINUED DEDICATION TO HRANT DINK'S SINCERE AND DEMOCRATIC APPROACH THAT PENETRATED THE HEARTS OF MILLIONS OF PEOPLE, TO PUBLISH BOOKS TARGETING THE WIDER MASSES TOWARDS GIVING VOICE TO GROUPS SUBJECTED TO DISCRIMINATION.

HRANT DINK VAKFI YAYINLARI

HRANT DINK FOUNDATION
PUBLICATIONS

78

TÜYAP KİTAP FUARLARI Hrant Dink Vakfı Yayınları, TÜYAP Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. ve Türkiye Yayıncılar Birliği işbirliğiyle 2-10 Kasım tarihleri arasında düzenlenen 32. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı'na katıldı. Fuar süresince, 2013 yılı içinde Hrant Dink Vakfı Yayınları'ndan yayımlanan yeni kitaplara ziyaretçiler yoğun ilgi gösterdi. 15 Mayıs Dünya Vicdani Retçiler Günü'nde yayımlanan *Asker Doğmayanlar* kitabının yazarı Pınar Öğünç, 9 Kasım tarihinde, Vakfın standında okuyucuları ile buluştu.

Vakıf Yayınları ayrıca, 14-19 Mayıs tarihleri arasında düzenlenen Diyarbakır 4. Kitap Fuarı'nda, Diyarbakırlı okuyucularıyla buluştu.

TUYAP BOOK FAIRS Hrant Dink Foundation Publications took part in the 32nd International Istanbul Book Fair from November 2nd to 20th, organised by TÜYAP Fairs in partnership with Publishers Association of Turkey. During the fair, visitors showed great interest in the books published by the Hrant Dink Foundation Publications in 2013. The author of the book *Born not to be a Soldier*, published on May 15th International Conscientious Objectors' Day, Pınar Öğünç met with readers at the Hrant Dink Foundation Publications booth on November 9th.

Foundation Publications were also presented to readers from Diyarbakır at the 4th Diyarbakır Book Fair held from May 14th to 19th.

AJANDA 2014 Hrant Dink Vakfı'nın 2014 ajandası, 2013'ün Aralık ayında yayımlandı. Her yıl olduğu gibi, Türkçe, İngilizce ve Ermenice olarak üç dilde hazırlanan ajandanın bu yılki teması 'Sokaklar'dı.

Sokak, kalabalıkların sahnesidir. Sesi olanın sesini, sözü olanın sözünü görürsün, duyulur kılma mecrasıdır. Muktedire başkaldıranlar sokağa çıkar; "Hayır!" demek isteyenler, destekleyenler, protesto edenler, sevinenler, kızanlar, kutlayanlar sokağa dökülür.

Sokaklar 2014 ajandası, benzer ve farklı olanları bir araya getiren; günü ve gecesiyle emeği, çalışmayı, mola, yemeği, müziği, sanatı, parayı, eğlenceyi var eden, üreten, dolaşıma sokan; kültürün, dilin, politikanın yaşadığı ve beslendiği, gelişip serpildiği yer olan 'sokaklar'ı konu ediyor.

Sokaklar 2014, bizi sokaklara daha yakından bakmaya davet ediyor: Sokakların derinliğini gösteren sokak ressamaları; "Sokaklar bizimdir!" diye haykıran

barikatlar; dünyayı sevmeye davet eden Susam Sokağı kahramanları; sokakların görünmeyen muhaliflerinden grafiti sanatçıları; Woody Allen'ın gözünden New York sokakları; İstanbul sokaklarında 'tahammül edilen' sokak köpekleri; çıkmaz sokakların vardığı yerler; 'başka türlü bir şey' isteyenlerin yan yana geldikleri Taksim Gezi Parkı; bisiklet yollarının olduğu bir İstanbul hayali...

Sokaklar 2014 ajandasında, dünyanın farklı coğrafyalarından sokak algılarını ve deneyimlerini anlatan 53 metne 60'a yakın görsel eşlik ediyor. Ajandada, resmi tatil günlerinin yanı sıra, Müslümanların, Alevilerin, Ermenilerin, Rumların, Süryanilerin ve Kürtlerin bayramları ve özel günleri de yer alıyor.

Hrant Dink Vakfı Yayınları'nın bundan önce yayımladığı ajandaların temaları ise *Sınırlar* (2013), *Davalar* (2012), *Kalabalıklar* (2011) ve *Ermenistan*'dı (2010).

AGENDA 2014 Hrant Dink Foundation's 2014 Agenda was published in December 2013. The theme of 2014 was 'Streets' and as in previous years, the agenda came out in three languages - Turkish, English and Armenian.

The street is the scene of the crowds. It is the medium where the voice of those who have something to say is heard. Those who rise against the powers that be take to the streets; those who want to say "No!", those who support them, protestors, the happy, the angry, and those who have a purpose to celebrate pour out into the streets.

The 2014 agenda covers 'streets' which bring together both what is similar and different; which, day and night, creates, produces and enters into circulation labour, work, rest, food, music, art, money and entertainment; before all else, where culture, language and politics live and find nutrition, thrive and blossom.

Streets 2014 invites us to look closer at the streets: street artists that demonstrate the depth of the streets;

barricades that shout out "The streets are ours!"; Sesame Street's characters that invite us to love the world; graffiti artists as one of the invisible dissidents; New York Streets from the eyes of Woody Allen; 'tolerated' street dogs in the streets of Istanbul; places that dead streets lead to; Taksim Gezi Park where people who 'wanted something else' came together; dreams of an Istanbul with bicycle routes...

The *Streets 2014* contains 53 texts, referring to perceptions and experiences of streets in various geographies of the world, accompanied by about 60 visuals. Apart from the official dates for Turkey, the agenda also features important dates and feasts for Muslims, Alevi, Armenians, Greeks, Assyrians and Kurds.

The previous agendas of the Hrant Dink Foundation Publications were themed *Borders* (2013), *Trials* (2012), *Crowds* (2011) and *Armenia* (2010).

MEDYA VE NEFRET SÖYLEMİ: *Medya ve Nefret Söylemi: Kavramlar, Mecralar, Tartışmalar, Vakfın yürüttüğü Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi* çalışması kapsamında yayımlandı. Kitap, medya–nefret söylemi ilişkisi

konusunda Türkiye’deki üniversitelere yönelik olarak hazırlanan ders programı paralelinde oluşturuldu.

Nefret söylemi nedir? ‘Nefret suçu’ ve ‘ayrımcılık’ kavramları hangi noktalarda ayrılır? Yazılı basın, televizyon, sinema, yeni medya, ders kitapları gibi farklı mecralarda nasıl karşımıza çıkıyor? Türkiye’deki hukuk sistemi içinde nasıl ele alınıyor?

Mahmut Çınar’ın editörlüğünde hazırlanan ve Fuat Keyman’ın sunuş yazısıyla yayımlanan kitap, tüm bu sorulara yanıt ararken, her biri alanının önde gelen isimlerinden olan akademisyenler tarafından kaleme alınan 11 makaleyle nefret söylemini enine boyuna tartışıyor ve medyanın ayrımcılık ve nefret söylemi ile ilişkisini bütünlüklü bir biçimde ortaya koyuyor.

Türkiye’de nefret söylemi ve nefret suçu, demokrasinin pekişmesi ve birlikte yaşama kültürünün güçlenmesinin önündeki en önemli engellerdendir. Yargı kararları nefret söylemini içermekte, merkez medya gazetelerinde ve TV kanallarında nefret söylemi kullanılmakta, siyasi parti liderleri ve milletvekilleri rahatlıkla nefret söylemini dillendirmektedir. Türkiye küreselleştikçe, kentleştikçe, iktisadi olarak geliştikçe çoğulcu toplum yapısı daha belirgin ve görünür olmakta ve bu da, nefret söyleminin ve suçunun hedef aldığı kitleler temelinde ne kadar yaygın ve güçlü olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Nefret suçu, içerdiği hunharca cinayetlerle, suikastlarla, dışlamalarla, insan trajedileri yaratmaktadır. Türkiye’de iyi, demokratik, adaletli toplum yönetimi, farklılıklar içinde birlikte yaşamak ve demokrasiyi pekiştirmek, nefret söylemine ve suçuna karşı mücadele etmeden mümkün görünmemektedir. Nefret söylemini ve nefret suçunu yeni çalışmaya ve tartışmaya başlıyoruz. Elinizdeki kitap, bu alanda çok önemli çalışmalar yapmış isimlerin yazılarından oluşmakta; gerek kuramsal ve okuma zenginliği, gerek sunduğu araştırma bulguları ve yorumları temelinde, referans çalışma olma potansiyeli taşımaktadır. (Fuat Keyman, Sunuş)

MEDIA AND HATE SPEECH: CONCEPTS, OUTLETS, DISCUSSIONS *Media and Hate Speech: Concepts, Outlets, Discussions* was published within the framework of the *Media Watch on Hate Speech* project implemented. The book was prepared in parallel with a syllabus,

which has been developed for universities in Turkey so as to address the relation between media and hate speech.

What is hate speech? How does it differ from ‘hate crime’ and ‘discrimination’ concepts? How do we come across with hate speech in different outlets such as print media, television, cinema, new media, and textbooks? How is it addressed in Turkey’s legal jurisdiction?

The book edited by Mahmut Çınar and published with the foreword by Fuat Keyman tries to find answers to all these questions. While it discusses at length hate speech with eleven articles written by scholars each experts in their fields, it also explains the relation of media with discrimination and hate speech in a complete manner.

In Turkey, hate speech and hate crime are amongst the major obstacles before the consolidation of democracy and the strengthening of culture of co-existence. Judicial rulings contain hate speech, mainstream media newspapers and TV channels use hate speech, and political party leaders and lawmakers do easily express hate speech. As Turkey gets globalized, urbanized and economically developed; the pluralistic nature of the society becomes more evident and visible. This in turn manifests us how widespread and persistent hate speech and hate crime can get when it comes to the people targeted by both. Hate crime, along with all the brutal murders, assassinations and exclusions it encompasses, does cause human tragedies. In Turkey, it does not seem quite possible to have good, democratic, fair governance, to live together with differences and to consolidate democracy, without combat against hate speech and hate crime. We have recently started to study and debate hate speech and hate crime. This book compiles writings of people who have done significant work in this field; and it has the potential to become a reference material thanks to its theoretical and reading wealth as well as the research findings and reviews. (Fuat Keyman, Foreword)

ASKER DOĞMAYANLAR Hrant Dink Vakfı, Türkiyeli vicdani retçilerin yaşadıklarını *Asker Doğmayanlar* adıyla kitaplaştırdı. Gazeteci Pınar Öğünç tarafından

hazırlanan kitapta, farklı eğilimlere ve kişisel tarihlere sahip 14 vicdani retçi, “Her Türk asker doğar” sloganının neredeyse hiç sorgulanmadığı bir ülkede, neden ‘asker doğmadıklarını’ anlattı.

Şimdiye dek, çoğunlukla sivil olarak askeri mahkemelerde yargıldıklarında, işkence gördüklerinde, açlık grevi yaptıklarında ya da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne taşıdıkları davayı kazandıklarında isimleri anılan vicdani retçiler, asker olmayı neden reddettiklerini ve bu kararlarının hayatlarını nasıl değiştirdiğini Pınar Öğünç’e anlattılar.

Farklı dönemlerde, belki farklı saiklerle yola çıkarak zorunlu askerliği reddeden bu 14 vicdani retçinin bireysel hikâyeleri, militarizmin ülkenin kılcal damarlarında gezinişine ve bu temel insan hakkı

mücadelesinin 1990’lı yıllardan itibaren tarihine ışık tutuyor.

Türkiye, halen Avrupa Konseyi’ne üye ülkeler arasında, Azerbaycan’la birlikte vicdani ret hakkını tanımayan iki ülkeden biri. 2010 yılında *Uluslararası Hrant Dink Ödülü*’ne layık görülen Türkiye Vicdani Ret Hareketi, kamuoyunda konuyla ilgili duyarlılık oluşması yönünde önemli bir yol kat edilmesini sağladı. 15 Mayıs Dünya Vicdani Ret Günü vesilesiyle yayımlanan kitap, yıllar boyunca ödenen büyük bedeller anlamına gelen bu yoğun insani çabaya bir saygı duruşu niteliğinde.

BORN NOT TO BE A SOLDIER The Hrant Dink Foundation has published the experience of conscientious objectors in the book entitled *Born not to be a Soldier*. The book prepared by the journalist

Pınar Öğünç, compiles the stories of 14 conscientious objectors, each with different tendencies and personal histories, telling us why they “were not born soldiers” in a country where the motto “Every Turk is born a soldier” rules.

The conscientious objectors, who until now have only been mentioned when they were tried at military courts as civilians, tortured, staged a hunger strike or when they won the cases at the European Court of Human Rights, explained to Pınar Öğünç why they refused to be a soldier and how this decision changed their lives.

The personal stories of these 14 conscientious objectors, who refused conscription at different times perhaps for different reasons, shed light on militarism

which courses through the country’s veins and on the history of the struggle for this fundamental human right that has been going on since the 1990s.

Turkey, along with Azerbaijan, is one of only two countries among the members of the Council of Europe that have not accepted the rights to conscientious objection. The Conscientious Objection Movement of Turkey, which is the 2010 laureate of the *International Hrant Dink Award*, contributed to creating public awareness about this issue. This book, launched on May 15th, which is the International Conscientious Objectors Day, may be regarded as sign of respect for a years-long effort during which heavy prices have been paid.

DİYARBAKIR TEBLİĞLERİ

Hafıza bu topraklara geri geliyor. Çok gerilerden, ulusun inşası döneminden geliyor. Nereden bakarsak yüzyılı aşkın bir zaman dilimi bu. Bu ulusun inşası

sürecinde bu topraklarda yaşayanlara devlet tarafından reva görülenler, yaşayanların birbirlerine reva gördükleri, çekilen acılar, yaşanan toplu şiddet, unutulmaya ve esas unutturulmaya çalışılan her kötü hatıra illa ki geri geliyor. Ama geri gelen sadece kötü hafıza değil, bu toprakların barındırdığı farklılıklar, uluslaşma sürecinde yok edilen veya yok sayılan zenginlik de geri geliyor. Bu memleket on yıllardır her gün yeni ama aslında yeni olmayan bir dolu bilgiye, varlığa, yokluğa tanık oluyor. – Cengiz Aktar, açılış tebliğinden.

Hrant Dink Vakfı'nın 11-13 Kasım 2011 tarihlerinde, Diyarbakır'da düzenlediği *Diyarbakır ve Çevresi Toplumsal ve Ekonomik Tarihi Konferansı*'nda sunulan tebliğleri içeren kitap yayımlandı. Türkiye'den ve yurt dışından katılan 24 araştırmacının bölge hakkındaki makalelerini içeren kitap, Türkiye'nin içinde olduğu barış süreci tartışmalarına yapacağı katkı dolayısıyla büyük önem taşımakta.

MARDİN TEBLİĞERİ

Mardin Tebliğleri, 1838-1938 arasındaki yüz yılda, Anadolu'nun farklı din, dil ve kültürlerine beşik olmuş en kozmopolit bölgelerinden olan Mardin

ve çevresinde yaşanan toplumsal ve ekonomik değişimi tüm yönleriyle ele alan makalelerden oluşuyor.

Kitapta, Tanzimat Dönemi'nden başlayarak Cumhuriyet'in tek parti yönetiminin ilk 15 yılına dek, devlet politikalarının ve genel konjoktürün yöreyi nasıl etkilediği, kültür, günlük hayat, ekonomi, etnik ve dinsel çatışmalar, şiddet ekseninde tartışılıyor.

Mardin ve çevresinin binlerce yıl öncesine dayanan medeniyeti, asırların imbiğinden süzülerek çoğulcu bir kültür yaratmıştı. Bugüne ancak tortusu ulaşan bu çoğulculuğun en canlı anlatımları ve nasıl yitirildiği *Mardin Tebliğleri*'nde yer alıyor.

KILIÇ ARTIKLARI

Osmanlı İmparatorluğu'nda bulunan Ermeni nüfusunun büyük bir kısmının yok edildiği 1915 tarihinden yaklaşık yüz yıl sonra, gazeteci-sosyolog

Laurence Ritter ile fotoğrafçı Max Sivaslian, yok edilenlerin hayatta kalan torunlarını araştırmak üzere, Anadolu'nun doğu ve güneydoğusunda, İstanbul'da ve Avrupa'da onlarca kişiyle görüştü.

Hrant Dink'in dediği gibi, "Bu memlekette yaşayanlarla ilgili konuşmak, ölümler hakkında konuşmaktan daha zor." Müslümanlaştırılmış veya gizli Ermeniler, çok yakın zamana dek, Türkler, Kürtler ve de Ermeniler arasında, üzeri örtülen, hakkında konuşulmayan bir tabuydu. Bu konu hakkında konuşanlar belki de yalnızca, onları gizli siyasi komploların parçası olarak göstermeye çalışan aşırı milliyetçilerdi. Geride kalan ve bazı araştırmacılara göre sayıları bugün milyonları bulan insanların, Türkçedeki o irkiltici ifadeyle 'kılıç artıkları'nın gerçek hikâyesi ise neredeyse hiç keşfedilmemişti.

Kimdir bu insanlar? Nasıl yaşıyorlar? Ne tür zorluklardan geçiyor, neler hissediyor, kendilerini nasıl tanımlıyorlar? Bu kitap, onların bu sorulara birinci ağızdan verdikleri yanıtları arıyor. Kesin olan bir şey var: Onlar bazen Ermeni, bazen Türk, bazen Kürt, bazen Hıristiyan, bazen Müslüman, bazen de bunların hepsi veya hiçbiriler.

Kılıç Artıkları, sarsılmaya başlayan suskunluk duvarında bir gedik daha açıyor.

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: MAX SIVASLIAN

DİYARBAKIR CONFERENCE PROCEEDINGS

Memory is returning to these lands. It is coming from afar, from the period of nation-building, which is over a century away.

Surely, what has been deemed fit by the state for the inhabitants of these lands during the process of nation-building, what the inhabitants deemed fit for each other, the suffering, the collective violence, every malign recollection that has been forgotten or worse, made to forget, is returning now. But it is not just the malign memory that is returning; the differences that these lands embraced, the wealth that has been destroyed or ignored as a result of the nation-making are also returning. Since decades, this country witnesses every day a lot of information, existence and absence which is new but not really new. – From Cengiz Aktar's opening remarks

The collection of essays presented at the conference *Social and Economic History of Diyarbakır and Region*, held in Diyarbakır on November 11-13, 2011 by Hrant Dink Foundation, has now been published. The book includes 24 essays on the region by researchers from abroad and Turkey. The book is particularly important due to its contribution to the ongoing debates about the peace process in Turkey.

MARDİN CONFERENCE PROCEEDINGS

Mardin Conference Proceedings consists of articles that examine the social and economic changes that occurred in Mardin and its

surroundings between 1838 and 1938. This area was among Anatolia's most cosmopolitan and served as a cradle for its various religions, languages and cultures.

The book begins with the Tanzimat period of Ottoman reforms and continues through the first 15 years of the Turkish Republic during one-party rule. It considers how the state policies and the overall conjuncture affected local culture, daily life, economy, ethnic and religious conflicts and the axis of violence.

The millennia-old civilization of Mardin and its surroundings was distilled through the centuries to create a pluralistic culture. Today only the sediment of this pluralism remains. *Mardin Tebliğleri* looks at the living narratives and how this culture was eroded.

THE REMAINS OF THE SWORD

After almost a century following the annihilation of a large portion of the Ottoman Empire's Armenian population in 1915, Laurence

Ritter, a journalist and sociologist, and photographer Max Sivaslian met with dozens of people in eastern and southeastern Anatolia, as well as in Istanbul and Europe, in their quest to research the surviving grandchildren of those killed.

Hrant Dink said: "In this country it is more difficult to speak about the living than about the dead." Until very recently, it was taboo among Turks, Kurds and Armenians to discuss Islamized or secret Armenians. In fact, the only ones who were willing to talk about them were extreme nationalists who sought to show them as part of a secret political conspiracy. According to some researchers, the real story of these people, who number in the millions today and who are referred to by that disturbing Turkish expression "the remains of the sword", is almost completely unknown.

Who are these people? How do they live? What challenges do they face, what do they feel, how do they identify themselves? This book attempts to answer those questions with firsthand accounts. There is one certainty: Sometimes they are Armenian, sometimes Turks, sometimes Kurds. Sometimes they are Christians and sometimes Muslim. And sometimes they are all of these or none of these.

Kılıç Artıkları is another breach in the wall of silence.

SESSİZLİĞİN SESİ II- Türkiye’de, Ermenistan’da ve DİYARBAKIRLI ERMENİLER KONUŞUYOR

Diaspora’da yaşayan Diyarbakırlı Ermenilerin izlerini süren bu çalışma kapsamında, 22’si İstanbul’da, 16’sı Diyarbakır’da, dokuzu New York’ta, yedisi Montreal’de, dördü Toronto’da, dördü Los Angeles’ta, dördü Yerevan’da, üçü de New Jersey’de olmak üzere toplam 81 kişiyle görüşüldü.

Görüşülen kişilerin 41’i kadın, 40’i erkekti. Bunlar arasında Ermeni kimliğiyle yaşayanlar da var, Müslümanlaştıktan sonra Ermeni kimliğine dönen ya da dönmeye çalışanlar veya kendini hem Müslüman hem Ermeni olarak tanımlayanlar da...

“Bu çalışma, Diyarbakır’daki Ermenilerin kültürel varlığını yeniden tasavvur etme, bir tür kurma girişimidir. Kentin, 1980’li yıllara kadar kullanılan ancak daha sonra cemaatsizlik nedeniyle hızla harabe halini alan Surp Giragos Ermeni Kilisesi’nin, yakın tarihte, Diyarbakır

Belediyesi ve Ermeni kurumlarının işbirliğiyle restore edilerek yeniden ibadete açılmış olması, bu tasavvur ve yeniden kurma girişimleri açısından büyük bir önem taşıyor. Bu kitap da bu anlamda, yitik bellek denizini oluşturan damlalardan birisidir.”

(Ali Bayramoğlu, Önsöz)

“Bu kitapta yer alan anlatıları okurken, sözlü tarihin cilvelerini düşünmeden edemedim. Bunlar arasında, hayat hikâyelerinin dinleyicisini ‘hakikate çağırısı’, farklı iktidar katmanlarının duygular ekseninde ifadesi, ve belki de bu kadim şehrin, herkesin, her şeyin üstünden bizlere müstehzi bakışı var. ‘Sessizliğin sesi’ kadar, Diyarbakır’ın bize yüklediği duygusal ağırlığı da hissetmemek mümkün değil bu anlatılarda. Bugünün çok-yerli yerelliği içinde bile hâlâ kendisi olmayı sürdürebilen şehirlerimiz var. Diyarbakır Ermenileri konuşurken, insan ister istemez, yılların sırlarının şehrin surlarından çıkıp bize sorduğu yeni sorular üzerine tefekkür ediyor.”

(Arzu Öztürkmen, Sonsöz)

SESSİZLİĞİN SESİ III- ANKARALI ERMENİLER KONUŞUYOR

‘Sessizliğin Sesi’ serisinin üçüncü kitabı olan *Ankaralı Ermeniler Konuşuyor*, Hrant Dink Vakfı’nın 2011 yılından bu yana Uluslararası Olof Palme Merkezi’nin katkılarıyla sürdürdüğü ve Anadolu Ermenilerini konu alan sözlü tarih projesinin bir ürünü. Projede mülakat yapılan kişiler, Ermeni olarak doğup, yaşamını Ermeni kimliğiyle sürdürenlerin yanı sıra kimliğini gizleyerek yaşayanlar, Müslümanlaştırılmış Ermeni olarak doğup daha sonra Ermeni kimliğine dönenler ve Müslümanlaştırılmış Ermeni olarak yaşamlarına devam edenlerden oluşuyor.

Proje kapsamında yapılan 40 mülakatın 10 tanesine yer verilen kitap, İstanbul, Ankara ve Avusturya’da yaşanan farklı hayatlar ve Ermenilik hallerini, kişilerin bizzat kendi ağızlarından sayfalarına taşıyor. Bu şekilde okurla anlatıcı arasında bir diyalog kurmayı amaçlayan kitaptaki anlatıların altısı kadın, dördü erkek konuşmacılara ait. I. Dünya Savaşı’nın arifesinde, Ankara Sancağı’ndaki 28.858 kişilik Ermeni nüfusunun

yarısı, vilayetin merkezi olan Ankara’da yaşamaktaydı. Cemaatin en büyük özelliği, büyük çoğunluğun Katolik mezhebine mensup olması ve yazı dilinde Ermenice harfli Türkçeyi kullanmalarına karşın, konuşma dilinde Türkçeyi benimsemiş olmalarıydı. O yıllarda Ankara’da Katoliklere ait altı kurum (1.200 öğrenci); Apostoliklere ait üç okul ve kolej (4.00 öğrenci), meslek okulları ve çocuk yuvaları; Protestanlara ait iki eğitim kurumu vardı.

Eylül 1915’te kadın, çocuk, yaşlı, sayıları binleri bulan Ankaralı Apostolik ve Katolikler, evlerinden alınıp şehir dışındaki gara götürüldüler. Burada tutuldukları süre içinde mallarına el konulup ihtidaya zorlandılar. İki çıkış yolu vardı: Ya Müslüman olacaktı ya da Eskişehir ve Konya’ya giden tehcir kervanına katılacaklardı. Cumhuriyet’in ilk yıllarında, Müslüman erkeklerle evlenen kadınlara ve ihtida etmiş olan muhacirlere idari belgelerle Ankara’ya yerleşme izni verildi.

Tarihçi Raymond H. Kévorkian’ın giriş yazısı, sosyolog Özgür Bal’ın sonsöz yazdığı kitapta, işte bu ailelerin tanıklıklarına ve bugün yaşadıklarına birinci ağızdan şahit olacaksınız.

THE SOUND OF SILENCE II- DİYARBAKIR'S ARMENIANS SPEAK

The *Sounds of Silence II – Armenians of Diyarbakir Speak* was published by the Hrant Dink Foundation Publications in December 2012, as the second publication of the oral history project carried out since 2011 with the support of Olof Palme International Center.

Those who live their Armenian identities, those who have to hide their identities, those who continue their lives as Islamicized Armenians and those who apostatize and convert... The stories of 16 Armenians of Diyarbakir, who currently live in Istanbul, Diyarbakir, Los Angeles, New York, New Jersey, Montreal, Toronto, Yerevan and Beirut, are sometimes crossing and sometimes parting, which in its own right tells us the history of Turkey and in particular Diyarbakir.

“This study is about reconceiving and restoring the cultural existence of the Armenians in Diyarbakir. The fact that the Surp Giragos Armenian Church, which was used until 1980’s

yet had become a ruin afterwards due to absence of the community, has been restored and reopened for prayer as a result of cooperation between the Diyarbakir Municipality and Armenian institutions is of great importance in this direction. In this context, this book is a drop in the ocean of lost memories.”

(Ali Bayramoğlu, Prologue)

“I couldn’t help thinking about the ironies of the oral history while I was reading the stories in this book. Among these are the “call to truth” by the life stories to their readers, the expression of different layers of government in the axis of emotions and perhaps the sarcastical look of this ancient city over everyone and everything. As well as the “sound of silence”, it is also impossible to miss the emotional weight put on us by Diyarbakir in these stories. We still have cities that manage to keep their own identities in the multi-local setting of today. While the Armenians of Diyarbakir are speaking, one can’t help thinking about the new questions that the secrets of the years ask us out of the city walls.”

(Arzu Ozturkmen, Epilogue)

THE SOUNDS OF SILENCE III- ANKARA'S ARMENIANS SPEAK

Ankara's Armenians Speak is the third book in a series called ‘The Sound of Silence’, which is the outcome of an oral history study carried out by the Hrant Dink Foundation with the contribution of Olof Palme International Center. The project focuses on the lives of Armenians of Anatolia. The interviewees are those who were born Armenians and continued to live as Armenians as well as those who hide their identity, who were born as Islamicized Armenians and returned to their Armenian identity later or who are still living as Islamicized Armenians.

The book, which compiles 10 out of the 40 interviews, is a narration of Armenian lives and differing experiences of Armenianness as it is told by people living in Istanbul, Ankara and Austria. The aim is to establish a dialogue between the reader and the narrator. Six out of ten narrators are women. Just before the World War I, there were 28.858 Armenians living in Ankara sanjak, half of the population residing in the central province of Ankara. Although the majority of the Armenian

community in Ankara belonged to the Catholic rite and employed Armenian letters to write Turkish, their native tongue was Turkish. In those years, there were six institutions of Catholics (1200 students), three colleges and schools of Apostolics (400 students), vocational training schools and kindergartens; two educational establishments of Protestants.

In September 1915, thousands of Apostolic and Catholic Armenians of Ankara, including women, children and elderly, were taken out of their homes to the train station outside the city. Their possessions were confiscated and they were forced to convert to Islam. They were offered two options: They would either become Muslims or be deported along with masses to Eskişehir and Konya. Those who converted and those who married Muslim men in the first years of the Republic, were allowed to dwell in Ankara with administrative documents.

The book, which includes a foreword by Raymond Kévorkian and concluding remarks by Özgür Bal, will make you witnesses of the experiences of these families then and now.

2013 HRANT DİNK ANMALARİ

2013 HRANT DINK MEMORIALS

DOĞU TOPLUMLARINI, BATIDAN AYIRAN
ÖNEMLİ BİR ÖZELLİK DE,
'LİDER', 'KAHRAMAN' VE 'İLAH'
YARATMASINDAKİ FARKLILIKTA
ARANMALI.
BİZİM KÜLTÜRÜMÜZDE BİRBİRLERİNE
ÇOK ÇABUK DÖNÜŞÜP,
RAHATLIKLA DA ÖRTÜŞEBİLEN
KAVRAMLAR BUNLAR.
BİR ÖNEMLİ ÖZELLİĞİMİZ DE KOLAY
YÜCELTİP, BİR O KADAR RAHAT
ALÇALTBİLMEMİZ İLAHLARIMIZI...

...KURTARICILAR BEKLEMİYİN,
KENDİ KENDİNİZİN İLAHI OLUN.
AKSİ TAKTİRDE, TARİHİ BOYUNCA
HIÇ İKTİDAR OLAMAMIŞ BİR HALKIN
ÇOCUKLARI, BÖYLE BİRBİRİMİZE KARŞI
İKTİDARCILIK OYNAR DURURUZ İŞTE.

İLAHLARA İLLALLAH ENOUGH WITH THE DIVINITIES

ONE OF THE MOST SIGNIFICANT
DIFFERENCES BETWEEN EASTERN AND
WESTERN SOCIETIES IS IN THE WAY
THEY CREATE 'LEADERS', 'HEROES'
AND 'DIVINITIES'.
IN OUR CULTURE, THESE CONCEPTS
SWIFTLY INTERCONVERT, AND EASILY
OVERLAP.
ANOTHER CHARACTERISTIC OF OUR
SOCIETY IS THAT WE NOT ONLY GLORIFY
EASILY BUT ALSO CARELESSLY DEMEAN
OUR DIVINITIES...

HRANT DİNK BİRGÜN - 10 OCAK 1997 JANUARY 10TH, 1997

...DO NOT WAIT FOR SAVIOURS, BE YOUR
OWN DIVINITY. OTHERWISE, AS CHILDREN
OF A PEOPLE WHO HAS NEVER RULED
THROUGHOUT THE HISTORY, WE SHALL
KEEP PLAYING 'RULERSHIP' AGAINST
EACH OTHER.

GEZİLER VISITS

10 MART 2013

Rakel Dink, TÜDAV ve Hasret Gültekin Kültür Merkezi'nin ortaklaşa düzenledikleri 'Özgürlük ve Adalet Mücadelesinin Kadın Tanıkları – Rakel Dink, Yeter Gültekin, Işıl Karagöz, Şenge Kahraman...' toplantısına katılmak için Almanya'ya davet edildi.

16 HAZİRAN 2013

Rakel Dink, 2007 yılında Arnouville-Les-Gonesse Paris'te kurulan Ecole Hrant Dink'in (Hrant Dink Okulu) ilk mezuniyet törenine katılmak için Fransa'ya davet edildi.

18 EYLÜL 2013

Rakel Dink, 16-20 Eylül tarihleri arasında Brüksel'e giden *Beklemekten Öte... Türkiye-Ermenistan Sınırından Hikâyeler* başlıklı sergiye ve Avrupa Parlamentosu'nun düzenlediği Türkiye-Ermenistan ilişkileri konulu panele katılmak üzere Belçika'ya davet edildi.

29 EKİM 2013

Rakel Dink, Yerevan'da açılan 44. Hrant Dink Okulu'nun açılışına katılmak üzere Ermenistan'a davet edildi.

MARCH 10TH, 2013

Rakel Dink was invited to Germany to take part in the meeting jointly organized by TÜDAV and Hasret Gültekin Cultural Center under the theme 'The Women Witnesses of Freedom and Justice Struggle – Rakel Dink, Yeter Gültekin, Işıl Karagöz, Şenge Kahraman...'

JUNE 16TH, 2013

Rakel Dink was invited to France to take part in the first graduation ceremony of L'École Hrant Dink which was founded in 2007 in Arnouville-Les-Gonesse in Paris.

SEPTEMBER 18TH, 2013

Rakel Dink visited Belgium to take part in the opening of the *Beyond Waiting... Stories from Turkey-Armenia Border* exhibition held in Brussels on September 16-20. She was invited by the European Parliament to the hearing on Turkey-Armenia relations.

OCTOBER 29TH, 2013

Rakel Dink was invited to Armenia for the opening ceremony of Yerevan's 44th School, which was renamed as Hrant Dink School.

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Sosyoloji ve Tarih bölümlerinin ev sahipliğinde, 18 Ocak'ta, altıncısı düzenlenen Hrant Dink İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Konferansı'nın konuğu, dilbilim profesörü ve fikir insanı olan Noam Chomsky idi. Chomsky konferansta, 'Türkiye ve Oluşan Dünya Düzeni' başlıklı bir konuşma yaptı.

Massachusetts Institute of Technology'de dilbilim profesörü olan Chomsky konuşmasında, Türkiye'de ifade özgürlüğü mücadelesi vermenin zor olduğunu, Hrant Dink'in katledilmesinin de bunu gösterdiğini belirtti. Chomsky, "Günümüzde çok sayıda insan düşüncelerinden dolayı tutuklu. İfade özgürlüğünü geliştirmek için göstermelik hamleler yapılsa da, yasalar gerçek bir ifade özgürlüğüne izin vermiyor" dedi ve barış sürecine ve Ortadoğu'daki gelişmelere değinerek konuşmasını sonlandırdı. Konuşmasının ardından Chomsky, Rakel Dink'ten plaketini aldı.

1955'te University of Pennsylvania'da doktorasını tamamlayan Chomsky, doktora tezinin önemli kuramsal bulgularını, 1957 yılında 'Sözdizimsel Yapılar' kitabında yayımladı. Chomsky, kitle iletişim araçlarının toplumsal rızayı imal edişine, ABD dış politikasının

hegemonik emellerine ve neoliberal kapitalizme karşı eleştirel tavrıyla da tanınmaktadır. Chomsky, dilbilim, felsefe, güncel meseleler, uluslararası ilişkiler ve ABD dış politikasıyla ilgili çok sayıda makale ve kitap yazdı. Dilbilim alanındaki eserlerinden bazıları 'Dil ve Zihin' (1968), 'Bilgi Sorunları ve Dil' (1988) ve 'Dil ve Zihin Çalışmalarında Yeni Ufuklar' (2000) adlı kitaplarıdır. Siyaset alanındaki eserlerinden bazıları ise, 'Amerikan Gücü ve Yeni Mandarinler' (1969), 'Ortadoğu'da Barış?' (1974), 'Rızanın İmalatı' (E. S. Herman ile birlikte, 1988), 'Neoliberal Düzenle Demokrasi' (1997), 'Haydut Devletler' (2000), 'İktidarı Anlamak' (2002 derleyenler P. R. Mitchell ve J. Schoeffel) ve 'Yaşamla Ölüm Arasında Gazze' (I. Pappè ile, 2010 derleyen F. Barat) adlı kitaplarıdır.

Hrant Dink İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Konferansı'nın önceki konuşmacıları arasında Hindistanlı yazar ve aktivist Arundhati Roy; Britanyalı insan hakları hukukçusu Sir Geoffrey Bindman; Kanadalı gazeteci, yazar ve aktivist Naomi Klein; Britanyalı aktör, insan hakları ve LGBT eylemcisi ve Avrupa Parlamentosu üyesi Michael Cashman; Cairo American University Siyaset Bilimi Bölümü'nden Rabab El-Mahdi bulunuyor.

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

2013 HRANT DINK İNSAN HAKLARI
VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KONFERANSI

BOGAZICI UNIVERSITY

2013 HRANT DINK MEMORIAL LECTURE
ON FREEDOM OF EXPRESSION AND HUMAN RIGHTS

On January 18th, Boğaziçi University Departments of Political Science and International Relations, Sociology and History hosted the 6th-annual Hrant Dink Memorial Lecture on Human Rights and Freedom of Expression. This year's guest speaker Noam Chomsky, a professor of linguistics and intellectual, delivered a memorial lecture entitled 'Turkey and the Emerging World Order'.

In his speech, Chomsky pointed out the difficulty of struggle for freedom of expression in Turkey as was proved by the murder of Hrant Dink as well as the developments that followed. Chomsky stated that "Nowadays, many people are imprisoned due to their ideas. Despite the so-called attempts to improve the right to freedom of expression, the legislation on freedom of expression does not allow this right to be fully exercised." He ended his speech by referring to the peace process and the developments in the Middle East. After his speech Chomsky, received a plaque from Rakel Dink.

Noam Chomsky is a professor of linguistics at the Massachusetts Institute of Technology and a critically engaged public intellectual. He received his PhD in linguistics in 1955 from the University of Pennsylvania and published the major theoretical contributions of his

dissertation in Syntactic Structures in 1957. Chomsky is well known for his critical stance towards mass media and its ability to 'manufacture consent', U.S. foreign policy's hegemonic aspirations and the neoliberal phase of capitalism. He has written and lectured widely on linguistics, philosophy, international affairs and U.S. foreign policy. His works in linguistics include *Language and Mind* (1968), *Language and Problems of Knowledge* (1988) and *New Horizons in the Study of Language and Mind* (2000) and his political writings are *American Power and the New Mandarin* (1969), *Peace in the Middle East?* (1974), *Manufacturing Consent* (with E. S. Herman, 1988), *Democracy in a Neoliberal Order* (1997), *Rogue States* (2000), *Understanding Power* (2002 edited by P. R. Mitchell and J. Schoeffel) and *Gaza in Crisis* (with I. Pappè, 2010 edited by F. Barat).

The annual Hrant Dink Memorial Lecture on Human Rights and Freedom of Expression hosted Indian writer/activist Arundhati Roy, British human rights lawyer Sir Geoffrey Bindman, Canadian journalist/writer/activist Naomi Klein, British human rights and LGBT activist and member of European Parliament Michael Cashman, Rabab El-Mahdi from Cairo American University Department of Political Science.

Sabancı Üniversitesi, İstanbul Politikalar Merkezi, Hrant Dink Vakfı ve Anadolu Kültür işbirliğiyle Hrant Dink anısına düzenlenen atölye çalışmalarının beşincisi, 31 Mayıs – 2 Haziran tarihleri arasında, Karaköy'deki Minerva Palas'ta yapıldı. 'Savaş, Soykırım ve Siyasal Şiddetle Yüzleşmek' başlığı altında düzenlenen panellere, Türkiye ve dünyadan birçok akademisyen ve araştırmacı katıldı.

31 Mayıs Cuma günü, DEPO İstanbul'da, 'Paralel Etkinlik I: Sanat Aracılığıyla Yüzleşme' başlığı altında atölye çalışmalarının ilki düzenlendi. Bu çalışmada, 'Bir Ermeni Ailesinin Yitik Geçmişine Tanıklıklar: Dildilian Kardeşlerin Objektifinden (1872 - 1923)' başlıklı sergi ziyaret edildi ve moderatörlüğünü Asena Günel'in yaptığı, Osman Kavala ve Armen Tsołag Marsoobian konuşmacı olduğu bir açık oturum düzenlendi. Ardından, 'Paralel Etkinlik II: Tiyatro Aracılığıyla Yüzleşme' başlıklı oturumda, Şermola Performans'ta, 'Disko 5 No'lu' tiyatro oyunu sahnelendi. Oyunun sahnelenmesinin ardından, yönetmen ve oyuncularla söyleşi gerçekleştirildi.

Atölyenin ikinci günü olan 1 Haziran'da, Taner Akşam, Fethiye Çetin ve Cengiz Aktar'ın konuşmacı olarak yer aldığı 'Ermeni Soykırımıyla Yüzleşme I' başlıklı oturum düzenlendi. Gün içinde devam eden panellerde; Fatma Müge Göçek, Ronald Grigor Suny ve Halil Berktaş, 'Ermeni Soykırımıyla Yüzleşme II' başlıklı oturumda, Reinhart Kössler, Charles King ve Ozan Erözden, 'Soykırımı Tanımlamak: Hukuk ve Siyaset' başlıklı oturumda, Sibel Halfon, Leyla Neyzi ve Andrea Petö ise 'Nesiller Üzerinden Bellek' başlıklı oturumda konuşmacı oldular.

Atölye, çalışmaların son günü olan 2 Haziran günü de devam etti. Sabah saat 09.00'da başlayan 'Osmanlı İmparatorluğu'nda Siyasal Şiddetle Yüzleşme' başlıklı ilk oturumda, Sinan Dinçer, Başak Ertür, Ümit Kurt ve Özlem Galip konuşmacı olarak katıldı. Takip eden 'Tarihle Yüzleşmek: Resmi Yazına Anlatılarla Meydan Okumak' başlıklı oturumda, Saygun Gökarkısel, Jennifer Dixon, Duygu Gül, Ayşe Parla ve Ceren Özgül konuşmacı oldu. Ardından, 'Bellek Çalışmaları:

Hikayeleme, Belgeleme, Anma' başlıklı diğer oturumda, Gert Weisskirchen, Gruia Badescu, Marc Herzog, Sossie Kasbarian ve Kerem Öktem konuşmacı olarak yer aldı. Günün ve atölyenin son oturumunun başlığı ise 'Siyasal Şiddetle Yüzleşme: Medya ve Aktivist Anlatıları'ydı. Bu oturumda, Leonidas Karakatsanis, Mirna-Radin Sabados ve Nurseli Yeşim Sünbuloğlu konuşmacı olarak yer aldı.

SABANCI ÜNİVERSİTESİ

HRANT DINK ANISINA ATÖLYE ÇALIŞMALARI 2012

SABANCI UNIVERSITY

2012 HRANT DINK MEMORIAL WORKSHOP

The fifth edition of the Hrant Dink Memorial Workshop, organised by Sabancı University, İstanbul Policy Center, Hrant Dink Foundation and Anadolu Kültür, was held in Minerva Palas in Karaköy on May 31st - June 2nd. Many academics and researchers from Turkey and abroad took part in the panels of the workshop titled 'Coming to Terms with War, Genocide and Political Violence'.

On May 31st, Friday, at DEPO İstanbul, the first workshop was organised under the title 'Parallel Event I: Coming to Terms through Art'. As part of this workshop, participants visited the exhibition 'Bearing Witness to the Lost History of an Armenian Family through the Lens of the Dildilian Brothers (1872-1923)' and joined the open forum moderated by Asena Günel with Osman Kavala and Armen Tsołag Marsoobian as speakers. 'Parallel Event II: Coming to Terms through Theater' hosted the play 'Disko 5 No'lu' by Şermola Performance. The performance was followed by a talk with the playwright, director and performers.

On the second day of the workshop, June 1st, a session was organised under the title 'Coming to Terms with the Armenian Genocide I', which hosted Taner Akşam, Fethiye Çetin and Cengiz Aktar as speakers. This was followed by panels 'Coming to Terms with the Armenian Genocide II' by Fatma Müge Göçek, Ronald Grigor Suny and Halil Berktaş; 'Defining Genocide: Law and Politics' by Reinhart Kössler, Charles King and Ozan Erözden; 'Memories Across Generations' by Sibel Halfon, Leyla Neyzi and Andrea Petö.

The Memorial Workshop also continued on June 2nd, the last day of the workshop. The first panel 'Coming to Terms with Political Violence in the Ottoman Empire' started at 09:00 and hosted the speakers Sinan Dinçer, Başak Ertür, Ümit Kurt and Özlem Galip. The next panel 'Facing History, Challenging Official Narratives' was held with the speakers Saygun Gökarkısel, Jennifer Dixon, Duygu Gül, Ayşe Parla and Ceren Özgül. In the next session, Gert Weisskirchen, Gruia Badescu, Marc Herzog, Sossie Kasbarian and Kerem Öktem

took the stage to discuss 'Memory Work: Narration, Documentation, Commemoration'. The last panel of the day and the Memorial Workshop was dedicated to 'Facing Political Violence: Media and Activist Accounts'. Leonidas Karakatsanis, Mirna-Radin Sabados and Nurseli Yeşim Sünbuloğlu shared their accounts and take on the issue.

YURTIÇİ

HRANT DİNK'İN MİRASI, DÜN BUGÜN YARIN

Konuşmacılar: Pakrat Estukyan ve Rober Koptaş

Tarih: 10 Ocak 2013, 15.30

Yer: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi sinema salonu, İzmir

HRANT DİNK VE DÜŞÜNSEL MİRASI

Konuşmacılar: Alper Taş, Masis Kürkçügil, Pakrat

Estukyan, Sayat Tekir ve Burhan Sönmez

Müzik: Vova, Bajar, Bandista ve Ertan Tekin

Sinevizyon gösterimi

Tarih: 11 Ocak 2013, 19.30

Yer: Kenter Tiyatrosu, İstanbul

ÖDP Beyoğlu İlçe Örgütü Bomonti Birimi

HRANT TÜRKİYE'YE NE ANLATIYORDU?

Moderatör: Cengiz Alğan

Aydın Engin, Banu Güven, Cengiz Aktar, Hayko Bağdat,

Mithat Sancar, Roni Margulies, Tüba Çandar, Ufuk Uras

Tarih: 11 Ocak 2013

Yer: Taksim Hill Otel, İstanbul

HRANT DİNK OPERASYONU: 6 YIL

Tarih: 12-13 Ocak 2013

Yer: Cezayir Toplantı Salonu, İstanbul

12.30, Açılış: Hayko Bağdat

13.00-14.30, 'Operasyon başlıyor: 19 Ocak öncesi'

Moderatör: Çiğdem Mater

Fethiye Çetin, Ersin Kalkan ve Karin Karakaşlı

14.45-16.15, '6 yıllık müsamere: Hrant Dink cinayeti davası'

Moderatör: Özlem Dalkıran

Hakan Bakırcıoğlu, Timur Soykan ve Garo Paylan

16.30-17.30, 'Devletin dehlizleri: Polis ve jandarma'

Moderatör: Banu Güven

Kemal Göktaş, Büşra Erdal ve Nedim Şener

13.00- 14.00, 'Azınlıklar hedefte: Kafes'

Moderatör: Hayko Bağdat

Konuşmacılar: Orhan Kemal Cengiz ve İsmail Saymaz

14.15-15.45, 'Hrant Dink, azınlıklar ve çoğunluğun sorumluluğu'

Moderatör: Tamar Nalçı

Ömer Faruk Gergerlioğlu, Cemal Uşak ve

Hidayet Şefkatli Tuksal

15.30-16.30, 'Cinayet, hükümet, devlet ve ötesi'

Moderatör: Müge Karalom

Fethiye Çetin, Rober Koptaş ve Yetvart Danzıkyan

Fotoğraf sergisi: Nar Photos

Hrant'ın Arkadaşları

BURADAYIZ AHPARİG!

Yer: Tütün Deposu, İstanbul

13 Ocak

18.30 - Açılış ve öykü okuma: Karin Karakaşlı'dan Zabel

Yesayan, Settar Tanrıoğen'den Yervant Gobelyan

19.00 - Dinleti: Erkan Oğur ve İsmail Demircioğlu

14 Ocak

19.00 - Öykü okuma: Görkem Yeltan'dan William

Saroyan

19.30 - Dinleti: Mikail Yakut - Onok Bozkurt

20.00 - Söyleşi: Agos Nasıl Kuruldu?

Sarkis Seropyan, Harut Özer, Harut Şeşetyan, Luiz

Bakar, Arus Yumul ve Anna Turay

15 Ocak

19.00 - Öykü okuma: Tülin Özen'den Mıgırdiç

Margosyan ve Mustafa Avkiran'dan Kirkor Ceyhan

19.30 - Dinleti: Meriç Dönük

20.00 - Söyleşi: Hrant'ın Öyküsü, Bir Kitabın Anatomisi

Tüba Çandar ve Rober Koptaş

16 Ocak

19.00 - Öykü okuma: Takuhi Zaman'dan Zabel Yesayan

ve Memet Ali Alabora'dan ve Jülide Kural'dan Kirkor

Zohrab

19.30 - Dinleti: Savaş Çağman, Şebnem Poryalı, Sadi

Albağlı

20.00 - Söyleşi: 1915 Öncesi ve Sonrası, Malatyalı

Ermenilerle Sohbet

Osman Köker, Garo Paylan, Malatyalı Ermeniler

17 Ocak

19.00 - Öykü okuma: Derya Alabora'dan Jaklin Çelik ve

Rıza Kocaoğlu'dan William Saroyan

19.30 - Dinleti: Ayşe Tütüncü ve Sila Gerboğa

20.00 - Söyleşi: Bir Büyüme Hikâyesi: Türkiye'de Ermeni

19 OCAK
2013

JANUARY 19TH,
2013

94

TURKEY

THE LEGACY OF HRANT DINK: YESTERDAY, TODAY, TOMORROW

Speakers: Pakrat Estukyan and Rober Koptaş

Date: January 10th, 2013, 15.30

Venue: Ege University, Department of Communication, Cinema Hall, Izmir

HRANT DINK AND HIS INTELLECTUAL LEGACY

Speakers: Alper Taş, Masis Kürkçügil, Pakrat Estukyan,

Sayat Tekir and Burhan Sönmez

Music: Vova, Bajar, Bandista, Ertan Tekin

Film screening

Date: January 11th, 2013, 19.30

Venue: Kenter Theatre, Istanbul

ÖDP Beyoğlu Chapter, Bomonti Branch

WHAT WAS HRANT TELLING TURKEY?

Moderator: Cengiz Alğan

Speakers: Aydın Engin, Banu Güven, Cengiz Aktar,

Hayko Bağdat, Mithat Sancar, Roni Margulies,

Tüba Çandar and Ufuk Uras

Date: January 11th, 2013, 19.00

Venue: Taksim Hill Hotel, Istanbul

THE HRANT DINK OPERATION: SIX YEARS

Date: January 12-13, 2013

Venue: Cezayir Meeting Hall, Istanbul

12.30, Opening remarks: Hayko Bağdat

13.00-14.30, 'The Operation Starts: Before January 19th'

Moderator: Çiğdem Mater

Fethiye Çetin, Ersin Kalkan and Karin Karakaşlı

14.45-16.15, 'Six Years of Show Trial: The Hrant Dink

Murder Case'

Moderator: Özlem Dalkıran

Hakan Bakırcıoğlu, Timur Soykan and Garo Paylan

16.30-17.30, 'Catacombs of the State: The Police and the

Gendarmerie'

Moderator: Banu Güven

Kemal Göktaş, Büşra Erdal and Nedim Şener

13.00- 14.00, 'Minorities as Targets: Operation Kafes

(Cage)'

Moderator: Hayko Bağdat

Orhan Kemal Cengiz and İsmail Saymaz

14.15-15.45, 'Hrant Dink, minorities and the

responsibility of the majority'

Moderator: Tamar Nalçı

Ömer Faruk Gergerlioğlu, Cemal Uşak and Hidayet

Şefkatli Tuksal

15.30-16.30, 'The murder, the government, the state

and beyond'

Moderator: Müge Karalom

Fethiye Çetin, Rober Koptaş and Yetvart Danzıkyan

Photo Exhibition: Nar Photos

Friends of Hrant

WE ARE HERE AHPARİG!

Venue: Tütün Deposu, Istanbul

January 13th

18.30 - Opening Remarks and Reading Session

Zabel Yesayan reading by Karin Karakaşlı

Yervant Gobelyan reading by Settar Tanrıoğen

19.00 - Music: Erkan Oğur - İsmail Demircioğlu

January 14th

19.00 - Reading Session: William Saroyan reading by

Görkem Yeltan

19.30 - Music: Mikail Yakut - Onok Bozkurt

20.00 - Talk: How was Agos Founded?

Sarkis Seropyan, Harut Özer, Harut Şeşetyan, Luiz

Bakar, Arus Yumul, Anna Turay

January 15th

19.00 - Reading Session: Mıgırdiç Margosyan reading

by Tülin Özen Kirkor Ceyhan reading by Mustafa

Avkiran

19.30 - Music: Meriç Dönük

20.00 - Talk: Hrant's Story, The Anatomy of a Book

Tüba Çandar and Rober Koptaş

January 16th

19.00 - Reading Session: Zabel Yesayan reading by

Takuhi Zaman, Kirkor Zohrab reading by works Memet

Ali Alabora and Jülide Kural

19.30 - Music: Savaş Çağman, Şebnem Poryalı, Sadi

Albağlı

Çocuk Olarak Büyüme
Karin Karakaşlı
18 Ocak
19.00 - Öykü okuma: Hale Soygazi'den Ara Güler ve Pakrat Estukyan, kendi öyküsüyle
19.30 - Dinleti: Murat Kurt
20.00 - Söyleşi: Ötekiliği Dillendirmek, Ötekini Seslendirmek
Murathan Mungan
Sergi
Murat Akagündüz, Erdağ Aksel, Arzu Başaran, Fulya Çetin, Kadir Çitak, Extra Mücadele, Buket Güreli, Mehmet Güreli, Hakan Gürsoytrak, Taner Güven, MetÜst, Vahit Tuna, Cemil Cahit Yavuz ve Turgut Yüksel
Film gösterimleri
'19 Ocak'tan 19 Ocak'a'
Yön.: Ümit Kıvanç
'Kırlangıç Yuvası'
Yön.: Bülent Arınlı ve Şehbal Şenyurt

'Kaybolmayın Çocuklar'
Yön.: Gülelgül Altıntaş
'Hiçbir Karanlık Unutturamaz'
Yön.: Hüseyin Karabey
'Yağmurlu Bir Nisan Günü'
Yön.: Ümit Kıvanç
Oyunlar
'Sen Balık Değilsin Ki!' / *Çıplak Ayaklar Kumpanyası*
Tarih: 14 Ocak 2013
'Tetikçi' / *BuluT / Garaj İstanbul*
Tarih: 16 Ocak 2013, 20.00
Hrant'ın Arkadaşları
ANADOLU'DA HALKLAR SORUNU VE HRANT DINK CİNAYETİ
Sinevizyon gösterimi
Söyleşi: Sayat Tekir
Tarih: 13 Ocak 2013, 14.00
Yer: AKA-DER Aydos Şube, İstanbul
AKA-DER Aydos Şube
HRANT'LA ERMENİ, ROBOSKİ'DE KÜRT, 2 TEMMUZ'DA ALEVİ'YİZ, HALKLARIZ BİZ KARDEŞİZ!

Söyleşi: Sercan Çakaroğlu
Sinevizyon gösterisi ve fotoğraf sergisi
Tarih: 13 Ocak 2013, 15.00
Yer: AKA-DER Örnektepe Şube, İstanbul
AKA-DER Örnektepe Şube
HRANT DINK'İN İZİNDE ANADOLU'DA HALKLAR MÜCADELESİ
Söyleşi: Murat Gözoğlu ve Altan Açıkıllı
Şiir dinletisi: Bedros Dağlıyan
Müzik dinletisi: Narot Minasyan, Fırat Alkış, Canberk Ulaş ve Üner Demir
Fotoğraf sergisi
Tarih: 13 Ocak 2013, 15.00
Yer: AKA-DER Kadıköy Şube, İstanbul
AKA-DER Kadıköy Şube
HRANT DINK'İN ARDINDAN 6 YIL
Konuşmacılar: Pakrat Estukyan, Garo Paylan, Alexis Kalk ve Halit Elçi
Tarih: 15 Ocak Salı, 19.00
Yer: Cezayir Toplantı Salonu, İstanbul

Sosyalist Yeniden Kuruluş
HRANT DINK VE BİRLİKTE MÜCADELE
Konuşmacılar: Melis Tantan, Yetvart Danzikyan, Lerna Balıkcı Özder ve Sayat Tekir
Tarih: 16 Ocak 2013, 19.00
Yer: GLYD, İstanbul
Nor Zartonk
HRANT İÇİN ADALET İÇİN
Konuşmacılar: Nedim Şener ve Sayat Tekir
Tarih: 16 Ocak 2013, 17.00
Yer: TMMOB, Taksim
Gençlik Muhalefeti
BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ VE DEMOKRASİ MÜCADELESİ
Konuşmacılar: Cumhur Daş ve Ozan Kılıç
Belgesel gösterimi: '19 Ocak'tan 19 Ocak'a'
Tarih: 17 Ocak 2013
Yer: Beyrut Kafe
HDK Elazığ İl Meclis
FİLM GÖSTERİMİ

20.00 – Talk: Before and After 1915, a discussion with the Armenians of Malatya
Osman Köker, Garo Paylan, Armenians of Malatya
January 17th
19.00 – Reading Session: Jaklin Çelik reading by Derya Alabora, William Saroyan reading by Rıza Kocaoğlu
19.30 – Music: Ayşe Tütüncü - Sıla Gerboğa
20.00 – Talk: A Story of Growing Up: Growing Up in Turkey as an Armenian Child
Karin Karakaşlı
January 18th
19.00 – Reading Session: Ara Güler reading by Hale Soygazi, Pakrat Estukyan reading his own oeuvre
19.30 – Music: Murat Kurt
20.00 – Talk: Talking about the Other, Voicing the Other
Murathan Mungan
Exhibition
Murat Akagündüz, Erdağ Aksel, Arzu Başaran, Fulya Çetin, Kadir Çitak, Extra Mücadele, Buket Güreli, Mehmet Güreli, Hakan Gürsoytrak, Taner Güven,

MetÜst, Vahit Tuna, Cemil Cahit Yavuz, Turgut Yüksel
Film Screenings
'From January 19th to January 19th'
Director: Ümit Kıvanç
'Swallow's Nest'
Director: Bülent Arınlı – Şehbal Şenyurt
'Don't Get Lost Children'
Director: Gülelgül Altıntaş
'No Darkness Will Make Us Forget'
Director: Hüseyin Karabey
'A Rainy Day in April'
Director: Ümit Kıvanç
Stage Productions
'You're Not a Fish After All!' / *Çıplak Ayaklar Kumpanyası*
Date: January 14th, 2013, 20.00
'Gunman' / *BuluT / Garaj İstanbul*
Date: January 16th, 2013, 20.00
THE QUESTION OF THE PEOPLES OF ANATOLIA AND THE HRANT DINK ASSASSINATION

Film screening
Talk: Sayat Tekir
Date: January 13th, 2013, 14.00
Venue: AKA-DER Aydos Branch, İstanbul
AKA-DER Aydos Branch
WE ARE ARMENIANS ALONG WITH HRANT, KURDS ALONG WITH ROBOSKI, ALEVIS ON THE SECOND OF JUNE; WE ARE PEOPLES, WE ARE SIBLINGS!
Talk: Sercan Çakaroğlu
Film screening and photo exhibition
Date: January 13th, 2013, 15.00
Venue: AKA-DER Örnektepe Branch, İstanbul
AKA-DER Örnektepe Branch
IN THE FOOTSTEPS OF HRANT DINK, THE STRUGGLE OF THE PEOPLES OF ANATOLIA
Talk: Murat Gözoğlu and Altan Açıkıllı
Poetry reading: Bedros Dağlıyan
Music: Narot Minasyan, Fırat Alkış, Canberk Ulaş and Üner Demir
Photo exhibition

Date: January 13th, 2013, 15.00
Venue: AKA-DER Kadıköy Branch, İstanbul
AKA-DER Kadıköy Branch
SIX YEARS AFTER HRANT DINK
Speakers: Pakrat Estukyan, Garo Paylan, Alexis Kalk, Halit Elçi
Date: January 15th, 2013, 19.00
Venue: Cezayir Meeting Hall, İstanbul
Socialist Reorganisation Party
HRANT DINK AND STRUGGLING TOGETHER
Speakers: Melis Tantan, Yetvart Danzikyan, Lerna Balıkcı Özder, Sayat Tekir
Date: January 16th, 2013, 19.00
Venue: GLYD, İstanbul
Nor Zartonk
FOR HRANT, FOR JUSTICE
Speakers: Nedim Şener, Sayat Tekir
Date: January 16th, 2013, 17.00
Venue: TMMOB, Taksim, İstanbul
Gençlik Muhalefeti

'Kırlangıcın Yuvası' ve '19 Ocak'tan 19 Ocak'a'
Tarih: 17 Ocak 2013, 19.00
Yer: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, İstanbul
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi

HRANT DİNK İNSAN HAKLARI VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KONGRESİ
'Türkiye ve Oluşan Dünya Düzeni'
Konuşmacı: Noam Chomsky
Tarih: 18 Ocak 2013, 15.00
Yer: Boğaziçi Üniversitesi, Albert Long Hall, İstanbul
Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Tarih ve Sosyoloji Bölümü

DEVLET NEFRET EDERSE-KAYIPLAR
Sunuş: Coşkun Üsterci
Moderatör: Prof. Dr. Melek Göregenli
Konuşmacılar: Tatyos Bebek, İrfan Bilgin ve Prof. Dr. Ümit Biçer
Müzik dinletisi: Grup Günberi
Tarih: 18 Ocak 2013, Yer: MMO Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi Anadolu Salonu, İzmir

HRANT İÇİN ADALET İÇİN
Konuşmacılar: Doğan Tılıç ve Nedim Şener
Tarih: 18 Ocak 2013, 18.30
Yer: TAKSAV, Ankara

HRANT İÇİN SERGİ: MİLAT
Tarih: 19-27 Ocak, 2013
Yer: GLYD ve Rumeli Han C Blok Kat 6
Nor Zartonk ve Barış İçin Sanat Girişimi

BURADAYIZ AHPARIG!
Yürüyüş
Tarih: 19 Ocak 2013, 15.00
Yer: Şişli Camii önü, İstanbul
Hrant'ın Arkadaşları

UNUTTURMAYACAĞIZ! HESAP SORACAĞIZ!
Yürüyüş
Tarih: 19 Ocak 2013, 19.00
Yer: Taksim Meydanı, İstanbul
Nor Zartonk

HRANT'IN BIRAKTIĞI YERDEN DOSTLARI 1915'İ KONUŞUYOR

Moderatör: Sibel Özbudun
Konuşmacılar: İsmail Beşikçi, Khachig Mouradian, Sevak Artsuni, Garen Mikaelyan, Hrant Kasparyan, Temel Demirer, Sait Çetinoğlu ve Şiar Rişvanoğlu
Tarih: 19 Ocak 2013, 10.00
Yer: Meydan Sahnesi, Ankara
Sokak etkinliği
Fikret Başkaya, Tayfun İşçi, kurum temsilcileri ve bireysel konuşmacılar
Saat: 15.00

BURADAYIZ AHPARIG!
Yürüyüş
Tarih: 19 Ocak 2013, 14.30
Yer: Konuk YKM önü, İzmir

YÜRÜYÜŞ VE BASIN AÇIKLAMALARI
Tarih: 19 Ocak 2013, 14.00
Yer: Yüksel Caddesi, Ankara
Tarih: 19 Ocak 2013, 16.00
Yer: Kıbrıs Şehitleri, İzmir
Tarih: 19 Ocak 2013, 17.30

Yer: Kapalı Yol Halk Bankası önü, Antalya
Tarih: 19 Ocak 2013, 15.30
Yer: Hamamyolu Sular İdaresi önü, Eskişehir
Tarih: 19 Ocak 2013
Yer: 12.30 Mersin Büyükşehir Belediyesi önü
15.00 Hrant Dink Parkı, Mersin
Tarih: 19 Ocak 2013, 16.30
Yer: Kırkayak Parkı, Gaziantep

HRANT DİNK ANMASI
Hrant Dink'in kendi sesinden konuşması
Ermenice türküler
Basın açıklaması
Tarih: 19 Ocak 2013, 15.00
Yer: Sınırsızlık Meydanı, Muğla

19 OCAK'TAN SONRA NE DEĞİŞTİ?
Açılış konuşması: Barış Soydan
Moderatör: Yonca Poyraz Doğan
Konuşmacılar: Rober Koptaş, Mihail Vasiliadis, Kemal Göktaş ve Ceyda Ulukaya
Değerlendirme: Vildan Ay

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: SARKIS GÜREN

FOTOGRAF / PHOTOGRAPH: ZAKARYA MILDANOĞLU

FREEDOM OF PRESS AND THE STRUGGLE FOR DEMOCRACY ASSASSINATION
Speakers: Cumhur Daş, Ozan Kılıç
Documentary Screening: 'From January 19th to January 19th'
Date: January 17th, 2013
Venue: Beirut Cafe
HDK Elazığ City Council

FILM SCREENING
'Swallow's Nest' and 'From January 19th to January 19th'
Date: January 17th, 2013, 19.00
Venue: Amnesty International Turkey Office, İstanbul
Amnesty International Turkey

HRANT DINK MEMORIAL LECTURE ON FREEDOM OF EXPRESSION AND HUMAN RIGHTS
'Turkey and the Emerging World Order'
Speaker: Noam Chomsky
Date: January 18th, 2013, 15.00
Venue: Boğaziçi University, Albert Long Hall, İstanbul
Boğaziçi University, Departments of History, Political

Science and International Relations, Sociology

WHEN THE STATE HATES – THE MISSING ONES
Opening Remarks: Coşkun Üsterci
Moderator: Prof. Dr. Melek Göregenli
Speakers: Tatyos Bebek, İrfan Bilgin and Prof. Dr. Ümit Biçer
Music: Grup Günberi
Date: January 18th, 2013
Venue: MMO Tepekule Congress and Exhibition Centre, Anatolia Hall, İzmir

FOR HRANT, FOR JUSTICE
Speakers: Doğan Tılıç, Nedim Şener
Date: January 18th, 2013, 18.30
Venue: TAKSAV, Ankara

EXHIBITION FOR HRANT: MILAT
Date: January, 19-27, 2013
Venue: GLYD and Rumeli Han C Block 6th Floor İstanbul
Nor Zartonk and Art for Peace Initiative

WE ARE HERE AHPARIG!

March
Date: January 19th, 2013, 15.00
Venue: Şişli Mosque Square, İstanbul
Friends of Hrant

WE WILL NOT LET IT BE FORGOTTEN! WE WILL CALL TO ACCOUNT!
March
Date: January 19th, 2013, 19.00
Venue: Taksim Square, İstanbul
Nor Zartonk

TAKING UP HRANT'S LEGACY: HIS FRIENDS TALK ABOUT 1915
Moderator: Sibel Özbudun
Speakers: İsmail Beşikçi, Khachig Mouradian, Sevak Artsuni, Garen Mikaelyan, Hrant Kasparyan, Temel Demirer, Sait Çetinoğlu, Şiar Rişvanoğlu
Date: January 19th, 2013, 10.00
Venue: Meydan Sahnesi, Ankara
Street Forum
Fikret Başkaya, Tayfun İşçi, representatives from

institutions and individual speakers
Time: 15.00

WE ARE HERE AHPARIG!
March
Date: January 19th, 2013, 14.30
Venue: Konuk YKM, İzmir

MARCH AND PRESS STATEMENTS
Date: January 19th, 2013, 14.30
Venue: Konuk YKM, İzmir
Date: January 19th, 2013, 14.00
Venue: Yüksel Street, Ankara
Date: January 19th, 2013, 16.00
Venue: Kıbrıs Şehitleri, İzmir
Date: January 19th, 2013, 17.30
Venue: Kapalı Yol Halk Bankası, Antalya
Date: January 19th, 2013, 15.30
Venue: Hamamyolu Sular İdaresi, Eskişehir
Date: January 19th, 2013
Venue: 12.30 Mersin Metropolitan Municipality

Tarih: 20 Ocak, 14.00-16.30
Yer: Cezayir Toplantı Salonu, İstanbul
Medya Etiği Platformu Manifestosu

YURTDIŞI

HRANT DİNK ANMASI

Müzik dinletisi: Maral Kerovpyan ve Şuşan Kerovpyan
Konuşma: Serra Torun, Alâra Kuset, Tabita Toparlak,
Hamit Bozarslan ve Keğam Kevonyan
Hrant Dink'in yazılarından bir bölüm: Astrig Karnikian
Tarih: 18 Ocak 2013, 20.30
Yer: Péniche Anako, Paris, Fransa
Terre et Culture

RECHTSTERROR IN EUROPA: ZUM GEDENKEN AN HRANT DİNK

Konuşmacılar: Tanıl Bora, Anetta Kahane ve Dr. Mischa Gabowitsch
Tarih: 18 Ocak 2013, 19.00
Yer: Einstein Forum, Potsdam, Almanya

HRANT DİNK'İ UNUTMADIK, UNUTMAYACAĞIZ

Tarih: 19 Ocak 2013, 16.00
Yer: Ermeni Soykırımı Anıtı, Brüksel, Belçika

HRANT İÇİN, HRANT'IN ŞAHSINDA ERMENİ HALKI İÇİN ADALET İSTİYORUZ!

Tarih: 19 Ocak 2013, 17.00
Yer: Frankfurt, Almanya
Almanya Demokratik Haklar Federasyonu, Dersim Medyasına Destek Derneği, Darmstadt Halkevi, Güneş Tiyatrosu, Mainz-Wiesbaden Çevresi Demokratik Forumu, Orta Avrupa Asuri Dernekleri Federasyonu, Rosa Lüksemburg Vakfı, Soykırım Karşıtları Derneği (SKD), Türk Halkevi Frankfurt

MAHNWACHE & KUNDGEBUNG IN GEDENKEN AN HRANT DİNK

Tarih: 19 Ocak 2013
15.00-16.00, Anma etkinliği
Yer: Türkiye Başkonsolosluğu önü, Berlin
17.00-18.00, Basın açıklaması
Yer: Kreuzberg, Berlin

REQUIEM FOR THE SIXTH ANNIVERSARY OF THE ASSASINATION OF HRANT DİNK

Tarih: 19 Ocak 2013
14.00, Candlelight Vigil
18.00, Film gösterimi
Yer: Los Angeles
Organization of Istanbul Armenians

'WE REMEMBER HRANT'

Söyleşi: Ümit Kurt
Tarih: 20 Ocak 2013
Yer: St. James Armenian Apostolic Church, Massachusetts, Amerika

15.00 Hrant Dink Park, Mersin

Date: January 19th, 2013, 16.30
Venue: Kırkayak Park, Gaziantep
COMMEMORATION FOR HRANT DINK
Speech of Hrant Dink, in his own voice
Armenian Folk Songs
Press Statement
Date: January 19th, 2013, 15.00
Venue: Sınırsızlık Meydanı, Muğla

WHAT HAS CHANGED AFTER JANUARY 19TH?

Opening remarks: Barış Soydan
Moderator: Yonca Poyraz Doğan
Speakers: Rober Koptaş, Mihail Vasiliadis, Kemal Göktaş and Ceyda Ulukaya
Wrap-Up: Vildan Ay
Date: January 20th, 2013, 14.00-16.30
Venue: Cezayir Meeting Hall, İstanbul
Media Ethics Platform

ABROAD

COMMEMORATION FOR HRANT DINK
Music: Maral Kerovpyan – Şuşan Kerovpyan
Speakers: Serra Torun, Alâra Kuset, Tabita Toparlak,
Hamit Bozarslan, Keğam Kevonyan
Hrant Dink reading by Astrig Karnikian
Date: January 18th, 2013, 20.30
Venue: Péniche Anako, Paris, France
Terre et Culture

RECHTSTERROR IN EUROPA: ZUM GEDENKEN AN HRANT DINK

Speakers: Tanıl Bora, Anetta Kahane and Dr. Mischa Gabowitsch
Date: January 18th, 2013, 19.00
Venue: Einstein Forum, Potsdam, Germany

WE DID NOT AND WILL NOT FORGET HRANT DINK

Date: January 19th, 2013, 16.00
Venue: Armenian Genocide Memorial, Brussels, Belgium

FOR HRANT, WE DEMAND JUSTICE IN THE NAME OF HRANT FOR THE ARMENIAN PEOPLE!

Date: January 19th, 2013, 17.00
Venue: Frankfurt, Germany
Federation of Democratic Rights in Germany, Association for Supporting Dersim Media, Darmstadt People's Centre, Güneş Theatre, Democratic Forum of Mainz-Wiesbaden, Assyrian Federation of Germany and Central Europe, Rosa Luxemburg Foundation, Association of Opponents to Genocide (SKD), Turkish People's Centre Frankfurt

MAHNWACHE & KUNDGEBUNG IN GEDENKEN AN HRANT DINK

Date: January 19th, 2013
15.00-16.00, Commemoration
Venue: Consulate-General of Republic of Turkey, Berlin
17.00-18.00, Press Statement
Venue: Kreuzberg, Berlin

REQUIEM FOR THE SIXTH ANNIVERSARY OF THE ASSASINATION OF HRANT DINK?

Date: January 19th, 2013

14.00, Candlelight Vigil

18.00, Film screening
Venue: Los Angeles, USA
Organization of Istanbul Armenians

'WE REMEMBER HRANT'

Talk: Ümit Kurt
Date: January 20th, 2013
Venue: St. James Armenian Apostolic Church, Massachusetts, USA

**BAĞIŞÇILARIMIZ
DONATIONS**

ABDÜLVAHAP SATIR
AÇIK TOPLUM VAKFI / OPEN SOCIETY FOUNDATION
AGBU / ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION
AHMET FAİK İNSEL
AHMET MİTHAT ALAM
AHMET TOSUN TERZİOĞLU
ALAEDDİN ASNA
ANİ KASPIAN
ANİSA DİLSİZYAN
AREK NAZAN ĞAZARYAN
ARET & MONİK ERGAN / NURSANLAR HOLDİNG
ASSOCIATION DES AMIS DE LA PENICHE ANAKO
AUSTRALIAN ARMENIAN WELFARE SOCIETY
SENIOR CITIZEN
AVRUPA BİRLİĞİ KOMİSYONU / EUROPEAN COMMISSION
AYDA GÖNDELEN
AYDA TANİKIAN
AYSEL GÜZEL
AYŞE ER
AYŞE GÜL ALTINAY
BETÜL TANBAY
BOLSOHAY VAKFI - MONTREAL / BOLSOHAY FOUNDATION -
MONTREAL
CEMAL UŞAK
CHREST FOUNDATION
CS MOTT FOUNDATION
ÇIPLAK AYAKLAR KUMPANYASI
DANİMARKA DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI / MINISTRY OF FOREIGN
AFFAIRS OF DENMARK
DEMOKRATISCHES TUERKEIFORUM E.V.
DİCLE AKGÜN
EDHEM ELDEM
EDVIN MINASSIAN
ELYSE SEMERDJIAN
ERDAĞ AKSEL
EROL TEKÇİ
ESAYİ GÜZELBALCI
FATMA DİKMEN
FETHİYE ÇETİN
FREE PRESS UNLIMITED
FRIEDRICH-EBERT STIFTUNG
FRIEDRICH NAUMANN STIFTUNG
FRIENDS OF HRANT DINK - USA
FUNDA CİNOĞLU DANELLIS
GARBİS EYVAPAN
GARO YANIK - ALİ ŞUBATLI
GLOBAL DIALOGUE
HAKKI EKEN
HASAN YILDIZ
HEINRICH BÖLL STIFTUNG DERNEĞİ TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ
HELİN ANAHİT

HERMİNE SAYAN
HOLLANDA KONSOLOSLUĞU - İSTANBUL / CONSULATE
GENERAL OF THE NETHERLANDS - ISTANBUL
HRACH KALSAHAKIAN
HÜLYA POLAT
HÜSEYİN ALİ NESİN
İBRAHİM BETİL
İNGİLTERE BÜYÜKELÇİLİĞİ - ANKARA / BRITISH EMBASSY -
ANKARA
JACKIE MANSOURIAN
JAKOB LINDGAARD - DANISH INSTITUTE
JANETT ZAKARI
JANIN HACINLIYAN
JEAN CLAUDE CHAHINIAN
JEAN LOUIS CASSABALIAN
KADİR ÇITAK
MAHİNUR ŞAHBAZ
MAJAG TOŞIKYAN
MALATYALI HAYIRSEVER ERMENİLER KÜLTÜR VE
DAYANIŞMA DERNEĞİ
MANUEL PAMOKDJIAN
MARGARET AHNERT
MARLENA GARABEDIAN
MEHMET BETİL
MEHMET ERBUDAK
MELİH HÜSEYİN FERELİ
MIGUEL AGUSTI
MİHRAN SARAFYAN
MÜRUVET ÖZTÜRK
NECMİ KARA
NIRAS A/S
NUR YAZICI
OLOF PALMES INTERNATIONELLA CENTER
PREDİGEV SEMINAR
R. FARUK ECZACIBAŞI
REFERENDARE DES LANDGERIHCITS KARLSRUHE
RİMA NİGOĞOSYAN
ROBER KOPTAŞ
SABANCI ÜNİVERSİTESİ
SEVİM İŞGÜDER
SİMON AZİLAZYAN
SONA TOURS
SOUREN ZARMANIAN
ŞEFİK ÖZKARAMAN
TÜBA ÇANDAR
TÜDAY E.V.
TÜSİAD / TURKISH INDUSTRY & BUSINESS ASSOCIATION
VAHAN TANAL
YERVANT DİNK
YEŞİM MÜRİDE ATAMER

**DESTEKÇİLERİMİZ
SUPPORTERS**

A&B İLETİŞİM A.Ş.
A&B COMMUNICATION INC.
ABD BÜYÜKELÇİLİĞİ - YEREVAN
EMBASSY OF THE UNITED STATES - YEREVAN
APA UNIPRINT
ARA MİMARLIK
ARA ARCHITECTURE
ASLAMAZYAN KARDEŞLER GALERİSİ
ASLAMAZYAN SISTERS' GALLERY
AVRUPA PARLAMENTOSU
EUROPEAN PARLIAMENT
BEK TASARIM
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ EKONOMİK VE TOPLUMSAL
ARAŞTIRMALAR MERKEZİ (BETAM)
BAHCESEHIR UNIVERSITY CENTER FOR ECONOMIC AND
SOCIAL RESEARCH
BEYAZ ADAM KİTABEVİ
BEYAZ ADAM BOOKSTORE
BOGHOSSIAN VAKFI
BOGHOSSIAN FOUNDATION
BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ TARİH BÖLÜMÜ
BOGAZICI UNIVERSITY DEPARTMENT OF HISTORY
CIVILITAS VAKFI
CIVILITAS FOUNDATION
ERMENİSTAN ÇAĞDAŞ VE DENEYSEL SANATLAR MERKEZİ
ARMENIAN CENTER FOR CONTEMPORARY EXPERIMENTAL
ART (NPAK)
GALATA FOTOĞRAFHANESİ
İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ULUSLARARASI KONGRE VE SERGİ
SARAYI
İSTANBUL LUTFI KIRDAR INTERNATIONAL CONVENTION &
EXHIBITION CENTER
İSTANBUL POLİTİKALAR MERKEZİ
İSTANBUL POLICY CENTER
KAMER VAKFI
KAMER FOUNDATION
MALATYAHAYDER

MAS MATBAACILIK
DENGİ BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ
MÜŞAVİRLİK A.Ş. - MAZARS ÜYESİ
DENGİ BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ
MÜŞAVİRLİK A.Ş. - MEMBER OF MAZARS
SABANCI ÜNİVERSİTESİ
SABANCI UNIVERSITY
SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ (SAM)
SOCIAL RESEARCH CENTER
SİNAPS İLETİŞİM
SİVİL DÜŞÜN AB PROGRAMI
T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
REPUBLIC OF TURKEY MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM
TARİHSEL ADALET VE UZLAŞMA ENSTİTÜSÜ
INSTITUTE FOR HISTORICAL JUSTICE AND RECONCILIATION
(IHJR)
TOPLUM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI (TOG)
COMMUNITY VOLUNTEERS FOUNDATION
YOUTH INITIATIVE CENTRE (YIC)
YURTIÇI KARGO
ZEYNO - FİLM YAPIMLAB
VE TÜM GÖNÜLLÜLERİMİZE İÇTEN TEŞEKKÜRLERİMİZLE...
AND OUR HEART FELT THANKS TO ALL OUR VOLUNTEERS...

**1 OCAK - 31 ARALIK 2013 HESAP DÖNEMİNE AİT
BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU**

**Hrant Dink Vakfı
Yönetim Kurulu'na,**

Hrant Dink Vakfı'nın ("Vakıf") 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla hazırlanan finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren yıla ait gelir ve gider tablosunu denetlemiş bulunuyoruz.

Finansal Tablolara İlgili Olarak Vakıf Yönetiminin Sorumluluğu

Vakıf Yönetimi ekte yer alan finansal tabloların hazırlanmasından, doğru ve dürüst bir şekilde sunulmasından ve finansal tabloların hata, hile ve usulsüzlükten kaynaklanan önemli yanlışlıklar içermeyecek biçimde hazırlanmasını, sağlamak amacıyla gerekli olduğunu düşündüğü iç kontrol sisteminden sorumludur.

Bağımsız Denetim Kuruluşu'nun Sorumluluğu

Sorumluluğumuz, yaptığımız bağımsız denetime dayanarak bu finansal tablolar hakkında görüş bildirmektir. Bağımsız denetimimiz, Uluslararası Denetim Standartları'na uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Bu standartlar, etik ilkelere uyulmasını ve bağımsız denetimin, finansal tabloların gerçeği doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmayı yansıtmadığı konusunda makul bir güvenceyi sağlamak üzere planlanarak yürütülmesini gerektirmektedir.

Bağımsız denetimimiz, finansal tablolardaki tutarlar ve dipnotlar ile ilgili bağımsız denetim kanıtı toplamak amacıyla, bağımsız denetim tekniklerinin kullanılmasını içermektedir. Bağımsız denetim tekniklerinin seçimi, finansal tabloların hata ve/veya hileden ve usulsüzlükten kaynaklanıp kaynaklanmadığı hususu da dahil olmak üzere önemli yanlışlık içerip içermediğine dair risk değerlendirmesini de kapsayacak şekilde, mesleki kanaatimize göre yapılmıştır. Bu risk değerlendirmesinde Vakıf'ın iç kontrol sistemi göz önünde bulundurulmuştur. Ancak amacımız iç kontrol sisteminin etkinliği hakkında görüş vermek değil, bağımsız denetim tekniklerini koşullara uygun olarak tasarlamak amacıyla, Vakıf Yönetimi tarafından hazırlanan finansal tablolar ile iç kontrol sistemi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bağımsız denetimimiz, ayrıca Vakıf Yönetimi tarafından benimsenen muhasebe politikaları ile yapılan önemli muhasebe tahminlerinin ve finansal tabloların bir bütün olarak sunumunun uygunluğunun değerlendirilmesini içermektedir.

Bağımsız denetim sırasında temin ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulmasına yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Görüş

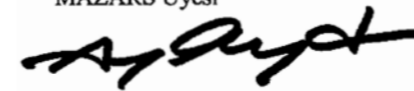
Görüşümüze göre, ilişikteki finansal tablolar Hrant Dink Vakfı'nın 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla finansal durumu ve aynı tarihte sona eren yıla ait finansal performansını, tüm önemli hususlar açısından, bilanço dipnotu 2'de özetlenen muhasebe ilkelerine uygun olarak doğru ve dürüst bir biçimde yansıtmaktadır.

Diğer Hususlar

2 numaralı bilanço dipnotunda belirtildiği üzere, Maliye Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 27 Eylül 2008, 27010 sayılı T.C.Resmî Gazete'sinde yayımlanan Vakıflar Tek Düzen Hesap Planı ekinde finansal tablo formatları için bilanço ve gelir - gider tablosu sunulmuş olup özkaynak değişim ve nakit akış tablosu bulunmamaktadır. Bu sebeple ekli finansal tablolarda özkaynak değişim ve nakit akış tablosu sunulmamıştır.

İstanbul, 28 Şubat 2014

DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
MAZARS Üyesi

Aylin Beydemir
Sorumlu Ortak Başdenetçi

31 ARALIK 2012 - 31 ARALIK 2013 TARİHLERİNDE
SONA EREN YILLARA İLİŞKİN FİNANSAL TABLOLAR

(Aksi belirtilmedikçe tüm tutarlar Türk Lirası (TL) cinsinden tam olarak gösterilmiştir)

	Not	31 Aralık 2013	31 Aralık 2012		
AKTİF					
I. DÖNEN VARLIKLAR					
HAZİR DEĞERLER		495.505		499.063	
- Kasa		4.236	2.044		
- Bankalar	6	491.269	497.019		
DİĞER ALACAKLAR		102.053		53.139	53.139
- İktisadi İşletmeden Alacaklar	7	102.053	53.139		
DİĞER DÖNEN VARLIKLAR		15.737		-	
- İş Avansları	8	15.737	-		
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI		712		1.640	
- Gelecek Aylara Ait Giderler		712	1.640		
Dönen Varlıklar Toplamı		614.007	553.841		
II. DURAN VARLIKLAR					
ALACAKLAR		162		-	
- Verilen Depozito ve Teminatlar		162	-		
MALİ DURAN VARLIKLAR		5.000		5.000	5.000
- İktisadi İşletme		5.000	5.000		
MADDİ DURAN VARLIKLAR		12.562		15.520	15.520
- Demirbaşlar	10	26.668	24.475		
- Birikmiş Amortismanlar (-)	10	(14.106)	(8.955)		
MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		-		-	
- Haklar	11	1.120	1.120		
- Birikmiş Amortismanlar (-)	11	(1.120)	(1.120)		
Duran Varlıklar Toplamı		17.724	20.520		
AKTİF TOPLAMI		631.731	574.361		
PASİF					
I. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR					
MALİ BORÇLAR		2.678		-	
- Banka Kredileri	13	2.678	-		
BORÇLAR		92.196		2.694	2.694
- Satıcılar	14	92.196	2.694		
DİĞER MALİ BORÇLAR		2.166		9.259	9.259
- Diğer Çeşitli Borçlar		2.166	9.259		
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	15	22.035		12.047	12.047
- Ödenecek Vergi ve Fonlar		16.342	8.450		
- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri		5.693	3.597		
GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		703		163	163
- Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları		703	163		
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı		119.778	24.163		
II. ÖZKAYNAKLAR					
SERMAYE	12	100.000		100.000	100.000
- Başlangıç Mal Varlığı		100.000	100.000		
GEÇMİŞ YILLAR GELİRLERİ	12	750.195		780.195	780.195
GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)	12	(329.997)		(160.289)	(160.289)
DÖNEM NET GELİR VE GİDER FAZLASI (-)		(38.245)		(169.708)	(169.708)
- Dönem Net Gelir Fazlası		-	-		
- Dönem Net Gider Fazlası (-)		(38.245)	(169.708)		
Özkaynaklar Toplamı		511.953	550.198		
PASİF TOPLAMI		631.731	574.361		

31 ARALIK 2012 - 31 ARALIK 2013 TARİHLERİNDE
SONA EREN YILLARA İLİŞKİN GELİR-GİDER TABLOLARI

(Aksi belirtilmedikçe tüm tutarlar Türk Lirası (TL) cinsinden tam olarak gösterilmiştir)

	Not	1 Ocak – 31 Aralık 2013	1 Ocak – 31 Aralık 2012		
A- BRÜT SATIŞLAR					
- Bağış ve Yardımlar	20	859.081	859.081	800.956	800.956
B- SATIŞTAN İNDİRİMLER (-)					
- Diğer İndirimler (-)		-	-	(1.021)	(1.021)
NET SATIŞLAR		859.081	859.081	799.935	799.935
C- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)					
- Satılan Hizmet Maliyeti (-)	21	(240.940)	(240.940)	(410.456)	(410.456)
BRÜT SATIŞ GELİRİ		618.141	618.141	389.479	389.479
D- FAALİYET GİDERLERİ (-)					
- Amaca Yönelik Giderler (-)	22	(697.829)	(697.829)	(574.288)	(574.288)
E- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR					
- Faiz Gelirleri	23	24.896	43.090	28.582	28.890
- Kambiyo Karları	23	18.194	-	308	-
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)					
- Kambiyo Zararları (-)		(573)	(573)	(12.994)	(12.994)
G- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)					
- Kısa Vadeli Borçlanma Gideri (-)		(1.074)	(1.074)	(795)	(795)
FAALİYET KARI VEYA ZARARI		(656.386)	(656.386)	(559.187)	(559.187)
DÖNEM NET ZARARI		(38.245)	(38.245)	(169.708)	(169.708)

**Convenience Translation of the
Auditors' Report to the Board of Directors of
Hrant Dink Vakfi**

We have audited the accompanying balance sheet of Hrant Dink Vakfi (hereinafter referred to as "the Foundation") as of December 31, 2013 and the statement of income for the year then ended.

Management's Responsibility for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with International Financial Reporting Standards, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our qualified audit opinion.

Opinion

In our opinion, the accompanying financial statements give a true and fair view, in all material respects, of the financial position of Hrant Dink Vakfi as of December 31, 2013 and its financial performance for the year then ended in accordance with the accounting standards specified in note 2.

Other Matters

In the appendix of Foundations General Chart of Account published by T.R. Prime Ministry General Directorate of Foundations in the Official Gazette dated September 27, 2008 and numbered 27010, there is only balance sheet and statement of income and there is no statement of changes in equity and statement of cash flows. Because of the fact, statement of changes in equity and statement of cash flows have not been presented in the accompanying financial statements.

Istanbul, February 28, 2014

DENGE BAĞIMSIZ DENETİM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.
Member of MAZARS

Aylin Beydemir
CPA (Turkey)

	Note	December 31, 2013	December 31, 2012
ASSETS			
I. CURRENT ASSETS			
CASH AND CASH EQUIVALENTS		495.505	499.063
- Cash		4.236	2.044
- Banks	6	491.269	497.019
OTHER RECEIVABLES		102.053	53.139
- Receivable from commercial enterprise	7	102.053	53.139
OTHER CURRENT ASSETS		15.737	-
- Job advances	8	15.737	-
SHORT-TERM PREPAID EXPENSES AND ACCRUED INCOME		712	1.640
- Short-term prepaid expenses		712	1.640
Total Current Assets		614.007	553.841
II. NON-CURRENT ASSETS			
OTHER RECEIVABLES		162	-
- Deposits and Guarantees Given		162	-
FINANCIAL FIXED ASSETS		5.000	5.000
- Commercial enterprises		5.000	5.000
TANGIBLE ASSETS		12.562	15.520
- Furniture and fixture	10	26.668	24.475
- Accumulated depreciation (-)	10	(14.106)	(8.955)
INTANGIBLE ASSETS		-	-
- Rights	11	1.120	1.120
- Accumulated amortization (-)	11	(1.120)	(1.120)
Total Non-Current Assets		17.724	20.520
TOTAL ASSETS		631.731	574.361

FINANCIAL TABLES FOR THE TERM
DECEMBER 31ST, 2012 - DECEMBER 31ST, 2013

	Note	December 31, 2013	December 31, 2012
LIABILITY			
I.SHORT TERM LIABILITIES			
BORROWINGS		2.678	-
- Bank Loans	13	2.678	-
PAYABLES FROM OPERATIONS		92.196	2.694
- Payables	14	92.196	2.694
OTHER FINANCIAL LIABILITIES		2.166	9.259
- Other Payables		2.166	9.259
TAXES AND OTHER LIABILITIES	15	22.035	12.047
- Taxes and Funds Payable		16.342	8.450
- Social Security Premiums Payables		5.693	3.597
SHORT-TERM DEFERRED INCOME AND ACCRUED EXPENSES		703	163
- Short-term deferred income and accrued expenses	703		163
Short Term Liabilities		119.778	24.163
SHAREHOLDERS' EQUITY			
NET CAPITAL		100.000	100.000
- Paid in Capital	12	100.000	100.000
RETAINED EARNINGS	12	750.195	780.195
RETAINED LOSSES (-)	12	(329.997)	(160.289)
PERIOD NET INCOME OR LOSS (-)		(38.245)	(169.708)
- Period Net Income		-	-
- Period Net Loss (-)		(38.245)	(167.708)
Total Shareholders' Equity		511.953	550.198
TOTAL LIABILITIES		631.731	574.361

INCOME - EXPENSE TABLES FOR THE TERM
DECEMBER 31ST, 2012 - DECEMBER 31ST, 2013

	Note	1 January – 31 December 2013	1 January – 31 December 2012
A-GROSS SALES		859.081	800.956
- Donations and Charities	20	859.081	800.956
B-SALES DISCOUNTS (-)		-	(1.021)
- Other Discounts (-)		-	(1.021)
NET SALES		859.081	799.935
C- COST OF SALES (-)		(240.940)	(410.456)
- Cost of Services Rendered (-)	21	(240.940)	(410.456)
PROFIT FROM GROSS SALES		618.141	389.479
D- OPERATING EXPENSES (-)		(697.829)	(574.288)
- Goal Directed Expenses (-)	22	(697.829)	(574.288)
E- INCOME AND PROFIT FROM OTHER OPERATIONS		43.090	28.890
- Interest Income	23	24.896	28.582
- Foreign Currency Gain	23	18.194	308
F- EXPENSES AND LOSSES FROM OTHER OPERATIONS (-)		(573)	(12.994)
- Foreign Currency Losses (-)		(573)	(12.994)
G- FINANCIAL EXPENSES (-)		(1.074)	(795)
- Financial Expenses (Short Term) (-)		(1.074)	(795)
OPERATING PROFIT OR LOSS		(656.386)	(559.187)
NET PERIOD LOSS		(38.245)	(169.708)

HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION
ՀՐԱՆԳ ԾԻՆԷ ՀԻՄՆԱՐԿ

HALASKARGAZI CAD. SEBAT APT. NO:74 / 1
OSMANBEY 34371 ŞİŞLİ / İSTANBUL / TR
T: +90 212 240 33 61-62 F: +90 212 240 33 94
info@hrantdink.org www.hrantdink.org